

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ KAPSAMINDA
GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNİN ETKİNLİKLERLE
KAZANDIRILMASI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEMA BAĞ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Murat Tarhan

BOLU, TEMMUZ - 2024

KABUL VE ONAY SAYFASI

Sema BAĞ tarafından hazırlanan “DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ KAPSAMINDA GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNİN ETKİNLİKLERLE KAZANDIRILMASI” adlı tez çalışması jürimiz tarafından Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir. 2/07/2024

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman
Doç. Dr. Murat TARHAN
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Üye
Prof. Dr. M. Fatih GENÇ
Kocaeli Üniversitesi

.....

Üye
Doç. Dr. Seyyid SANCAK
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Teze ilişkin Turnitin adlı programında enstitü müdürlüğünce belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %30'u geçmemektedir.

Bu çalışma için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 2023/459 sayısı ile etik izin alınmıştır.

.....

SEMA BAĞ

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ile girişimcilik becerisinin kazandırılması amaçlanmıştır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı incelendiğinde programın yetkinliklerinden biri olan “İnisiyatif alma ve girişimcilik” yetkinliğini içeren herhangi bir öğrenme alanı ve kazanıma rastlanmamıştır. Bu durum din eğitimi ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretimi açısından bir eksiklik olarak görülmüştür. Bu eksikliğin giderilmesi amacı girişimcilik becerisini ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretimini bu çalışmada bir araya getirmiştir.

Girişimcilik üretim faaliyetlerinin ve üretim miktarlarının artmasını sağlayarak, mevcut ekonominin büyüüp gelişmesinde ve toplumda var olan işsizlik sorunun da giderilmesinde etkili bir araçtır. Risk alma özellikleri ile ön plana çıkan girişimci bireyler, yeni girişimleri ile iş ve hizmet olanaklarının çeşitlenmesini ve artmasını sağlayarak ülkenin kalkınmasında ve gelişmesinde önemli rol oynamaktadırlar.

Bu hususlar dikkate alındığında yapmış olduğum tezin, pozitif etkilerini öğrencilere üzerinde gözlemlemek hem Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretimi hem de girişimcilik becerisi açısından üretken ve girişimci bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlayabileceğini görmüş olmak beni mutlu etmiştir.

ÖZET

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ KAPSAMINDA GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNİN ETKİNLİKLERLE KAZANDIRILMASI YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEMA BAĞ

**BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

(TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. MURAT TARHAN)

BOLU, TEMMUZ - 2024

(XII + 159)

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı'nın, "öğrencilerin Türkiye Yeterlilikleri çerçevesinde ve disiplinlere özgü alanlarda temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak" şeklindeki amacına karşılık programın sekiz yetkinliğinden biri olan "inisiyatif alma ve girişimcilik" adlı yetkinliğini içeren herhangi bir öğrenme alanı ve kazanım bulunmamaktadır.

İnisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliği; düşünceleri eyleme dökme, yaratıcılık, yenilik ve risk alma, hedeflere ulaşma için planlama yapma, proje yönetme, iş fırsatlarını yakalayabilme, toplumsal ve ticari etkinliklere girişebilme ve katkıda bulunabilme, etik değerlerim farkında olma şeklinde bilgi ve becerileri içermektedir. Öğretim programı içerisinde söz konusu yetkinliği içeren herhangi bir öğrenme alanı ve kazanıma rastlanmadığı gibi yetkinliğe ait yukarıda sıralanan bilgi ve becerilerin de kazanımlar içerisine dahil edilmediği görülmüştür. Bu durum programın amaçları ve perspektifi açısından bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Bu minvalde inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğini programın amaçları doğrultusunda gerçekleştirmek için 5, 6 ve 7. sınıf kademeleri içerisinde öğrenme alanları ve kazanımlar belirlenerek disiplinler arası bir yöntemle etkinlik uygulamaları ile girişimcilik becerisini kazandırmak amaçlanmıştır.

Araştırma amacı ekseninde girişimcilik eğitiminin beş kategorisi olan iş fikri, finansman, ürün tasarımı ve üretim, tanıtım ve pazarlama, yatırım ve sürdürülebilirlik çerçevesinde her kademede 5 adet etkinlik tasarlanmıştır ve uygulaması gerçekleştirilmiştir. Etkinlik öncesi ve sonrasında ait veriler gözlem ve görüşme yöntemi kullanılarak kaydedilerek araştırmanın bulguları meydana getirilmiştir. Araştırmanın tartışma, sonuç ve öneriler kısmı buna göre şekillenmiştir.

ANAHTAR KELİMELELER: Din Eğitimi, Beceri, Girişimcilik, Program, Etkinlik.

ABSTRACT

**ACQUIRING ENTREPRENEURSHIP SKILLS THROUGH ACTIVITIES
WITHIN THE SCOPE OF RELIGIOUS CULTURE AND ETHICAL
KNOWLEDGE COURSE
MASTER THESIS
SEMA BAĞ
BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY
INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES
DEPARTMENT OF PHILOSOPHY AND RELIGIOUS SCIENCES
(SUPERVISOR: ASSOC. DR. MURAT TARHAN)**

**BOLU, JULY 2024
(XII + 159)**

The “Initiative and Entrepreneurship” competence, one of the eight competencies of the Religious Culture and Moral Knowledge Curriculum, does not include any learning area or achievement that encompasses this competence, despite the program’s goal of ensuring that students become individuals who have acquired basic level skills and competencies in specific disciplines within the framework of Turkey’s Qualifications.

The “Initiative and Entrepreneurship” competence includes knowledge and skills such as translating thoughts into action, creativity, innovation and risk-taking, planning to achieve goals, project management, seizing business opportunities, engaging in social in social and commercial activities contributing effectively, and being aware of ethical values. It has been observed that there are no learning areas and achievement within the curriculum that include the aforementioned knowledge and skills related to this competence. This situation has been evaluated as a deficiency in terms of the program’s goal and perspective. Accordingly, learning areas and achievements have been identified from the 5th, 6th and 7th grade levels within the curriculum to achieve the initiative and entrepreneurship competence through interdisciplinary methods and to impart entrepreneurship skills through activity implementations.

In line with the research objective, five activities have been designed for each stage within the framework of entrepreneurship education’s five categories: business idea, financing, product design and production, promotion and marketing, investment and sustainability and their implementation has been carried out. Data before and after the activities were recorded using observation and interview methods to produce the findings of the research. The discussion, conclusion and recommendations section of the research have been shaped accordingly.

KEYWORDS: Religious Education, Skill, Entrepreneurship, Program, Activity.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYAN	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ.....	xi
TEŞEKKÜR	xii
I. BÖLÜM	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	6
1.5. Sayıtlılar/Varsayımlar	6
1.6. Tanımlar	6
II. BÖLÜM.....	8
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	8
2.1. Girişimciliğin Kavramsal Çerçevesi	8
2.2. Girişimciliği Etkileyen Faktörler	9
2.3. Farklı Girişimcilik Uygulamaları.....	11
2.4 Girişimcilerin Özellikleri	11
2.5. Girişimcilik Eğitimi Nedir?.....	13
2.5.1. Girişimcilik Eğitiminin Amacı.....	16
2.6. Etkinlik Temelli Öğretim	17
2.6.1. Etkinlik Temelli Öğretimin Etkinlik Aşamaları.....	18
2.6.2 Etkinlik Temelli Öğretim: Hazırlık Süreci	20
2.6.3. Etkinlik Temelli Öğretim: İlkeler:	21

2.6.4. Etkinlik Temelli Öğretimin Özellikleri ve Sınırlılıkları	23
2.7. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında.....	25
2.7.1. Din Kültürü ve Ahla Bilgisi Ders Kitaplarında (2023, 2024).....	27
2.8. İlgili Literatür.....	29
2.8.1. Girişimcilikle İle İlgili Yapılan Lisansüstü Çalışmalar.....	29
III. BÖLÜM	32
3. YÖNTEM.....	32
3.1. Araştırma Modeli	32
3.2. Eylem Araştırması Süreci.....	33
3.3. Eylem Planının Uygulanması	34
3.4. Çalışma Grubu	35
3.5. Verilerin Toplanması	37
3.6. Verilerin Analizi	37
IV. BÖLÜM.....	38
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
4.1. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin İş Fikri Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular	38
4.2. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Finansman Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular	54
4.3. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Ürün Tasarımı ve Üretim Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular	70
4.4. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Tanıtım ve Pazarlama Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular	87
4.5. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Yatırım ve Sürdürülebilirlik Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular	105
V. BÖLÜM	122
5.TARTIŞMA VE SONUÇ	122
5. 1. Tartışma ve Sonuç:.....	122
5. 2. Öneriler.....	1288
KAYNAKLAR.....	130
EKLER.....	138

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Girişimcilik Eğitimi Unsurları.....	14
Tablo 2.2. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında (2018).....	25
Tablo 2.3. 2023-2024 Din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitaplarında	27
Tablo 3.1. Uygulama takvimi.....	33
Tablo 3.2. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin tanıtıcı bilgileri.....	35
Tablo 4.1.1. İş fikri teması ile ilgili unsurlar.....	38
Tablo 4.1.2. İş fikri teması ilgili etkinliklerin sınıf düzeylerine göre.....	38
Tablo 4.1.3 5. Sınıf iş fikri etkinlik uygulaması örneği.....	40
Tablo 4.1.4 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	42
Tablo 4.1.5. 6. Sınıf iş fikri etkinlik uygulaması örneği.....	44
Tablo 4.1.6. Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	46
Tablo 4.1.7 7. Sınıf iş fikri etkinlik uygulaması örneği.....	49
Tablo 4.1.8 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	51
Tablo 4.2.1 Finansman teması ile ilgili unsurlar.....	54
Tablo 4.2.2 Finansman teması ile ilgili etkinliklerin.....	54
Tablo 4.2.3 5. Sınıf finansman etkinlik uygulaması örneği	54
Tablo 4.2.4 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	57
Tablo 4.2.5 6. Sınıf finansman etkinlik uygulaması örneği.....	59
Tablo 4.2.6 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	63
Tablo 4.2.7 7. Sınıf finansman etkinlik uygulaması örneği.....	64
Tablo 4.2.8 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	68
Tablo 4.3.1 Ürün tasarımı ve üretim teması ile ilgili unsurlar.....	70
Tablo 4.3.2 Ürün tasarımı ve üretim teması ile ilgili etkinliklerin.....	70
Tablo 4.3.3 5. Sınıf ürün tasarımı ve üretim etkinlik uygulaması örneği.....	71
Tablo 4.3.4. Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	73
Tablo 4.3.5. 6. Sınıf ürün tasarımı ve üretim etkinlik uygulaması örneği.....	75
Tablo 4.3.6 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	79
Tablo 4.3.7 7. Sınıf ürün tasarımı ve üretim etkinlik uygulaması örneği.....	82
Tablo 4.3.8 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	85
Tablo 4.4.1. Tanıtım ve pazarlama teması ile ilgili unsurlar.....	87
Tablo 4.4.2. Tanıtım ve pazarlama teması ile ilgili etkinliklerin.....	87
Tablo 4.4.3 5. Sınıf tanıtım ve pazarlama etkinlik uygulaması örneği.....	88
Tablo 4.4.4 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	91
Tablo 4.4.5 6. Sınıf tanıtım ve pazarlama etkinlik uygulaması örneği.....	94
Tablo 4.4.6. Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	96
Tablo 4.4.7. 7. Sınıf tanıtım ve pazarlama etkinlik uygulaması örneği.....	99
Tablo 4.4.8. Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	102
Tablo 4.5.1. Yatırım teması ile ilgili unsurlar.....	105
Tablo 4.5.2. Yatırım teması ile ilgili etkinliklerin sınıf düzeylerine.....	105
Tablo 4.5.3 5. Sınıf yatırım etkinlik uygulaması örneği.....	106
Tablo 4.5.4. Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	109
Tablo 4.5.5 6. Sınıf yatırım etkinlik uygulaması örneği.....	112
Tablo 4.5.6 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	114
Tablo 4.5.7. 7. Sınıf yatırım etkinlik uygulaması örneği.....	116
Tablo 4.5.8 Etkinlik uygulaması sonucu elde edilen bulgular.....	119

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ

AR-GE: Araştırma Geliştirme

DKAB: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TEŐEKKÖR

Yüksek lisansa hazırlıkta ve yüksek lisans öğrenimim boyunca yardımını esirgemeyen, bu zahmetli yolculukta bana her daim destek olan, tecrübesi ve bilgisiyle yolumu aydınlatan, hayatım karşıma çıkardığı en kıymetli insanlardan biri olarak gördüğüm saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Murat TARHAN' a,

Yüksek lisans öğrenim sürecimde kıymetli görüşlerini benden esirgemeyen, derslerinden ve bilgisinden istifade etmemi sağlayan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Seyyid SANCAK' a,

Hayattaki en değerli varlığım olan, bana ve kardeşlerime hem annelik hem babalık yapan, desteğini ve elini üzerimden hiç çekmeyen annem Emine'ye; hayatıma anlam katan kardeşlerim Mustafa ve Kerim'e teşekkür ederim.

Sema BAĞ

Bolu, Temmuz-2024

I. BÖLÜM

1.GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, sayıtlılar ve tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İnsanlık var olduğu ilk zamanlardan itibaren sürekli bir değişim gösterme eylemi içerisinde olmuştur. İnsanlığın geçirdiği bu değişim hayatlarının her alanında gözle görülür farklılıklar meydana getirmiştir. Eğitim de söz konusu bu değişimden etkilenecek zaman içerisinde değişen ve gelişen bir yapı konumuna gelmiştir. Teknoloji söz konusu bu değişim ve dönüşümlerin ivme kazanmasını, yeni iletişim ağlarının gelişmesiyle insanlar arası iletişim ve etkileşimin artmasını, yeni iş gücü ve rekabet alanlarının doğmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda girişimcilik eğitimi ve becerisi küresel anlamda önem ve değer kazanmıştır. Girişimcilik eğitimi ve girişimcilik becerisinin yanında girişimcilik özellikleri taşıyan ve girişim fikirlerini hayata geçiren bireylere olan ilgi artmış ve bu bireylerin toplum içerisindeki varlıkları ekonomik kalkınma yönünde pozitif katkı sağlayacak önemli bir faktör olarak görülmüştür. Bu durum toplumlar arası rekabetin tarihi süreçte giderek artmasına, dünya çapında üretim ve girişim alanlarının çeşitlenmesine ve üretken bireyler yetiştirmenin devlet politikası haline gelmesini sağlamıştır. Ülkemiz de söz konusu bu rekabet içerisinde üretken, girişimci, meraklı, zorluklar karşısında dirayetli, yeniliğe açık, yaratıcı ve cesaretli bireyler yetiştirerek varlığını koruyabilir ve devam ettirebilir. Girişimci ruhlu, üretken bireylerin yetiştirilmesi ve girişimci genç nesillerin sosyal ve ekonomik açıdan desteklenmesiyle ülkenin kalkınmasına katkı sağlanacak, refah düzeyinde yükselme meydana gelecek, yeni iş ve üretim alanları doğacak, yenilikçi ve dinamizmi yüksek bir toplum yapısı elde edilecektir.

Eğitimin insanlar üzerinde geliştirici ve yetiştirici bir işlevi bulunmaktadır. Bu işlev ile insanların bilgi, beceri, tutum ve değerler açısından geliştirilerek yetiştirilmesini sağlar (Keyifli, 2013). Bu sebeple girişimci özelliklerin kazandırılmasında ve girişimci bireylerin yetiştirilmesinde eğitim önemli bir araçtır. Gerek doğrudan girişimcilik eğitiminin verilmesi ile gerekse girişimcilik

becerisinin disiplinler arası bir yöntemle eğitim süreçlerinin içerisine dahil edilmesiyle girişimci bireyler yetiştirilebileceği gibi zaman içerisinde girişimci kültürün oluşması da sağlanabilir.

Girişimci bireylerin yetiştirilmesinde ve girişimci kültürün oluşturulmasında girişimcilik eğitiminin küçük yaşlardan itibaren, ilköğretim kamesinden başlayarak sistemli ve nitelikli bir şekilde verilmesi önemlidir. Çünkü beceri eğitimine erken yaşlardan itibaren başlandığında başarılı ve sağlıklı bir süreç yürütülebilmekte ve hedeflenen beceri bireye doğru bir şekilde kazandırılabilir. Bu husus göz önünde bulundurularak girişimcilik eğitimi süreçleri iyi planlanmalı ve ilköğretim kademelerinden itibaren öğretim programları içerisine müstakil bir ders olarak dahil edilmelidir veyahut mevcut derslerin öğrenme alanları ve kazanımları ile birlikte beceri temelli olarak verilmelidir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programı farklı yaklaşımlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Başta yapılandırmacı yaklaşım olmak üzere çoklu zeka kuramı, öğrenci merkezli öğrenme modeli, beceri temelli öğrenme modeli yaklaşımları öğretim programında ön plana çıkmaktadır. Bunların yanı sıra programda eğitim sistemi aracılığıyla hedeflenen bilgilerin, davranışların ve becerilerin bireylere karakteristik olarak kazandırılması amaçlanmıştır (DKAB 2018). Programın yukarıda ifade edilen amaçları doğrultusunda program içerisinde yer alan ve her biri farklı bir amaca hizmet eden sekiz adet anahtar yetkinliğe (anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade) ait bilgi, beceri ve değer gibi unsurları içermesi ve bu unsurları öğrenme alanı ve kazanımlar içerisine dahil ederek bireylere kazandırması gerekmektedir. Öğretim programı bünyesinde barındırdığı amaçları ve söz konusu bu yetkinlikler çerçevesinde incelendiğinde yedinci yetkinlik olan “*inisiyatif alma ve girişimcilik*” yetkinliğini ve yetkinliği meydana getiren; düşünceleri eyleme dökme, yaratıcılık, yenilik ve risk alma, hedeflere ulaşma için planlama yapma, proje yönetme, iş fırsatlarını yakalayabilme, toplumsal ve ticari etkinliklere girişebilme ve katkıda bulunabilme, etik değerlerim farkında olma şeklindeki bilgi, değer ve becerileri içeren herhangi bir öğrenme alanı ve kazanım bulunmamaktadır. Bu durum programın amaçları açısından tezatlık oluşturmakla birlikte bir eksiklik

olarak karşımıza çıkmaktadır. Programın amaçlarının gerçekleştirilebilmesi, tespit edilen eksikliğin giderilebilmesi için inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğinin programın öğrenme alanları ve kazanımları içerisine dahil edilmesi, girişimcilik becerisinin yine program içerisinde yer alan belli öğrenme alanları ve kazanımları kullanarak bireylere kazandırılması gerekli görülmektedir.

DKAB öğretim programının bütüncül bakış açısıyla hazırlanmış olması dikkate alındığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretimi girişimcilik becerisinin kazandırılmasında ve bir karakter özelliği haline getirilmesinde ön plana çıkan bir eğitim alanı olarak düşünülmektedir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretimi ayrıca bünyesinde barındırdığı empati kurma, eleştirel düşünme, kara verme, vatanseverlik, sevgili ve saygılı olma, sorumluluk sahibi olma vb. temel değerlerle girişimcilik becerisi ile ortak bir paydada uyumlu şekilde çalışabilmektedir. (Binnetoğlu, Bağ, Tarhan 2023).

Girişimcilik eğitimi, başta girişimcilik becerisi olmak üzere bünyesinde barındırdığı beceri ve değerler birçok alanda, disiplinler arası bir yaklaşımla çalışılabilir kılmalıdır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programı bünyesinde girişimciliğe yönelik “*inisiyatif alma ve girişimcilik*” adında bir yetkinliğin yer alması, girişimcilik eğitimi ile DKAB programının paralel beceri ve değerlerinin bulunması, DKAB derslerinin konu ve kazanımlarının girişimcilik eğitime uygun fırsat ve alanı yaratması Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kapsamında girişimcilik eğitiminin kuramsal çerçevesinin oluşturulması ve girişimcilik becerisinin verimli ve etkili bir şekilde ortaokul kademelerinden itibaren kazandırılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, “...*öğrencilerin ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda onları hayata hazırlamak, öğrencilerin milli ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını sağlamak, öğrencilerin başta kendileri olmak üzere ailelerine, topluma ve çevreye katkıda bulunan; çalışkan, hoşgörülü, dürüst, erdemli ve mutlu yurttaşlar olmalarını sağlama* (Resmi Gazete: 27.03.2003/25212, Madde 5), “...*Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır...*” (TTKB, DKAB, 2018, s. 1)” ifadeleri doğrultusunda öğrencilerin yetenek ve ilgilerini geliştirmeyi sağlayacak, yerel, milli ve evrensel

girişimcilik değerlerini kazandıracak girişimcilik becerisinin etkinlikler aracılığıyla öğretilmesini ve kazandırılmasını sağlamaktır.

Bu çalışmada alanda var olan literatür incelenerek, elde edinilen bilgiler ışığında girişimcilik eğitiminin kuramsal çerçevesinin oluşturulması ve ilköğretim 5, 6 ve 7. sınıf Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi öğretilimi bağlamında girişimcilik becerisini etkili bir şekilde kazandırmaya yönelik öğretim etkinlikleri tasarlayarak bu etkinliklerin uygulanması ile hem din eğitimi sürecindeki bilgilerin, yeterliliklerin kazandırılması hem de girişimcilik becerisine yönelik bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın genel amacı kapsamında aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

- 1.) Girişimcilik eğitiminin iş fikri boyutuna ait yeterliliklerin Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında etkinliklerle kazandırılması mümkün müdür?
- 2.) Girişimcilik eğitiminin finansman boyutuna ait yeterliliklerin Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında etkinliklerle kazandırılması mümkün müdür?
- 3.) Girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretim boyutuna ait yeterliliklerin Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında etkinliklerle kazandırılması mümkün müdür?
- 4.) Girişimcilik eğitiminin tanıtım ve pazarlama boyutuna ait yeterliliklerin Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında etkinliklerle kazandırılması mümkün müdür?
- 5.) Girişimcilik eğitiminin yatırım ve sürdürülebilirlik boyutuna ait yeterliliklerin Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programında etkinliklerle kazandırılması mümkün müdür?

Çalışma yukarıda yer alan ana problem ve alt problemler doğrultusunda geliştirilmiş, araştırma uygulamaları ve değerlendirmeleri bu yönde gerçekleştirilmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4-8. Sınıflar) Öğretim Programı'nın geliştirilmesinde; yapılandırmacı öğrenme modelini destekleyen çoklu zeka, öğrenci merkezli öğrenme, beceri temelli öğrenme gibi yaklaşımlar dikkate alınmıştır. Beceri temelli öğrenme, öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve hayata aktarılması tasarlanan bilgi, tutum ve beceriler bütününe ifade etmektedir. Bu bağlamda temel becerileri ön planda tutan, öğrenme

sürecinde öğrencinin aktif katılımına ve öğretmen rehberliğine imkan veren, öğrencilerin araştırma yapabilecekleri, keşfedebilecekleri, problem çözebilecekleri, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşıp tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Ayrıca programda gelişim düzeyinin göz önünde bulunduran, öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçiren, anlamlı öğrenmelerin gerçekleşebileceği farklı öğrenme stillerine uygun öğretim ortamlarının sağlanması hedeflenmiştir (TTKB, DKAB, 2018, s.8).

Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretiminin kazandırmayı hedeflediği beceriler arasında girişimcilik becerisi de yer almaktadır. (TTKB, DKAB, 2018, s.4) Becerilerin öğrencilere kazandırılmasında öğretim programının temel amaçlarının ve felsefesinin belirtildiği başlığın altında, öğrencilerin gelişim düzeyi, ön bilgileri harekete geçirme, anlamlı öğrenme ve farklı stillerine uygun öğrenme modellerine vurgu yapılmaktadır. Bu nedenle özellikle son yıllarda ezberci, öğrenciyi pasif alıcı/onaylayıcı konumunda gören ve tutan bir öğretim anlayışından ziyade, anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlayan, sorgulayıcı, öğrenciyi bilgi elde etme süreçleri için yönlendirici ve öğretimin temel öznesi konumunda gören bir anlayış temel hedeftir. (Diler, Sevim, 2019) Bu hedef doğrultusunda bir öğretim süreci gerçekleştirilmesi için farklı etkinliklerden yararlanılması gerekmektedir. Etkinlikler ile girişimcilik becerisi başta olmak üzere diğer diğer beceri, kavram ve değerlerin öğretimi kolaylaşacaktır ve programda hedeflendiği şekilde anlamlı ve kalıcı şekilde öğrenilmeleri sağlanacaktır.

Girişimcilik eğitime yönelik kapsamlı çalışmalar ABD ve birçok Avrupa ülkesinde 2000’li yılların başlarından itibaren başlamıştır. Ülkemizde ise girişimcilik eğitime yönelik en kapsamlı çalışma 2009 yılında yapılmıştır ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından girişimcilik dersi öğretim programı hazırlanmıştır. Söz konusu bu program sadece ortaöğretim kademelerinde bir ders olarak verilen girişimcilik dersi için hazırlanmış olup, ilk, orta ve yükseköğretim kademelerindeki girişimcilik eğitime yönelik unsurlar barındırmamaktadır. (Tarhan, 2018) Bu nedenle ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde girişimcilik becerisini ve girişimcilik ruhunu kazandıracak kuramsal çerçevenin oluşturulması ve etkinliklerin hazırlanması önemli görülmüştür. Çünkü girişimcilik eğitimi ekonomik ve toplumsal kalkınmada önemli bir etken konumundadır. Girişimcilik becerisinin ilköğretim kademesinde itibaren kazandırılması, birçok beceri ve değerlerin erken yaşlarda edinilmesi nedeniyle din kültürü ve ahlak bilgisi

öğretiminde girişimcilik eğimini kapsayan çalışma ve uygulamaların olmadığından dolayı önemli görülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma din kültürü ve ahlak bilgisi öğretimi, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi, girişimcilik eğitimi ve becerisine yönelik literatürden elde edilen bilgiler ve Kastamonu ili Kabalar Ortaokulu 5A, 6A ve 7A öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Öğrencilere yönelik tanıtıcı bilgilerine yöntem kısmında yer verilmiştir.

1.5. Sayıtlar/Varsayımlar

Araştırmada yer alan veri toplama araçları araştırma içerisindeki mevcut durumu ve görüşleri ortaya koymada yeterlidir. Uygulama öncesi ve sonrası gerçekleştirilen görüşme ve değerlendirmelerde öğrencilerin samimi yanıt verdiği varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Girişimcilik: Girişimcilik yaşadığımız çevrenin yarattığı fırsatları sezme, o sezgilerden hayaller kurma, hayalleri projelere dönüştürme, projeleri yaşama taşıma ve zenginlik üreterek insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olmaktır. Girişimcinin zenginlik üretirken üç temel kaynağı vardır: Kendi enerjisi ve gücü, erişebildiği sermaye ve ilişki kurduğu insanlar (Bozkurt, 2000). Girişimcilik aynı zamanda çevresel faktörlerden doğan fırsatlardan yararlanma ya da yeni fırsatlar yaratabilme amacıyla ekonomik mal ya da hizmetler üretmek için üretim faktörlerine sahip olma, örgütlenme ve risk alma faktörleri ile bağdaştırılmaktadır (Çetin, 1996).

Girişimcilik Becerisi: Girişimcilik becerisi; fırsatların farkına varıp ekonomik ve sosyal sorunları yenilikçi çözümlerle çözebilme yeteneğinde sahip olma ve bu yeterliliği yaşantı haline getirebilme şeklinde ifade edilebilir (Şentürk, 2021).

Girişimcilik Eğitimi: Bireylerde girişimcilik özelliklerine dair fark edilmemiş özelliklerin ortaya çıkarılması amacıyla; bireylerin fırsatları görerek takip etme, yeni fikirler bulma, yaratıcı ve eleştirel bir şekilde düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik verilen eğitimdir (Kahya, 2016).

Din Eğitimi: İnsanların dini yöndeki tutum ve davranışlarını istendik yönde değiştirmeyi, olumlu davranışlar kazandırmayı ve insanın dini anlamda yetişmesine ve gelişmesine katkı sağlamayı amaçlayan ve bu amacı gerçekleştirirken bireyin

içinde bulunduğu gelişim özelliklerini, bireyin hazır bulunuşluklarını dikkate alan ve bunları çevre ile bütünleştirerek yararlı hale getirmeye çalışan bir eğitim türüdür (Keyifli, 2013).

Etkinlik Temelli Öğretim: Öğrencilerin pasif dinleyiciler olmaktan ziyade öğrenme deneyimine aktif olarak katıldığı, bilgi ve becerilerin öğretiminde etkinliklerin kullanıldığı, yaratıcılığı geliştirmeyi ve farklı düşünmeyi sağlayan öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir.

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili kuramsal bilgiler ve ilgili araştırmalara yer verilerek araştırmanın kuramsal çerçevesi ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

2.1. Girişimciliğin Kavramsal Çerçevesi

Girişim kelimesi teşebbüs kelimesi ile aynı anlamda kullanılarak, Türk Dil Kurumu tarafından “Bir işe başlama, planlı bir şekilde işe girişme, mal veya hizmet sağlamak amacıyla bir işe hazırlık yapma şeklinde” tanımlanmaktadır (Büyük, 2014). Çevresindeki sorunları fark ederek yenilikçi bir bakış açısıyla fırsata çeviren, topluma ekonomik anlamda katkı sağlayanlar, üretim ihtiyacını ve tüketim ihtiyacını yönlendiren ve bu ihtiyaçlar çerçevesinde pazar arayışında olanlar ise girişimci bireyler olarak tanımlanmaktadır (Şentürk, 2023).

Girişimcilik kavramı ise yeni bir ürün ortaya koymak, var olan bir ürün üzerinde insanların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yenilikçi değişimler yapmak ve bunların sonucunda ekonomik kazanç elde etmek şeklinde tanımlanmasının yanında, bireysel ve toplumsal açıdan fırsatları görerek yenilikler yapmak, başkalarının gözden kaçırdığı fırsatları görerek risk almak ve girişim faaliyetlerinde bulunmak, sorun kaynaklı fırsatları fark ederek ürüne dönüştürmek ve kazanç elde etmek şeklinde de tanımlanabilmektedir.

Gartner (1988) ise girişimcileri bireyleri örgütleyen, örgüt kurabilen kişiler olarak tanımlamıştır. Stevenson ve arkadaşları da (1989) girişimcileri fırsatları değerlendiren kimseler olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlardan yola çıkarak girişimciliği fırsatları tanıma ve değerlendirme süreci, girişimcileri ise fırsatları tanıyan, değerlendiren ve risk alarak bu fırsatları işe veya üretime dönüştüren kişiler olarak tanımlamak mümkündür. Girişimcilik kavramının ilk tanımlaması Fransızca’da “entrepreneurs” sözcüğü ile yapılmıştır. “İşi yapan” anlamına gelen entrepreneurs sözcüğünün zamanla kullanımı ve anlamı değişerek günümüze “yenilikleri görerek, fırsatları değerlendiren ve bu fırsatları ticari getiriye dönüştüren” anlamında kullanılmaktadır (Yurtseven, 2020).

Girişimcilik aynı zamanda risk almadan çekinmeden yenilik yapma, çevresindeki fırsatları görerek yeni şeyler üretme ve geliştirme, başarıma ihtiyacını yüksek tutma, hayal gücü ve yaratıcılığı kullanma, kontrol odaklı olma, vizyoner görüş açısına sahip olma, yüksek özgüven duygusuna sahip olma, gözlem yeteneğini kullanma, sosyal becerileri güçlü tutma, çok boyutlu ve bağımsız düşünebilme becerilerine sahip olmanın yanında; içinde yaşadığı çevrenin sorunlarını ve eksikliklerini tespit ederek bunları gidermek amacıyla yeni ürünler, projeler ve hizmet alanları oluşturabilme süreçlerinden meydana gelen çok yönlü ve kapsamlı bir kavramdır.

2.2. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Girişimciliği etkileyen birden çok faktör bulunmaktadır. Söz konusu bu faktörlerin girişimcilik üzerinde olumlu etkileri olabildiği gibi olumsuz etkileri de olabilmektedir. Girişimcilik eğitiminin hedeflenen şekilde gerçekleştirilebilmesi, girişimcilik adına yapılan faaliyetlerin istenilen düzeyde başarı yakalayabilmesi için bu faktörlerin girişimcilik üzerinde olumlu bir etki meydana getirmesi gerekmektedir. Girişimciliği etkileyen faktörleri ise bireysel faktörler, eğitim faktörü, çevresel faktörler şeklinde üç ana başlık altında toplamak mümkündür. Girişimciliği etkileyen bu faktörler şu şekilde açıklanabilir:

İnsanların hayatlarındaki kararlarını ve yaptıklarını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler insanların kararlarını ve yaptıklarını olumlu ve olumsuz olmak üzere iki yönde etkiler. Girişimcilik eğitimi de insanların kararları ve yaptıkları gibi bu faktörlerden olumlu veya olumsuz olarak etkilenmektedir. Girişimcilik eğitiminin ve girişimcilik faaliyetlerini başarılı olabilmesi için bu etkilenmenin olumlu yönde gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu sebeple söz konusu bu faktörlerin önemi büyüktür. Bu faktörleri sosyal çevre, siyasal, ekonomik, yasal, kültürel ve eğitimsel durumlar olarak sıralamak mümkündür. Bu faktörlere ek olarak kişinin içine doğdu ailenin de girişimcilik üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri bulunmaktadır. Girişimciliği etkileyen bu faktörleri şu şekilde açıklanabilir:

Bireysel Faktörler: Girişimcilik becerisini önemli ölçüde etkileyen faktörlerin başında bireysel faktörler gelmektedir. Bu faktörleri eğitim seviyesi, yaş, cinsiyet, doğum yeri, ailenin ekonomik durumu, bireyin sahip olduğu kişisel değerler ve medeni hal olarak sıralayabiliriz. Bu faktörlere ek olarak risk alabilme, kararlılık, cesaret, özgüven, kendini sevmeye ve kendine saygı duyma, yaratıcı olma,

yeniliklere açık olma gibi kişilik özelliklerini de girişimcilik becerisini etkileyen diğer bireysel faktörlerdir.

Eğitim Faktörü: Girişim faaliyetleri esnasında girişimci birçok sorunla karşılaşabilmektedir. Bu sorunların üstesinden gelmede eğitim önemli bir faktördür. Bir girişime başlanılmasında resmi bir eğitim gerekliliği ve zorunluluğu olmamasına rağmen başarı oranının artması için eğitim gerekli bir unsurdur. Hem kadın hem de erkek girişimcilerin finans, stratejik planlama, pazarlama ve yönetim alanlarında eğitime ihtiyaçları vardır. Ayrıca girişimcilikte, iletişimdeki yazma ve konuşma becerisine sahip olmak da çok önemlidir. (Bozkurt, 2006)

Çevresel Faktörler: Bireysel faktörlerden sonra girişimcilik üzerinde etkili olan bir diğer önemli faktör türü çevresel faktörlerdir. Çevresel faktörlerin bünyesinde başta kişinin aile ortamı olmak üzere, sosyal çevresi, sahip olduğu iş ve arkadaşlık ilişkileri bulunmaktadır. Bu faktörler kişinin kendi hayatı ve seçimleri ile doğrudan ilişkili iken sosyal, politik, ekonomik, kültürel ve teknolojik olarak sıralayabileceğimiz diğer çevresel faktörler ise kişiden bağımsız olarak gelişir ve girişimciliği olumlu veya olumsuz olarak etkiler.

Bireylerin kişilik özelliklerinin gelişmesinde aile yapıları önemli rol oynamaktadır. Bu sebeple geçmişten günümüze kadar yapılan birçok çalışma girişimcilerin aile çevresini, aile işini, sosyal statüleri ve akrabalık ilişkilerini incelemiştir. (Bozkurt, 2006) Aileler, diğer beceriler de olduğu gibi girişimcilik becerisine de olumlu ya da olumsuz şekilde etki edebilmektedirler. Bireylerde girişimciliğe yönelik olumlu etkinin meydana gelebilmesi için ailelerin teşvik edici, destekleyici ve güven verici bir rol üstlenmeleri gerekmektedir. Ailenin girişimci üyelerin bulunması, özellikle de babanın kendi işini yapan bir girişimci olması girişimciliği büyük oranda etkilemektedir. Kendi işini yapan baba figürü hem erkek hem de kadın girişimci bireylerin kendilerine olan güvenlerinin artmasını sağlamakta ve başarıyı elde etmelerine olumlu yönde katkı yapmaktadır. (Özdemir ve Mazgal, 2012).

Devlet politikalarının girişimciliği destekleyici ve teşvik edici yönde olması, girişim fikirlerini hayata geçirmek isteyen bireylerin bürokratik ve yasal süreçlerde girişim faaliyetini kısıtlayacak veya yavaşlatacak engellerle karşılaşmaması, girişimci bireylerin her anlamda desteklenmesi girişimcilik faaliyetlerinin küresel anlamda artmasına ve yayılmasına olumlu katkıda bulunmaktadır. (İraz, 2010).

Yönetim yetkisini elinde bulunduran devlet otoritelerinin milli AR-GE çalışmalarına ve inovasyona önem vermeleri ve desteklemeleri, çeşitli yatırımları hayata geçirmeleri girişimciliğe yönelik faaliyetleri doğrudan etkilemektedir (İlhan, 2003).

2.3. Farklı Girişimcilik Uygulamaları

Farklı alanlarda ve farklı amaçlara yönelik olarak birden fazla girişim faaliyeti bulunmaktadır. Bu faaliyetleri i küçük ölçekli girişimler, ölçeklenebilir girişimler, satın alınabilir girişimler, büyük ölçekli girişimler, sosyal girişimler, küresel (uluslararası) girişimcilik ve kadın girişimciliği olmak üzere toplam yedi başlık altında ifade etmek mümkündür. Girişimcilik faaliyetlerine yönelik bilgileri, farklı girişimcilik türlerini şu şekilde ifade etmek mümkündür: (Steve ve Dorf, 2012; Gözübüyük, 2019).

- a) Küçük ölçekli girişimler
- b) Ölçeklenebilir Girişimler
- c) Satın Alınabilir Girişimler
- d) Büyük Ölçekli Girişimler
- e) Sosyal Girişimcilik
- f) Küresel (Uluslararası) Girişimcilik
- g) Kadın Girişimciliği

2.4. Girişimcilerin Özellikleri

Girişimcilik zaman ve para harcayarak sosyal, finansal ve psikolojik anlamda risk alınması ile parasal kazanç ve kişisel tatminin elde edildiği, farklı ve yeni şeyler ortaya koyma süreci olarak ifade edilmektedir. Girişimci bireyler fırsatları görür, takip eder, değerlendirir, karşılaştığı zorluklara, farklı görevlere ve ihtiyaçlara yaratıcılıklarını kullanarak yenilikçi çözümler getirir. Girişimci özelliklere sahip bireyler aynı zamanda yüksek düzeyde başarıyı arzular, öz yeterlilikleri yüksektir, içinde bulundukları mevcut düzeni sorgularlar, sorunları tespit ederler ve sorunlara yenilikçi çözümler getirirler. Önlerine gelen fırsatları değerlendirmekle birlikte hedeflerine ulaşmada cesur davranırlar, risk alırlar, kararlı ve ısrarcı olurlar. Bunlara ek olarak farklı düşünme ve düşünce üretebilme becerileri ile toplumda ön plana çıkarlar (Yurtseven, 2020) Girişimciler aynı zamanda sahip oldukları yüksek sezgi güçleri, gelişmiş hayal güçleri ve gelişmiş

muhakeme yetenekleri ile toplumda meydana gelecek bazı olayları önceden sezer ve adımlarını sezgileri ile elde ettiği öngörülerine göre şekillendirir.

Girişimciler bu özellikleri ile çevresine bakar, toplumun ihtiyaçlarını belirler, ihtiyaçlara yönelik fırsatları keşfeder ve her türlü riski göz önünde bulundurarak fikrinin gerçekleştirmeye çalışır. Gerçekleştirdiği girişim fikirleri ile toplumda yenilik meydana getirdiği gibi ekonomik anlamda kalkınmaya ve refah seviyesinin artmasına katkıda bulunur.

Bireylerdeki girişimcilik yeteneğinin gelişmesinde başarmaya yönelik ihtiyaç duyma, kontrol odaklı olma, risk alma, belirsizliği yönetebilme, kendine güvenme, yenilikçi ve yaratıcı olma gibi beceriler oldukça önemlidir. Girişimcilikle ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, girişimcilik özelliklerin doğuştan geldiğinin savunular ve sonradan geldiğini savunanlar olmak üzere iki ayrı karşıt görüşe rastlanır. Girişimcilik özelliklerinin doğuştan geldiğini savunanlar, girişimciliğe ait risk alma, fırsatları görme, başarı isteği gibi özelliklerin sonradan kazanılamayacağını, bireylerin bu özelliklere doğuştan sahip olduğunu savunmaktadır. Girişimcilik özelliklerinin sonradan kazanıldığını savunanlara göre ise başarılı bir girişimci olunabilmesi için girişimcilik özelliklerinin eğitim uygulamaları ile sonradan kazanılması gerekmektedir. Girişimcilerin özelliklerine baktığımızda birtakım özelliklerin doğuştan gelirken birtakım özellikler ise daha sonradan kazanılmaktadır. Bu özellikleri doğuştan gelen özellikler ve sonradan kazanılan özellikler olmak üzere şu şekilde sınıflandırabiliriz

Girişimcilerin genel olarak özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür (Ferrante, 2005; Koh, 1996; Akyürek Ç. ve Şahin Ç. 2013; Küçük,2015; (Bozkurt ve Alparslan, 2013):

- Yenilikçi düşünebilme,
- Risk alabilme becerisinin yüksek olması,
- Değişime açık olma ve değişimi isteme,
- Duygusal zekâyâ sahip olma,
- Fırsatlara tespit edebilme ve değerlendirebilme,
- Yaratıcı olma,
- Etkili iletişim kurma becerisine sahip olma,
- Proaktif (Öngörülü) olma,
- Yüksek başarıyı arzulama,

- Kararları gerçekleştirmede ısrarcı olma,
- Özgüveni yüksek olma,
- Başarma ihtiyacının yüksekliği,
- Var olan problemleri rahatlıkla çözebilme,
- Uzun süreler çalışabilme,
- Davranış gerçekleştirmede ve karar almada azimli olma,
- Büyüme arzusunun yüksek olması,
- Güvenilir olma

Aynı zamanda doğuştan gelen özellikleri; kendi işinin patronu olma arzusu, bağımsızlığı istemek, kendi işinin kendi istediği gibi yapma arzusu, farklı olma çabası, yeteneklerinin fark edilmesini isteme, farklılık meydana getirme düşüncesi, kendi yolunu ve politikasını belirleme şeklinde ifade etmek mümkündür. Sonradan kazanılan özellikler ise sağlığı önemseme ve dikkat etme, yönetim eğitimi alma, finans eğitimi alma, iyi bir iletişim becerisine sahip olma, muhasebe eğitimi alma, karamsarlığa kapılmama olarak açıklanabilir (Küçük, 2015).

Girişimciliğe ait özelliklerin bir kısmının doğuştan geldiği gibi bir kısmı da sonradan kazanılmaktadır. Uygun eğitim ve yönlendirmeler ile bireylerin sahip olduğu özellikler geliştirilebilir, yeni özellikler kazandırılabilir ve girişimci ruhunun oluşması sağlanabilir.

2.5. Girişimcilik Eğitimi Nedir?

Girişimcilik eğitimi en basit tabirle yeni bir işletme kurmaya yönelik olarak verilen eğitimindir şeklinde tanımlanmaktadır. Ancak girişimcilik eğitimi bireylerin tutumlarını, eğilimlerini, motivasyonlarını değiştirmeye ve geliştirmeye yönelik olarak verilen bir eğitim modelidir. Girişimci bireylerin girişimciliğe yönelik bilgi ve becerilerini arttırmanın yanında girişimciliğe aday bireylerin de girişimciliğe olan ilgilerini, inançlarını, tutumlarını ve eğilimlerini de olumlu yönde değiştirmektedir. Girişimcilik eğitimi aynı zamanda girişimciliğe dair potansiyeli ortaya çıkarmakla birlikte, mevcut potansiyeli de eğitim yoluyla geliştirmeyi amaçlar.

Girişimcilik eğitiminin bu amaçlar çerçevesinde oluşturulmuş kendine ait bir felsefesi, süreci ve içeriği mevcuttur. Bu felsefe, süreç ve içerik doğrultusunda girişimcilik eğitimi olmadan bireylerin tam manasıyla birer girişimci olamayacağı

görüşünden hareket edilir ve girişimcilik eğitiminin küçük yaşlardan itibaren sistematik ve nitelikli bir şekilde verilmesi gerekmektedir.

Girişimcilik eğitiminin söz konusu süreçleri “İş fikri, finansman, ürün ve üretim, tanıtım ve pazarlama ve yatırım” olmak üzere beş tema içerisinde verilmiştir. Her bir tema için bilgi, beceri, değer, alt kazanım, öğrenme çıktısını içeren etkinlikler örnek bir konu üzerinden gerçekleştirilmiştir (Tarhan, 2018). Girişimcilik becerisinin kazandırılması sürecine ait bu bilgiler detaylı olarak Tablo 2.3'te verilmiştir.

Tablo 2.1: Girişimcilik eğitiminin unsurları (Tarhan,2018)

Alt Temalar	Alt Temalar (Konular)	Beceri	Değer
İş Fikri	Çevremizdeki İnsanlardan Görüş Alarak İş Fikrini Oluşturma,	İş Fikrini İfade Etme Becerisi,	
	Toplumun İhtiyaçlarını Belirleyerek İş Fikrini Oluşturma (İhtiyaç Analizi),	Fırsatları Görme Becerisi,	
	Mekânın Avantajlarını Kullanmak İsteyerek İş Fikrini Oluşturma,	İş Planı Becerisi, İş Yeri Tasarım Becerisi, Tahminde Bulunma	Sabırlı Olma, Öz Güven Sahibi Olma, Vatansever Olma, Çalışkan Olma, Sorumluluk Sahibi Olma, Birlikte Hareket Etme,
	İnsanlara Neye İlgi Duyduklarına Dair Sorular Yöneterek İş Fikrini Oluşturma (Soru Analizi),	Becerisi, Farklılığı Becerisi/Değişikliği	Anlama Görme
	Bireysel Becerilerimiz Doğrultusunda İş Fikrini Oluşturma,	Becerisi, Yaratıcı Düşünme Becerisi, Yenilikçi Düşünme Becerisi, Problem Çözme Becerisi, İş Birliği Becerisi,	
Finansman	Maliyetin Hesaplanması, Kaynak ve Destek Finansmanı, Satış Finansmanı, Kar ve Risk Finansmanı,	Finansman Desteğinin Farkındalığı Becerisi, Gelir ve Gideri Kontrol Etme Becerisi, Maliyeti Hesaplama Becerisi, İhtiyaç Analizi Becerisi, Pazar Analizi Becerisi, Kaynak Analizi Becerisi,	Cömert Olma, Yardımsever Olma, Sorumluluk Sahibi Olma, Sabırlı Olma, Öz Güven Sahibi Olma, Verdiği Sözde Durma, Dürüst Olma,
Ürün Tasarımı ve Üretim	Ürün Talep (Pazar) Araştırması, Ürün Tasarımı, Üretim Gerçekleştirilmesi/Ürün Prototipinin Oluşturulması,	Ürünün Tasarımı Becerisi, Ürün Kalitesinin Tespiti ve Ürün Tanıtım Becerisi, Broşür Tasarımı Becerisi, Logo Tasarım Becerisi, Reklam Tasarımı Becerisi,	Kişisel Kontrol (Öz Kontrol), Duyarlı Olma (Tarihe, Çevreye ve İnsana), Sevgili Olma (Millet Sevgisi, Bayrak Sevgisi),
Tanıtım ve Pazarlama	Pazar ve Pazarlama Stratejisi, Ürün Kalitesi ve Ayırt Edici Özelliklerinin Tanıtımı, Reklam ve Promosyon	Güzel Konuşma ve Müşterilerle Etkili İletişim Kurma Becerisi, Pazarlama Planı Oluşturma Becerisi, Pazarı Tanımlama Becerisi, Ürünü Tanımlama ve Tanıtma Becerisi, Reklam Tasarımı Becerisi, Promosyonları Belirleyebilme Becerisi,	Çalışkan Olma, Güvenilir Olma, Öz Güven Sahibi Olma,
Yatırım-Sürdürülebilirlik	İş Yeri İş Yatırımı ve Yönetimi AR-GE Yatırımları Mesleki Yatırımlar (Müşteri, Personel, Kişisel Gelişim)	Yönetim Becerisi, Ağ Oluşturma Becerisi, Problem Tanımlama ve Çözme Becerisi,	Vicdanlı Olma, Hoşgörülü Olma, Merhametli Olma,

Girişimcilik eğitimin pedagojik çerçevesini, yukarıda Tablo 2.3'te yer alan temalar, beceriler ve değerler oluşturmaktadır. İlk tema olan iş fikri insanların herhangi bir işe başlamadan önce neler yapabileceğine ilişkin gerekli çabaların ve fikirlerin ürününü yansıtan bir süreç; finansman teması girişimcinin para ve kredi ile ilgili faaliyetlerini düzenleme, parasal kaynakların sağlanması; ürün tasarımı ve üretim süreci iş fikrini hayata geçirmek için gerekli finansmanın sağlanmasından sonra ürünün tasarımının prototipinin yapılması; tanıtım ve pazarlama ortaya çıkartılan ürünün pazara çıkartılması, nakliyesi ve satış işlemlerini kapsayan süreç; yatırı teması ise finansmanın sağlandığı andan itibaren ürün için yapılan bütün faaliyetleri kapsayan süreçtir (Tarhan,2018).

Eğitim tarihten günümüze kadar insanları belli amaçlar doğrultusunda yetiştirmede ve kişilik farklılıkları oluşturarak toplum yapısının dönüştürülmesinde başvurulan yegane süreç olmuştur. Bu farklılaşma ve dönüşüm eğitimin kazandırdığı bilgi, beceri, tutum ve değerler sayesinde gerçektelemektedir. (Fidan, 2012).

Eğitimin en büyük amacını bilgiden ziyade hareket olarak ifade dene H. Spencer, oluşturduğu bilgi kuramında bilginin kaynağını deney olarak ifade etmektedir. Mevcut bilgilerimizin kaynağı deneydir ve deneysel bilgi kalıtım yoluyla nesilden nesle aktarılmaktadır. Bu sebeple çocuklar boş bir zihinle doğmazlar. Kalıtım yoluyla elde ettikleri belli bir düşünsel birikimleri vardır. H. Spencer bu görüşüne paralel olarak eğitimin amacını da bireyleri hayata hazırlamak olarak ifade etmiştir (Ata, 2013). Buradan hareketle girişimcilik eğitimi var olan deneyimlerin bir sonraki nesle aktarılmasını, bilginin geliştirilerek yeni girişimlerin ortaya çıkmasını, girişimciliğe dair farkındalığın artarak girişimci kültürün oluşturulmasını, girişimciliğin ekonomi alanında ön plana çıkarak öneminin artmasını, bir girişim sürecini yönetebilmeye dair becerilerin kazandırılmasını amaçlayan bir disiplindir (Kirby, 2007).

Literatürde var olan girişimcilik doğuştan gelir ve girişimcilik sonradan kazanılır tartışmasında eğitimde farklılaşmış politikalar, uygulamalar ve araçlar kullanarak girişimciliğin sonradan kazanıldığını savunan tarafın daha baskın olduğu görölmektedir. Bu görüş; girişimcilik eğitimi, iş kurma ve girişimlerin performansları arasında önemli bağlantılar kuran geniş bir literatür tarafından desteklenmektedir. Girişimciliğin doğuştan gelen bir özellik olmakla birlikte

öğretilir ve geliştirilebilir bir beceri olduğu ifade edilmektedir (Yurtseven, 2020) Literatürde girişimcilik eğitiminin tanımına bakıldığında çok farklı şekilde ve ifadelerde karşımıza çıkmaktadır. Girişimcilik Eğitim Konsorsiyumu ve Avrupa Komisyonu girişimcilik eğitimi yaşam boyu öğrenme modeli olarak görmektedir. Girişimcilik eğitimi temel anlamda öğrencilerde yaratıcı fikirleri girişimci eylemlere dönüştürme becerisi geliştirme ve zihniyeti oluşturma süreci olarak ifade edilmektedir (Eurodice, 2016). Girişimcilik eğitimi, çeşitli sektörlerdeki girişimcilere bilgi ve beceri kazandırmanın yanında, girişimci adayların çekici bir alternatif olarak girişimciliği düşünmelerini amaçlayan belli inançların, değerlerin, tutumların ve eğilimlerin gelişimi ile de ilgilidir (Uygun, Güner, 2016).

2.5.1. Girişimcilik Eğitiminin Amacı Nedir?

Girişimcilik eğitiminin en temel amacı bireylerde var olan girişimci kişiliğe yönelik fark edilememiş özellikleri ortaya çıkarmak ve girişimciliği bir kişilik özelliği olarak kazandırabilmektir. Bir girişimcinin başarılı olabilmesi için kendine gerekli olan becerileri nasıl elde edeceğini veya geliştireceğini bilmesi, kendinin zayıf ve güçlü yönlerini çok iyi tanıması, zayıf yönlerini saf dışı bırakarak ve güçlü yönlerini geliştirmesi girişimcilik eğitiminin amaçları arasındadır (Güney, 2015).

Girişimcilik eğitiminin amaçları arasında bir kariyer seçeneği olarak girişimciliğe yönelik bilgilerin ve bilinçlendirmenin artması, girişimciliğe ait yaratıcılık, risk alma, fırsatların farkında varma ve değerlendirme, kararlı ve azimli olma, yeni fikirler üretebilme, değişim odaklı olma vb. özelliklerin geliştirilmesini ve kazanılmasını sağlama, yeni bir iş kurmak ve yeni bir işe başlayabilmek için ihtiyaç duyulan becerilerin kazandırılmasını sağlamak, bireylere girişimcilikte yaratıcılık, yenilik yapma, yönetme ve büyüme konularından gerekli olan bilgileri öğretmek, girişimcilik konusunda insanları bilinçlendirerek farkındalık oluşmasını sağlama, bireylerin girişimci davranma konusunda becerilerini ve yeteneklerini geliştirmek de yer almaktadır (Yurtseven, 2020).

Raposo ve Paco (2011) ise göre girişimcilik eğitiminin amaçları şu şekilde sıralamıştır:

- Girişimcilik hakkında bilgi sahibi olmak
- Tekniklerin kullanımıyla kapasite artışının gerçekleştirilmesi, işletme durumunun incelenmesi ve eylem planlarının tasarlanması,
- Girişimciliğe dair yetenekleri tespit ve teşvik etmek

- Girişimciliğin bünyesinde barındırdığı konularını desteklemek ve empati duygusunun gelişmesini sağlamak
- Değişime ve gelişmeye dair olumlu bakış açısı geliştirmek
- Girişimciliğe yeni başlayanları ve var olan girişimcileri teşvik etmek

Girişimcilik eğitiminde amaç bireyde var olan ancak hem birey hem de çevresindekiler tarafından fark edilemeyen girişimciliğe yönelik özelliklerin gün yüzüne çıkmasını ve geliştirilmesini sağlamaktır. Girişimci özelliklerle donatılmış bireylerin zamanlarını ve kaynaklarını verimli kullanmalarını ve başarılı girişimler gerçekleştirmeleri amaçlanmaktadır. Eğitim girişimcilik becerisinin kazandırılmasında ve girişimci özelliklerin farkına varılmasında önemli bir işleve sahiptir ancak tek başına gereken yeterliliği sağlamamaktadır (Balaban ve Özdemir, 2008).

Girişimcilik eğitiminden amaç bir kişide girişimcilik potansiyeline yönelik olarak gizli kalmış birtakım özelliklerin ortaya çıkmasını ve farkında olmasını sağlamaktır. Girişimci niteliklere sahip olanların yanlış işler yapmalarını önlemek ve kaynaklarının daha verimli kullanılmasını gerçekleştirmek amaçlanmaktadır. Eğitim girişimcilik becerisinin gelişmesi yönünde gerekli şarttır ancak tek başına yeterli olamamaktadır (Balaban ve Özdemir, 2008; Bozkurt, 2011).

2.6. Etkinlik Temelli Öğretim

Etkinlik temelli öğretim disiplinler arası bir öğretim yöntemidir ve ilk kez Oregon Üniversitesi'nde, Diane Bricker ve arkadaşları tarafından uygulanmaya başlanmıştır. (Özen, Ergenekon, 2011) Etkinlik temelli öğretimin, net bir tanımı yer almamaktadır. Etkinlik temelli öğretim isimlendirmesinin yanında (Activity based teaching) görev temelli öğretim (Task based teaching), çalışma temelli öğretim (Activity based intervention) ve gömülü öğretim (Embedded introduction) gibi farklı isimlendirmelere rastlamak da mümkündür (Öcal, 2012). Etkinlik kelimesi Türk Dil Kurumu tarafından “çocukların kendi amaç ve gereksinimlerine uygun bir şekilde ilgi ve istekleri doğrultusunda katıldıkları herhangi bir öğrenme durumu” (TDK, 2006) olarak tanımlanmıştır. Türk Dil Kurumu'nun bu tanımına ek olarak etkinlik kelimesini “soyut kavramların öğrenme süreci ve ortamı içerisinde somut olarak ifade edilmesini sağlayan araçlar (Majoka Dad ve Mahmood, 2010); öğretim programlarında yer alan öğrenme hedeflerinin gerçekleştirebilmesi amacıyla rehberlerin öğrencilere yönelik gerçekleştirdiği eğitsel uygulamalar (Temur, 2007); hedef davranışlara

ulaşma amacıyla öğrenme-öğretme sürecini zenginleştiren ve öğrenmenin kalıcılığını arttıran faaliyetler şeklinde farklı tanımlamaları da bulunmaktadır.

Etkinlik temelli öğretimi öğrenme ve öğretim faaliyetinin birlikte gerçekteştiğı hem uygulayan kişi hem de öğrenci tarafından tavsiye edilen öğrencilere özgün düşünmeyi öğreten, pratik çözümleri keşfetmelerini sağılayarak çocuklara öğrenme ortamı içerisinde öz güven kazandıran öğretim yöntemi (Hee, 2005; Öcal, 2012) ve etkinlik uygulaması yapılarak ders işlenişinin gerçekteştirilmesi olarak tanımlandığı görölmektedir (Felder ve Brent 2003). Bu tanımlamalardan yola çıkarak etkinlik temelli öğretimi, öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınarak, öğretilmesi hedeflenen konu içerisinde yer alan beceri, değer ve davranışları kazandırmaya yönelik hazırlanan, uygun ortam ve koşullarda uygulanan faaliyetleri kapsayan bir öğretim yöntemi olarak tanımlamak mümkündür.

2.6.1. Etkinlik temelli öğretim: Etkinlik aşamaları

Etkinlik temelli öğretim, öğrenme ortamını öğrenci için keyif aldığı bir ortama dönüştürmenin yanında öğrenciye tecrübe ve özgüven kazandırması ile öne çıkan bir öğrenme yöntemidir. Etkinlik süreci öğrencilerin hem diğer öğrencilerle hem de öğretmenle olan etkileşimini arttırmakta, sınıf veya okul içerisindeki öğrenme ortamına olumlu yönde katkı yapmaktadır. Öğrencilerin kendilerini ve kabiliyetlerini keşfetmelerine yardımcı olarak yaratıcı düşüncüyü geliştirmekte, hedeflenen konu, beceri ve değerlerin kazandırılmasında eğlenceli materyal kullanımı ile öğrencilerin ilgilerini derse çevirmelerine yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin dinleme odaklı ders anlatımından ziyade derste aktif oldukları, ders esnasında hareket etmelerine fırsat tanıyan, heyecan ve merak duygularını uyandıran, farklı oyun, şarkı, bilmece gibi ilgi çekici etkinliklerin olduğı ders anlatımlarına ve öğrenme ortamlarına ilgileri daha fazladır. (Hee, 2005). Bu bilgilerden hareketle etkinlik temelli öğretimin öğretmen değil öğrenci merkezli olduğunu, öğrencilerin rahat ve keyifli bir öğrenme ortamında, kendilerini herhangi bir baskı altında hissetmeden ilgileri ve kabiliyetleri doğrultusunda öğrenmelerini sağılayan bir yöntem olarak ifade etmek mümkündür.

Olkun ve Uçar'a göre (2006) yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan bir etkinlik aşağıda yer alan şu aşamalardan oluşur:

Sezgisel Aşama: Bu aşamada öğrencilere öğretilmesi hedeflenen konu, kavram veya beceriye yönelik olarak sezgisel olarak hazırlanır ve hazır bulunuşluk seviyeleri arttırılır.

Etkinlik Aşaması: Bu aşamada öğrenci ilgi ve istekleri dikkate alınarak, hedeflenen konu ve kazanıma yönelik etkinliklerin hazırlandığı aşamadır. Etkinliğin uygulandığı bu aşamada öğrencilerin hem fiziksel hem de zihinsel anlamda aktif olmaları sağlanır. Etkinliklerin, öğrencilerin bireysel, eşli veya grup halinde çalışabilecekleri, farklı ve yaratıcı çözümler üretip bunları arkadaşlarıyla paylaşıp karşılaştırabilecekleri şekilde hazırlanmasına dikkat etmelidir.

Tartışma Aşaması: Bu aşamada öğrenciler etkinlik aşaması sırasında neler yaptıklarını düşünür, etkinlik süreci ile ilgili fikirlerini sınıf ortamında öğretmeni ve arkadaşları ile paylaşır.

Kavrama Ulaşma Aşaması: Öğrencilerin bu aşamada etkinlik sürecinde yaptıklarını değerlendirerek bir genelleme yapmaları istenir. Bu aşama öğrenciler hedeflenen konu veya kavramla ilgili belli bir kanıya ulaşmalarının yanında söz konusu konu veya kavramla ilgili yorum yapabilir bir seviyeye ulaştıkları aşamadır.

Uygulama Aşaması: Bu aşamada öğrenciler öğrendikleri konu ve kavramla ilgili bilgileri yeni bir durum ve probleme uygular, olaylar ve durumlar arasında gerekli ilişkilendirmeler yaparak bağlantı kurar.

Değerlendirme Aşaması: Öğrenciler bu aşamada etkinlik uygulanırken ve sınıf içi tartışmalardaki aktif katılımlarına göre yani süreç içerisinde değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme işlemi öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimlerini görmek amacıyla öğrenci dosyası, gözlem, görüşme, günlük, proje ve performans tabanlı değerlendirme gibi yöntemler kullanılarak yapılmalıdır.

Yukarıdaki yer alan etkinlik aşamaları değerlendirildiğinde, etkinlik temelli öğretimin belli yöntem ve süreçleri olduğu ve etkinlik uygulamalarının bu yöntem ve süreçler dikkate alınarak uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır. Etkinlik temelli öğretimin sahip olduğu bu yöntem ve süreçler öğrenme sürecinde öğrencinin aktif olabildiği uygun ortam ve koşulların oluşmasını sağlamaktadır. Aktif öğrenme için uygun ortam ve koşulların sağlanabilmesi için etkinliklerin aynı zamanda pedagojik özellikleri de içermesi gerekmektedir.

2.6.2. Etkinlik temelli öğretim: Hazırlık süreci

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin ana merkezi olan okullar, bireyin doğru kararlar almasında yardımcı olacak ve güzel davranışlar sergilemesini sağlayacak beceri ve değerleri kazandırmakla yükümlüdürler. Bu beceri ve değer eğitiminde yapılandırmacı eğitim yaklaşımının gereği olarak öğrenciyi öğrenme ortamında aktif tutmak esastır. Söz konusu bu aktif öğrenme ortamının sağlanması için kullanılacak yöntemlerden birisi de etkinlik temelli öğretim yöntemidir. Etkinlik temelli öğretim yönteminde kullanılan etkinlikler, öğrenci ilgi ve isteklerine yönelik hazırlanmakta olup öğrenme ortamını keyifli hale getiren eğitici ve öğretici faaliyetlerden meydana gelmektedir. Uygulanabilirlik özellikleri ile de ön plana çıkan etkinlikler, kapsayıcılık oranları daha fazla olup öğrenmenin beklenen şekilde gerçekleşmesi açısından önem arz etmektedir. Etkinlik temelli öğrenme yönteminde grupta veya bireysel olarak gerçekleştirilen çalışmalar, oyunlar, röportaj, deney, münazara gibi tartışma türleri, çalışma kağıtları, proje çalışmalarını kullanılarak gerçekleştirilebilir. (Gökçeğöz, Karatekin vd, 2003). Bunlara ek olarak örnek olay, hikayeleştirme, sinema-film-tiyatro, drama, görüşme gibi farklı yöntem ve teknikler de etkinlik süreçleri içerisinde kullanılabilir ve öğrenmeyi daha faydalı ve etkili hale getirebilir.

Etkinlikler belli amaçlar doğrultusunda hazırlanır ve gerçekleştirilir (Doyle,1992). Bu etkinlikleri, önceden elde edilen bilgiyi hatırlatmaya yönelik etkinlikler, tema bazlı etkinlikler, belirli bir konuya yönelik görüş ve açıklama gerektiren etkinlikler, anlama, yorum yapma ve tahminlerde bulunmayı gerektiren etkinlikler olmak üzere dört ana başlıkta toplamıştır (Akt: Özmantar ve Bingölbalı, 2009). Bunlara ek olarak etkinliklerin hazırlık sürecinde yönlendirici sorular kullanılarak da etkinlikleri oluşturmak mümkündür. Söz konusu sorular şu şekildedir (MacGregor, 2004):

- Etkinliğin amacı nedir? Bu soruya verilmesi gereken yanıtlar etkinliğin hangi hedefler doğrultusunda hazırlandığı, hangi önbilgileri içereceği ve etkinliğin içeriğiyle uyumlu nasıl bir başlığı olacağı ile ilgilidir.
- Etkinlik hangi hazırlıkları gerektiriyor? Bu soruya verilmesi gereken yanıtlar etkinliğin hedef kitlesinin kimler olduğu, hedef kitleye göre etkinliğin bireysel çalışma ya da grup çalışması mı olacağı, etkinliğin süresi (etkinlik önceden öğretmen tarafından uygulanabilir ve etkinliğin süre alt

sınırı belirlenebilir) ve etkinlik sürecinde kullanılacak materyallerin neler olduğudur.

- Etkinlik nasıl gerçekleşecek? Bu soruda istenilen yanıtlar ise etkinlik sürecinde hem öğrenci hem de öğretmenin hangi adımları hangi sırayla izleyeceği yani etkinliğin nasıl uygulanacağına yöneliktir.
- Etkinlik nasıl değerlendirilecek? Bu kısımda öğretmen uygulamış olduğu etkinliği nasıl değerlendireceğini belirler. Kişi veya grupların görüşlerinin nasıl alınacağını (yazılı veya sözlü) belirler, tartışma konularına karar verir, öğrenme hedeflerine ve etkinlik amaçlarına ulaşp ulaşılmadığına karar verir.

Geliştirme (zenginleştirme) ve güçlendirme yapmalı mıdır? Geliştirilen etkinliği desteklemek amacıyla farklı etkinlik ve yöntemlerin kullanılıp kullanılmayacağına, destekleme amaçlı verilebilecek ödev etkinlikleri ve örnek çalışmaları değerlendirir.

2.6.3. Etkinlik temelli öğretim: İlkeler

Etkinlikler etkinlik temelli öğretimin ilkeleri adı verilen belli ilkeler doğrultusunda tasarlanmaktadır. Bu ilkeler şunlardır;

Amaç İlkesi: Etkinliklerle öğrencilerde kazandırılması hedeflenen yeterliliklerin belirlenmesi ve belirlenen yeterlilikler doğrultusunda etkinlik başlığının ne olacağı ile ilgili olan ilkedir. Başlık belirlenen yeterlilik ve etkinlik içeriğini yansıtacak ölçüde olmasına özen gösterilmelidir.

Sınıf Yönetimi İlkesi: Etkinliklerin uygulanacağı ortam olan sınıfta düzenin nasıl sağlanacağı, zaman yönetiminin nasıl olacağı ve öğretmenin etkinlikler esnasında sınıf içerisindeki davranışlarının ne şekilde olacağına yönelik olan ilkedir. Etkinliklerin amaca uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için öğretmenin sınıf içerisinde düzeni sağlaması, zaman yönetimini iyi yapması ve etkinlik esnasındaki davranışlarını etkinlik sürecinde belirtildiği şekilde uygulaması gerekmektedir.

Öğrenci Seviyesini Dikkate Alma İlkesi: Etkinliklerin sınıf içerisinde yer alan her öğrenciye yönelik hazırlanmasını ifade eden ilkedir. Etkinlikler hazırlanırken sadece başarılı ya da sadece başarısız öğrenciler dikkate alınarak hazırlanmamalıdır. Sınıf içerisinde farklı seviyelerde olan öğrencilerin tamamı etkinlik süreçlerine dahil edilecek şekilde etkinliklerin hazırlanmasına özen

gösterilmelidir. Her bir öğrenci etkinlik amaçlarına yaklaştırılmalı ya da etkinlik amaçlarını gerçekleştirmelidir. (Bingölbalı ve Özmantar, 2009).

Materyal İlkesi: Etkinliklerde kullanılacak olan materyallerin belirlenmesine yönelik olan ilkedir. Etkinlik süreçlerinde kullanılacak materyallerin kolay temin edilebilir olması bu ilkenin ilk gerekliliğidir. Temin edilebilen materyallerin öğrenci seviyesine uygun olmasına ve etkinlik sürecinin tamamında kullanılabilir olmasına dikkat edilmelidir.

Hazırbulunuşluk İlkesi: Öğrencilerin etkinlik öncesi sahip olduğu ön bilgilere yönelik olan ilkedir. Etkinlik için hedeflenen konuyla ilgili öğrencilerin etkinlik öncesinde bilgi sahibi olması gerekir. Öğretmenin de öğrencilerin ön bilgi seviyeleri hakkında bilgi sahibi olması ve öğrencileri etkinlik hazırlanmadan önce iyi gözlemlemesi gerekmektedir.

Değerlendirme İlkesi: Etkinlik süreci içerisinde ve etkinlik sonrasında etkinlikte hedeflenen bilgi, beceri ve tutumların gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine dair değerlendirme aşamasına yönelik olan ilkedir. Etkinlik hedeflerinin hayata geçirilmesi noktasında etkinliklerin değerlendirilmesi önemlidir.

Etkinlik temelli öğrenmenin ilkeleri MEB tarafından şu şekilde belirlenmiştir:

- Öğrenmeyi öğrenme temel hareket noktasıdır.
- Her öğrenci öğrenebilme potansiyeline sahiptir.
- Öğrenciler öğrenirken mevcut bilgileri ile yeni bilgiler arasında ilişki kurar.
- Düşünmeyi öğretme yöntemi ile öğrencilerde eleştirel ve yaratıcı düşünce becerisinin geliştirilmesi sağlanır.
- Başarabilme duygusu öğrencilere verilerek içsel güdülenmeleri sağlanır.
- Öğrenme olumsuz durumlara maruz kaldığında zorlaşır.
- Öğrencilere merak duygusunu tetikleyici, yaratıcılığı besleyen ve birden çok boyutu olan ödevler verilerek öğrencilerin güdülenmesi sağlanır.
- Her bir öğrenci birbirinden farklı olduğu gibi her öğrencinin öğrenme türü, öğrenme hızı ve öğrenmeyi gerçekleştirdiği zaman aralığı da farklıdır.

- Birbirinden farklı öğrencilerin aynı ortamda bulunması birbirleri ile etkileşime girmelerine ve öğrenme süreçlerine pozitif katkı yapılmasını sağlar.
- Öğrencilerin birbirleri ile kurdukları olumlu ilişkiler öğrenmeyi arttırmaya pozitif katkı sağlar.
- Her öğrencinin öğrenme yeteneği ve öğrenme eğilimi farklıdır.
- Her öğrenci edindiği yeni bilgileri kendilerine özgü kalıplara göre öğrenir ve yeni anlamlar kazandırır (Günay, 2013).

Yukarıda yer alan bilgiler ekseninde öğretim süreçlerinde etkinliklerin kullanılmasındaki en önemli amaç öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif rol almalarını sağlamaktır. Öğrencilerde var olan başarıma arzusunun tetiklenmesini sağlamak için etkinliklerin öğrencilerin seviyesi dikkate alınarak hazırlanması, öğrenme üzerinde olumlu katkı oluşturması, öğrencilerin merak, ilgi ve yeteneklerini dikkate alınarak oluşturulması oldukça önemlidir.

2.6.4. Etkinlik temelli öğretimin özellikleri ve sınırlılıkları

Etkinlik temelli öğrenme öğretim programlarına 2005 yılında dahil olmuştur. Programa dahil olduğu bu tarihten itibaren kullanımı farklı ders ve kazanımlarda giderek artarak, aktif öğrenme ortamlarının eğitim-öğretim sürecinde yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Öğretim programında bulunan mevcut etkinlikler etkinlik temelli öğretim gerçekleştirmek isteyenler için örnek etkinlik niteliğindedir. Rehber kitapta yer alan etkinlikler öğrenme alanlarına göre tasnif edilmiş olup etkinlikleri kullanmak isteyen öğretmenler için etkinlik hazırlama ve planlama konusunda yardımcı olmaktadır. Programda yer alan etkinlikler tek bir öğrenme alanı hedef alınarak hazırlanabileceği gibi birden çok öğrenme alanı hedef alınarak da hazırlanabilmektedir. Bunların yanı sıra öğretmenin bulunduğu çevre şartlarına, mevcut okulun sunabildiği imkanlara ve öğrenci niteliklerine göre belirlenen öğrenme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik ekstra etkinlikler tasarlanmasına da imkan vermektedir (Temur, 2007). Bundan hareketle eğitim süreçleri içerisinde konu anlatımının daha etkili ve verimli şekilde gerçekleşmesini sağlayacak etkinlik temelli öğretim yönteminin belli başlı nitelikleri barındırması gerekmektedir. Bu özellikleri şu şekilde sıralamak mümkündür (Açıkgöz, 2006):

Etkinlik temelli öğrenme:

- Beynin düşünme yapısıyla uyum içerisinde.
- Her bireyin kendine ait belli bir potansiyeli vardır ve etkinlik temelli öğrenme bu potansiyelin gelişmesine katkıda bulunur.
- Zamanın gelişen teknolojileri olan bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik bireylerin donanımlı şekilde yetişmesini sağlar.
- Bireylerin öğrenme düzeyleri üzerinde pozitif etki yaparak, öğrenme düzeylerinin yükselmesini ve geliştirilmesini sağlar.
- Bireylerin potansiyel anlamda kendilerini geliştirmesini destekler.
- Öğrencilerin öğretim sürecinde edinmiş oldukları bilgileri karşılaştıkları yeni durumlar karşısında kullanmalarını sağlar.
- Öğrencileri ders süreçleri içerisinde aktif kılarak öğrenmeye dair motivasyonlarının yükselmesini sağlar.

Yukarıda yer alan özelliklere ek olarak sınırlılıklar ise şu şekildedir:

- Etkinliğin her eğitim ortamında planlanan zamanda uygulanamaması ve her ortamda beklenen sonucu vermemesi.
- Sınıf düzeninin etkinliği uygulanacak şekilde düzenlenememesi.
- Etkinlik uygulaması için öğrencilerde gerekli istek veya talebin olmaması.
- Gerekli materyallerin her eğitim ortamında talep edilememesi, materyal eksikliğinin yaşanması.
- Her konu ile ilgili farklı etkinliklerin planlanması ve oluşturulması, bu sürecin zaman alıcı olması.
- Her okul ya da sınıfın etkinlik temelli öğrenme ortamını sağlayacak yeterlilikte olmaması.
- Her sınıfta bulunan her öğrencinin etkinlik temelli öğrenme için beklenen düzeyde ve seviyede olmaması.

Yukarıda ifade edilen sınırlılıklar etkinlik temelli öğrenmenin uygulanmasını engelleyen zorluklar olarak değerlendirilebilir. Bu zorlukların en önemlileri, etkinlik için gerekli olan materyallerin her okul veya sınıfta temin edilememesidir. Bunlara ek olarak sınıfın öğrenci sayısının çok fazla olması ve öğretmenin etkinlik uygulamasında bu fazlalıktan dolayı kontrol zorluğu yaşaması etkinliklerin uygulanmasını güçleştirmekle birlikte etkinliklerden alınan verimi de

düşürmektedir. Etkinliğin, etkinlik aşamalarında yer alan gerekli materyallerle uygulanması ve öğrencilerin yeterli miktarda güdülenmesi etkinliklerin verimliliği açısından oldukça önemlidir.

2.7. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programında Girişimcilik Becerisi

Girişimcilik eğitiminin verildiği ülkelerde çoğunlukla disiplinler arası bir yaklaşım tercih edilerek söz konusu eğitim gerçekleştirilmektedir. Disiplinler arası yaklaşımda girişimcilik eğitimi ve amaçları tek başına belirli bir konu veya ders olarak değil farklı derslerin müfredatları içerisine entegre edilerek, öğretim programları bünyesinde farklı şekilde ifade edilmektedir. Program içerisinde başta konular olmak üzere, değer ve yeterlilikler disiplinler arası yaklaşımın uygulanmasında temel unsurlar olarak yer almaktadırlar. Girişimcilik eğitimi veren diğer birçok ülke gibi ülkemizde girişimcilik eğitiminin verilmesinde disiplinler arası yaklaşımı kullanmaktadır. Bu bağlamda din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında girişimcilik eğitiminin verilmesinde kullanılabilecek öğrenme alanları ve kazanımları ilgili bilgiler Tablo 2.1’ de yer almaktadır.

Tablo 2. 2 Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında (2018) girişimcilik becerisi

Ders	Sınıf	Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Beceri
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi	4	Güzel Ahlak	İnsani ilişkilerin gelişmesinde sevgi ve saygının önemini ve gerekliliğini savunur.	Girişimcilik
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi	5	Adap ve Nezaket	- Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir. - İletişim ve konuşma adabına uygun davranır.	Girişimcilik
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi	6	Temel Değerlerimiz	Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.	Girişimcilik
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi	7	Ahlaki Davranışlar	- Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar. - Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.	Girişimcilik

Tablo 2.1’de yer alan bilgiler incelendiğinde girişimcilik becerisinin din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde 4. Sınıfta Güzel Ahlak öğrenme alanında “İnsani ilişkilerin gelişmesinde sevgi ve saygının önemini ve gerekliliğini savunur.” kazanımıyla, 5. Sınıf Adap ve Nezaket öğrenme alanında “Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir. İletişim ve konuşma adabına uygun davranır” kazanımlarıyla, 6. Sınıf Temel Değerlerimiz öğrenme alanında “Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.” kazanımıyla 7. Sınıf Ahlaki Davranışlar öğrenme alanında “Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar. Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.” kazanımları doğrultusunda girişimcilik becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi mümkündür.

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programı içerisinde değer ve beceri eğitimi önemli bir paya sahiptir. Programın bünyesinde barındırdığı değerler/beceriler ile girişimcilik eğitiminin hedeflediği değerler/beceriler ortaktır. Bu ortak değerler/beceriler din kültürü ahlak bilgisi kazanımlarıyla girişimcilik eğitiminin uygulanmasında ve girişimcilik becerisinin kazandırılmasında önemli bir avantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Yukarıda tablo 2.1’de 4. Sınıf Güzel Ahlak öğrenme alanında “İnsani ilişkilerin gelişmesinde sevgi ve saygının önemini ve gerekliliğini savunur.” kazanımı içerisinde yer alan “Çalışkan olma, Dürüst Olma, Hoş Görülü Olma, Sabırlı Olma; 5. Sınıf Adap ve Nezaket “Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir.” kazanımı içerisinde “Nazık Davranma, Hoşgörülü Olma, İnsan sevgisi, Etkili İletişim Kurma”; 6. Sınıf Temel Değerlerimiz öğrenme alanında “ Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.” kazanımı içerisinde “Samimi Bir Dil Kullanma, Vicdanlı Olma, Merhametli Olma”; 7. Sınıf Ahlaki Davranışları öğrenme alanında “Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.” kazanımı içerisinde “Sorumluluk Sahibi Olma, Dürüst Olma, Derdiği Sözde Durma” gibi beceri ve değerler girişimcilik eğitimi içerisinde de yer alması nedeniyle din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programını, girişimcilik becerisinin kazandırılmasında etkili bir alan olarak bize sunmaktadır. (Binnetoğlu, Bağ, Tarhan)

Yukarıda sıralanan bilgiler dikkate alındığında girişimcilik becerisinin daha kapsamlı ve disiplinli bir şekilde din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında yer alması bir gerekliliktir. Bu gereklilik doğrultusunda girişimcilik becerisinin kazandırılmasına yönelik yapılan çalışmaların ve elde edilen bulguların ilkokullarda ve ortaokullarda, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programı içerisine dahil edilmesi yer oldukça değerli bir nokta olarak görülmektedir.

2.7.1. Din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitaplarında (2023-2024) girişimcilik becerisi

MEB tarafından 2023-2024 eğitim-öğretim yılında okullarda kullanılan din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitaplarında 4, 5, 6 ve 7. sınıf düzeylerinde girişimcilik kavramına doğrudan rastlanmamıştır. Ancak her sınıf düzeyinde, farklı öğrenme alanlarında girişimcilik kavramına dolaylı olarak rastlamak mümkündür. Ders kitaplarında girişimcilik becerisinin ele alınmasına ilişkin verilere Tablo 2.2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. 3. 2023-2024 Din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitaplarında girişimcilik becerisi

Sınıf	Doğrudan İlgili Öğrenme Alanı	Dolaylı Olarak İlişkilendirilebilir Öğrenme Alanı	Doğrudan İlgili Kazanım	Dolaylı Olarak İlişkilendirilebilir Kazanım
4		- Güzel Ahlak - Hz. Muhammed’i Tanıyalım		- Bireyin güzel ahlaklı olmasında dinin rolünü fark eder. - Hz. Muhammed’in (s.a.v.) çocukluk ve gençlik yıllarındaki davranışlarını kendi hayatı ile ilişkilendirir.
5		- Allah İnancı - Adap ve Nezaket		- Allah’a (c.c.) imanın insan davranışları üzerindeki etkisini fark eder. - İletişim ve konuşma adabına uygun davranır.
6		Peygamber ve İlahi Kitap İnancı		Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder.
7		- Melek ve Ahiret İnancı - Hac ve Kurban		- Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki ilişkiyi yorumlar. - Kurban ibadetini İslam’ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 4. Sınıf Ders Kitabı ve Girişimcilik Becerisi:

Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programının 4. sınıf ile ilgili kısmında ve 4. Sınıf ders kitaplarında doğrudan girişimcilik becerisi ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Ancak “Güzel ahlak, Hz. Muhammed’i tanıyalım öğrenme alanları içerisinde yer alan “Bireyin güzel ahlaklı olmasında dinin rolünü fark eder ile Hz. Muhammed (s.a.v.) çocukluk ve gençlik yıllarındaki davranışlarını kendi hayatı ile ilişkilendirir” kazanımları girişimcilik eğitimi kapsamında “yatırım” süreci içerisinde yer alan “mesleki yatırımlar (müşteri personel, kişisel gelişim)” alt teması ile ilişkilendirilebilir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 5. Sınıf Ders Kitabı ve Girişimcilik Becerisi:

Din kültürü ve ahlak bilgisi 5 sınıf ders kitaplarında yer alan “Allah inancı” öğrenme alanında yer alan “Allah (c.c.) insan davranışları üzerindeki etkisini fark eder” kazanımı girişimcilik eğitimi kapsamında “iş fikri” temasında yer alan “bireysel becerilerimiz doğrultusunda iş fikrini oluşturma” alt teması ile ilişkilendirilebileceği gibi “Adap ve nezaket” öğrenme alanında yer alan “İletişim ve konuşma adabına uygun davranır” kazanımı yine “iş fikri” teması içerisinde bir diğer alt tema olan “çevremizdeki insanların görüşlerini alarak iş fikrini oluşturma” alt teması ile ilişkilendirilebilir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 6. Sınıf Ders Kitabı ve Girişimcilik Becerisi:

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programında 6. sınıf ile ilgili kısımda 6. sınıf ders kitaplarında doğrudan girişimcilik becerisi ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. “Peygamber ve ilahi kitap inancı” öğrenme alanı içerisinde yer alan “Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder” kazanımı girişimcilik eğitimi kapsamında “iş fikri” teması içerisinde yer alan “bireysel becerilerimizi kullanarak iş fikrini oluşturma” alt teması ile ilişkilendirilebilir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 7. Sınıf Ders Kitabı ve Girişimcilik Becerisi:

Din kültürü ve ahlak bilgisi 7. sınıf ders kitaplarında yer alan “Melek ve ahiret inancı” öğrenme alanı kazanımlarından “Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki ilişkiyi yorumlar” kazanımı girişimcilik eğitimi kapsamında “iş fikri” temasında “bireysel becerilerimiz doğrultusunda iş fikrini oluşturma” alt teması ile, “Hac ve kurban” öğrenme alanında yer alan “Kurban ibadetini İslam’ın yardımlaşmaya ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir” kazanımı, girişimcilik eğitiminin “tanıtım ve pazarlama” temasında içerisinde yer alan “pazar ve pazarlama” stratejisi alt teması ile ilişkilendirilebilir.

Yukarıda yer alan bilgiler incelendiğinde din kültürü ve ahlak bilgisi öğrenme alanı kazanımlarının, programda yer alan girişimcilik becerisini kazandırmada yeterli olmadığına söylenmesi mümkündür. Girişimcilik becerisini din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programı alanı içerisinde girişimcilik eğitiminin tema, beceri ve değerlerini içerecek şekilde, etkinliklerle birlikte daha kapsamlı bir şekilde verilirse sonuç odaklı ve faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.8. İlgili Literatür

Araştırmanın bu bölümünde dünyada ve ülkemizde girişimcilik eğitimi alanında girişimcilik eğitimi, girişimcilik ve girişimcilik becerisi konularına yönelik gerçekleştirilen araştırmalar yer almaktadır. Konularla ilgili mevcut araştırmalar taranmış ve incelenmiştir. Araştırmanın kapsamı dâhilinde Google Akademik, ve YÖK Ulusal Tez Merkezi; “Girişimcilik Eğitimi”, “Girişimcilik”, “İnovasyon”, “Girişimcilik Becerisi”, Girişimcilik Eğitimi ve Etkinlikler”, “Etkinliklerle Girişimcilik Becerisinin Kazandırılması” anahtar kelimeleriyle taranmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda yerli ve yabancı kaynaklar başlığı altında incelenmiştir:

2.8.1. Girişimcilikle İlgili Yapılan Lisansüstü Çalışmalar

2009 yılında Yasemin Aslan tarafından yazılan “Türkiye’de Büyüme-Odaklı ve Yenilikçi Bir Girişimcilik Politika Çerçevesi Geliştirme ve Politika Açıklarının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde girişimcilik eğitimi, girişimciliğin teşvik edilmesi ve yeni girişimler için uygun ortamın sağlanması, yeni girişimcilere verilebilecek iş ve destek yöntemleri sınıflandırılarak Türkiye’de büyüme odaklı ve yenilikçi bir girişimciliğin yol haritası çizilmeye çalışılmıştır.

2014 yılında Osman Çelik tarafından yazılan “Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Bilgi ve Beceri Düzeyleri” adlı yüksek lisans tezinde birinci ve dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenliği öğrencilerine çeşitli testler uygulanarak girişimciliğe dair bilgi ve beceri düzeyleri tespit edilmiştir ve karşılaştırmalı şekilde ele alınmıştır.

2014 yılında Gül Nazik Bayram tarafından yazılan “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinde girişimci adayların girişimcilik eğitimine

yönelik eğilimleri anket yöntemi ile ölçülmeye çalışılmış, girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimini ortaya çıkarmadaki yeterliliği araştırılmıştır.

2019 yılından Nazlı Yüceol tarafından yazılan “Girişimcilik Eğitimi Alan Kişilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinde girişimcilik özellikleri olan kendine güven, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma, belirsizliğe tolerans özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerinin neler olduğu ele alınmıştır.

2021 yılından Muhammed Berk Keleş tarafından yazılan “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Kavramı Hakkındaki Düşünceleri ve Sahip Oldukları Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde iki farklı bölgede iki farklı üniversitesinde eğitim gören okul öncesi öğretmen adaylarının girişimcilik hakkındaki bilgi seviyeleri ve sahip oldukları girişimcilik özellikleri karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

2015 yılında Mustafa Karaca tarafından yapılan “Girişimciliği Belirleyen Kişilik Özellikleri” adlı doktora çalışmasında girişimciliğe dair kişilik özellikleri tespit edilmeye ve kişiliğin alt boyutlarının girişimcilik özellikleri üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

2016 yılından Pınar Özdemir tarafından yapılan “Girişimci Üniversiteler ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi” adlı doktora çalışmasında girişimci üniversitelerin tespiti yapılmış ve Türkiye’de girişimciliğin var olan boyutları ve geldiği konum değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2017 yılında Şefik Özdemir tarafından yapılan “Devlet ve Piyasa İkileminde Girişimcilik ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitiminde Devletin Rolü” adlı doktora çalışmasında girişimcilik devlet ve serbest piyasa çerçevesinde değerlendirilmiştir ve girişimcilik eğitiminin verilmesinde ve bireylerin girişimci olarak yetiştirilmesinde devletin rolü tespit edilmeye çalışılmıştır.

2020 yılında Senem Kılıç tarafından yapılan “KOSGEB Girişimcilik Eğitimlerinin, Girişimci Adaylarının Girişimci Eğilimleri Üzerindeki Etkisinin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma” adlı doktora çalışmasında KOSGEB kurumunun verdiği destekler değerlendirilmiş bu desteklerin girişimci adayların girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkileri ile adayların girişimcilik eğitiminden memnuniyeti değerlendirilmiştir.

2021 yılında Zeynep İskan Kubba tarafından yapılan “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Hazır Bulunuşluk Üzerindeki Etkisinde Girişimcilik Eğitiminin Düzenleyici Rolü” adlı doktora çalışmasında anket yöntemi kullanılarak girişimcilik eğitimi almış kişilerin girişimcilik eğilimlerinin girişimcilik hazır bulunuşlukları üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yukarıda yer alan çalışmalar başta girişimcilik ve girişimcilik eğitimi olmak üzere, girişimcilik eğilimi, girişimcilik özellikleri, girişimcilik tutkusu, girişimcilik eğitiminin tarihi, girişimciliğin süreci ve türleri, kadın girişimciliği, başarılı girişimcilik uygulamaları, bölgesel ve ekonomik kalkınma açısından girişimcilik, ekonomi, pazarlama ve girişimcilik, girişimcilik eğitiminin bireyler üzerindeki etkisi, girişimcilik ve etkinlik uygulamaları, farklı kademelerdeki (ilköğretim, ortaöğretim vb.) öğrencilerde girişimcilik konuları üzerinde durulmuş, çalışmalar bu konular çerçevesinde oluşturulmuştur. Söz konusu çalışmalar girişimcilik becerisinin kazandırılmasında kullanılabilecek kaynak niteliği taşımaktadır ancak Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi alanında girişimcilik eğitime ve girişimcilik becerisinin kazandırılmasına alan yazınında akademik araştırmalarda eksiklik bulunmaktadır ve söz konusu eksiklik araştırmanın amaçlarının meydana getirmede etkili olmuştur. Araştırmanın Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi eğitiminde girişimcilik becerisine dair alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, eylem araştırma süreci, veri toplama ve üretme araçları ve verilerin çözümlenmesine yönelik bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Söz konusu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırması desenine göre yapılmıştır. Eylem araştırması ile ilgili farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Bu tanımlardan yola çıkarak eylem araştırmasının bir problemten harekete ederek var olan bir durumu daha iyi hale getirmek için çabalamak şeklinde tanımlanması mümkündür. İlgili tanımlar şu şekildedir:

Eylem araştırması ile ilgili farklı tanımlamalar mevcuttur. Sosyal durumlar içerisindeki eylemleri araştıran araştırma türü (Ellioti 1991), insanların grup halinde bir problemi tanımlamaya çalışması, çalışmalarının sonucunda başarı oranlarını görebilmesi, istenilen sonuca ulaşılmadığında problemin yeniden çözülmeye çalışılması (O'brien, 2003), eylemlerin niteliğini anlayarak düzeltmek için gerçek sınıf ya da okul durumunu çalışma süreci (Johnson, 2014), sosyal durumlardaki katılımcıların kendilerinin sosyal ve eğitimsel uygulamaları, bu uygulamaların anlaşılması, yürütüldüğü durumların rasyonelliğinin ve doğruluğunun artırılması amacıyla gerçekleştirilen kendini yansıtıcı araştırma şekli (Kemmis, 1988), katılımcıların kendi problemlerini tanımlama, çözme durumunu geliştirmeyi amaçlayan ve diğer çalışanlarla birlikte yapılan araştırma türü (Greenwood, Levin, 2007) şeklindeki tanımlamalara rastlamak mümkündür.

Yıldırım ve Şimşek (2013) ise eylem araştırmasını “*Bir okulda çalışan yönetici, öğretmen, eğitim uzmanı veya diğer tür kuruluşlarda çalışan mühendis, yönetici vb. gibi bizzat uygulamanın içinde olan bir uygulayıcının doğrudan kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hâlihazırda ortaya çıkmış bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik sistematik veri toplamayı ve çözümlemeyi içeren bir araştırma yaklaşımı.*” şeklinde tanımlamışlardır. Eylem araştırması uygulama içerisinde bulunan bireylerin kendileri ile ilgili doğal ortamlarını gözlemleyebilme, mülakat, doküman analizi, görüşme gibi yöntemlerle verileri toplayabilmeye ve elde edilen verilerin yetersiz olması durumunda tekrar veri toplama kararlarının

alınmasına olanak sağlamaktadır. Burada araştırmayı gerçekleştiren uygulayıcıda veri toplama işlevini görmektedir. Araştırmacının kendi görüşlerini nesnel bir şekilde aktarmasında bir sakınca görülmemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Eylem araştırması ile ilgili yapılan araştırmalardan (Johnson, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013) yararlanarak çalışmanın araştırma süreci şu aşamaları içermektedir.

3.2. Eylem Araştırması Süreci

Eylem araştırma sürecinde problemin belirlenmesi, literatürün taranması, literatürden elde edilen bulguların değerlendirilmesi, bu bulgulardan yola çıkarak eylem planının geliştirilmesi ve uygulanması, uygulamaların değerlendirilmesi, elde edilen sonuçlar doğrultusunda eylem planının değerlendirilmesi yapılmış ve bir sonuca ulaşılmıştır. Çalışma sürecinde araştırmacı, problemi belirledikten sonra yurt dışında ve yurt içinde çalışma kitaplarında ve çalışma kağıtlarında yer alan girişimcilik eğitime ve becerisini geliştirmeye yönelik bilgileri değerlendirmiş, bu bilgilerin değerlendirilmesi neticesinde girişimcilik eğitimi ve becerisine ait unsurları oluşturmuştur. Oluşturulan bu unsurlar tema, beceri, değer, yöntem ve teknikleri içermiştir. Süreç ile ilgili bilgilere aşağıda yer verilmiştir (Ferrance, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2008; Thorne & Qinağ 1996)):

- Problemin Tanımlanması
- Literatür Taraması
- Literatürün Değerlendirilmesi
- Eylem Planı Gerçekleştirme
- Araştırma Kapsamına Alınacak Konuların ve Etkinliklerin Seçimi
- Etkinlik Geliştirme Süreci
- Yasal İzinler Alınarak Uygulama Takviminin Tasarlanması
- Eylem Planının Uygulanması ve Değerlendirilmesi
- Sonuç Değerlendirmesi

Bu unsurlardan yola çıkılarak etkinlikler oluşturulmuş ve değerlendirilmiş olup eylem planına ilişkin detaylı bilgiler kuramsal çerçevede ilgililere sunulmuştur.

Tablo 3. 1Uygulama takvimi

Etkinlik Uygulama Tarihi	Etkinliğin Adı	Etkinlik Süresi	Sınıf
20.11.2023	İş Fikrimi Oluşturuyorum	40 dk	5/A

20.11.2023	Yardım Finansmanımı Hesaplıyorum	40 dk	5/A
22.11.2023	Tasarlıyorum	40 +40 dk	5/A
24.11. 2023	Benim Reklamım	40 dk	5/A
24.11.2023	İş Yerimi Açıyorum	40 dk	5/A
27.11.2023	Benim Şehrim, Benim İşim	40 dk	6/A
27.11.2023	Ticaret Yapıyorum	40 dk	6/A
30.11.2023	Kuşlar ve Uçaklar	40+40 dk	6/A
01.12.2023	Tanıtlıyorum	40 dk	6/A
01.12.23	İş Yerimi Açıyorum	40 dk	6/A
05.12.2023	Peygamberimizin Çalışmakla İlgili Hadisleri	40 dk	7/A
05.12.2023	Deyim Çalışması	40 dk	7/A
06.12.2023	Broşür Tasarlıyorum	40 dk	7/A
06.12.2023	Kurban Pazarlıyorum	40 dk	7/A
08.12.2023	Ahi Teşkilatı	40+40 dk	7/A

3.3. Eylem Planının Uygulanması

Etkinlik uygulamaları 2023 yılı kasım ayının ikinci yarısı ile aralık ayının ilk haftası arasında gerçekleştirilmiştir. Etkinlik uygulamalarına başlamadan önce 5/A, 6/A ve 7/A öğrencilerinin din kültürü ve ahlak bilgisi dersine yönelik algı ve tutumlarını ortaya koymak, girişimcilik becerisiyle ilgili bilişsel, duyuşsal ve sosyal özelliklerini saptamak, öğrencilerin farkındalıklarını ölçmek amacıyla din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni ve öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sürecinde etkinlikler uygulanmadan önce araştırmanın işlenecek konu ile ilgili amaç, süreç ve uygulamalar hakkında öğrencilere gerekli bilgilendirilme yapılmıştır. Yukarıda ifade edilen tarihlerde uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Daha sonra etkinlik uygulamalarına geçilmiştir. Uygulama sürecinin her aşamasında etkinlikler aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırma

sonunda öğrencilerle birlikte görüşme yöntemi kullanılarak genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu şekilde öğrencilerin araştırma süreci boyunca öğrendiklerini kendilerinin ifade etmesine fırsat verilmiştir.

3.4. Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubu olarak Kastamonu ilinin, İnebolu ilçesinde yer alan Kabalar Ortaokulu'nun 15 öğrencisi bulunan 5/A, 8 öğrencisi bulunan 6/A ve 13 öğrencisi bulunan 7/A sınıfı seçilmiştir. Okulun bulunduğu mahallenin sosyo-ekonomik düzeyine bakıldığında sosyal olarak benzer aile kesimlerinden meydana geldiği gözlemlenmiştir. Araştırma esnasında öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri dikkate alınmamıştır. Hem uygulayıcıya hem de öğrencilere maddi açıdan sorumluluk yüklenmemesine özen gösterilmiştir.

Araştırmacı tarafından çalışma grubu olarak seçilen Kabalar Ortaokulu 5/A, 6/A ve 7/A sınıfı öğrencilerinin aileleri ve okuldaki başarı durumları ile ilgili bilgiler öğrencilerin özelliklerini anlamak ve değerlendirmek adına Tablo 3.2' de paylaşılmıştır.

Tablo 3. 2 Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin tanıtıcı bilgileri

Kod	Baba Mesleği	Anne Mesleği	Başarı Durumu	Açıklama
Ö1	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	Dersleri dinler ve katılım sağlar. Sorumluluk sahibi olma becerisi yüksektir. İlgili ve çalışkandır.
Ö2	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	İlgili, çalışkan ve başarılıdır.
Ö3	Orman İşçisi	Ev Hanımı	İyi	Derslere katılır, sorumluluklarını yerine getirir.
Ö4	Orman İşçisi	Ev Hanımı	İyi	Derslere ilgisi ve katılımı yüksek bir öğrencidir. Soru sormayı sever, meraklıdır ve algısı yüksektir.
Ö5	İnşaat İşçisi	Ev Hanımı	Orta	Sessizdir, derslere aktif olarak katılım sağlamaz. Sorumluluklarını yerine getirir.
Ö6	Serbest Meslek	Ev Hanımı	Orta	Konuşkan ve haylaz bir çocuktur. Derslere katılım sağlar ancak konudan bağımsız soru ve önermeleri ile ders akışını bozar.
Ö7	Aşçı	Ev Hanımı	Çok iyi	Derste oldukça aktif sorumluluklarını bilen ve çalışkan bir çocuktur.
Ö8	Madenci	Ev Hanımı	Çok İyi	Derslerde oldukça aktif, sorumluluklarını bilen bir çocuktur. Başarılıdır ve sınıf birincisidir.
Ö9	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Kötü	Derslerde pasif, sorumluluklarını yerine getirmeyen bir çocuktur. Çok fazla devamsızlık yapar ve okulu aksatır.
Ö10	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Kötü	Derslerde sıkılan, derslere karşı ilgisi olmayan bir çocuktur. Sorumluluklarını yerine getirmez.

Ö11	Muhtar	Ev Hanımı	Çok İyi	Derslerde aktif, başarılı bir öğrencidir. Sorumluluklarını yerine getirir.
Ö12	İnşaat İşçisi	Ev Hanımı	Çok Kötü	Derslerde pasiftir. Yazma ve anlama güçlüğü çekmektedir.
Ö13	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Orta	Derslerde sessiz ve pasif bir öğrencidir. Soru sorulmadığı sürece konuşmaz. Sorumluluklarını yerine getirir.
Ö14	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	Derslerde aktiftir. Konuşkan ve zekidir. Sorumluluklarını yerine getirir, başarılıdır.
Ö15	Tüccar	Ev Hanımı	İyi	Derslere aktif katılır, soru somayı sever. Konuşurken göz temasından kaçınır, ancak oldukça da konuşkandır.
Ö16	Orman İşçisi	Ev hanımı	Çok İyi	Heyecanlı bir çocuktur. Çalışkandır, zekidir ve sorumluluklarını bilir. Ders başarısı yüksektir ve sınıf birincisidir.
Ö17	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok Kötü	Derslere ilgisizdir ve sorumluluklarını yerine getirmez. Konuşkandır, ders dışı konular konuşmayı sever, yazma güçlüğü çekmektedir. Ders içi ve ders dışı taşkınlık yapar.
Ö18	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	Derslere aktif katılır, başarılıdır. Sorumluluklarını yerine getirir.
Ö19	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	Derse katılı yüksek, sorumluluk becerisi gelişmiş, başarılı bir öğrencidir.
Ö20	Orman İşçisi	Ev hanımı	Çok İyi	Derslere ilgilidir, ders öncesi ön çalışmalarını ve ders sonrası tekrarlarını düzenli olarak yapar. Konuşkandır.
Ö21	Hırdavatçı	Ev Hanımı	Orta	Derslere katılır, sorumluluklarını yerine getirir.
Ö22	İnşaat Ustası	Ev Hanımı	Çok İyi	Derslere ilgilidir ve başarılıdır, yaratıcılığı yüksektir
Ö23	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Kötü	Derslere ilgisizdir ve katılım sağlamaz. Geliştirilebilir potansiyeli vardır ancak çalışmaz. Herhangi bir aşırılıkta bulunmaz.
Ö24	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	Özgüveni yüksektir, başarılıdır. Derslere aktif olarak katılım sağlar, sınıf birincisidir.
Ö25	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Orta	Sessiz bir çocuktur, devamsızlık yapar, sorumluluklarını her zaman yerine getirmez.
Ö26	Emekli	Ev Hanımı	İyi	Konuşkandır, dersi aktif olarak katılmaz ancak dersleri dinlemeye özen gösterir. Sorumluluklarını yerine getirir.
Ö27	Orman İşçisi	Ev Hanımı	İyi	Sorumluluklarının bilincinde olan bir öğrencidir. Çok fazla konuşmaz ve ders sürecine öğretmen tarafından özellikle ders süreci içerisine çekilmediğinde dahil olmaz.
Ö28	Köçek	Ev Hanımı	İyi	Sorumluluklarını yerine getirme becerisi yüksektir Dersi takip eder ve aktif katılım sağlar.
Ö29	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Kötü	Derslere ve okula karşı ilgisi olmayan bir öğrencidir. Ders içi konularda pasif olmasına rağmen ders dışı konularda konuşmayı sever.

				Çalışmayı sevmez sorumluluklarını yerine getirmez. Ders içi ve ders dışı taşkınlık yapar.
Ö30	İnşaat İşçisi	Ev Hanımı	Çok İyi	Sessizdir, derse çekilmedikçe derse katılım sağlamaz ama başarılı bir öğrencidir.
Ö31	Orman İşçisi	Ev Hanımı	İyi	Sorumluluklarını yerine getirir, sessiz bir öğrencidir, taşkınlık yapmaz. Geliştirilebilir potansiyele sahiptir.
Ö32	Orman İşçisi	Ev Hanımı	İyi	Konuşkan, neşeli ve güler yüzüyle ön plana çıkan bir öğrencidir. Zeki ve potansiyeli yüksek bir çocuk olmasına rağmen okula ve derslere karşı ilgisi yoktur.
Ö33	Orman İşçisi	Ev Hanımı	Orta	Sorumluluklarını yerine getirir, sessizdir. Potansiyel ve algısal olarak düşüktür.
Ö34	Muhtar	Ev Hanımı	İyi	Konuşkandır ve derslere aktif katılır. Sorumluluklarını yerine getirir, soru sormayı sever.
Ö35	Şoför	İşçi	Kötü	Derslere karşı ilgisizdir, çalışmaz ancak taşkınlık yapmaz.
Ö36	Orman İşçisi	Kuaför	İyi	Başarılı ve sorumluluk bilinci yüksek olmasına rağmen derslerde hiç konuşmaz. Konuşmayı sevmez. Kendini geliştirmek için çaba sarfeder.

3.5. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada öğrenme sürecinin yaşantı odaklı olması ve duyuşsal alana yönelik olması sebebiyle nicel ölçme araçları yerine araştırmanın yapısına uygun olarak nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Araştırma sürecinde kullanılan veri toplama araçları ise şunlardır:

Yurt dışı ve yurtiçi girişimcilik eğitimi ile ilgili çalışmalar; kitap, makale, tez vb. Yurt dışı ders kitapları ve çalışma kitaplarından elde edilen etkinlikler (kuramsal çerçeve), Web arama araçları (Scholar Google, Yöktez, Google), gözlem ve görüşme ile uygulama-araştırma gerçekleştirilmiş, etkinlikler de girişimcilikle ilgili alt becerileri kazandırmanın yanı sıra veri toplama aracı olarak da kullanılmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin incelenmesinde doküman analizi ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sürecinde verilerin çözümlenmesinde doküman analizine ve içerik analizine başvurulmuştur. Kitap, makale ve etkinlikler doküman analizi yoluyla çözümlenmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır.

IV.BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde yapılan çalışmaya ait bulgulara yer verilmiştir. Çalışmanın bulguları Tarhan (2018) 'de belirlenen iş fikri, finansman, ürün tasarımı ve üretim, tanıtım ve pazarlama, yatırım temaları baz alınarak oluşturulan etkinlik uygulamaları ile elde edilmiştir.

Söz konusu beş tema girişimcilik eğitimi çerçevesinde girişimcilik becerisini kazandırmaya yönelik olarak alt tema, beceri ve değerleri ile birlikte Tarhan (2018) tarafından hazırlanmıştır. İlk tema olan iş fikri, girişimcilikte ilk adımdır ve fırsatları ve toplumun ihtiyaçlarını fark etme temeline dayanarak iş fikrini oluşturma sürecini ifade etmektedir. İkinci tema olan finansman girişimciliğin kazandırılmasında ikinci süreçtir ve girişimle ilgili para ve kredi konularıyla ilgili faaliyetleri, düzenlemeleri ve yönetme sistemini içerir. Üçüncü aşama olan ürün tasarımı ve üretim ise finansman desteği sağlandıktan sonra ürünün tasarımına ve üretimine yönelik faaliyetler kapsar. Dördüncü aşama olan tanıtım ve pazarlama girişimcilik becerisinin kazandırılmasında dördüncü olarak karşımıza çıkan süreçtir. Ürünün üretildikten sonra pazara tanıtımını ve reklam süreçlerini kapsayan aşamadır. Son aşama olan yatırım ise geniş kapsamlı bir süreç olup girişimcinin finansmanı temin ettiği andan itibaren ürün veya hizmet için yapılan bütün faaliyetleri içermektedir.

Araştırmada yer alan etkinlikler bu beş aşamanın bünyesinde barındırdığı farklı alt temalar, beceri ve değerler seçilerek hazırlanmıştır ve uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular şu şekildedir:

4.1.Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin İş Fikri Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular

Tarhan girişimcilik eğitiminin iş fikri boyutunda yer alan unsurları şu şekilde ifade etmiştir. Bkz. Tablo 4.1.1.

Tablo 4. 1.1. İş fikri teması ile ilgili unsurlar

Alt Temalar	Beceriler	Değerler
Çevremizdeki İnsanlardan Görüş Alarak İş Fikrini Oluşturma	İş Fikrini İfade Etme Becerisi	Sabırlı Olma,

Toplumun İhtiyaçlarını Belirleyerek İş Fikrini Oluşturma, (İhtiyaç Analizi)	Fırsatları Görme Becerisi	Öz Güven Sahibi Olma,
Mekânın Avantajlarını Kullanmak İsteyerek İş Fikrini Oluşturma	İş Planı Becerisi	Vatansever Olma,
İnsanlara Neye İlgi Duyduklarına Dair Sorular Yöneterek İş Fikrini Oluşturma (Soru Analizi)	İş Yeri Tasarım Becerisi	Çalışkan Olma, Sorumluluk Sahibi Olma,
Bireysel Becerilerimiz Doğrultusunda İş Fikrinin Oluşturma	Tahminde Bulunma Becerisi	Birlikte Hareket Etme,
	Farklılığı Becerisi/Değişikliği Becerisi	Anlama Görme
	Yaratıcı Düşünme Becerisi	
	Yenilikçi Düşünme Becerisi	
	Problem Çözme Becerisi	
	İş Birliği Becerisi	

Tablo 4.1.1’de yer alan bilgiler doğrultusunda girişimcilik eğitiminin iş fikrine yönelik etkinlikler hazırlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda uygulamanın gerçekleştirildiği sınıf, öğrenme alanı ve kazanımlar Tablo 4.1.2’de verilmiştir.

Tablo: 4.1.2 İş Fikri ile ilgili etkinliklerin sınıf düzeylerine göre kullanıldığı öğrenme alanı ve kazanımlar

İş Fikri	Öğrenme Alanı	Kazanım
5. Sınıf	Allah İnancı	5.1.5. Allah’a (c.c.) imanını, insan davranışlarına etkisini fark eder.
6. Sınıf	Hz. Muhammed’in Hayatı	6.4.1. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) davetinin Mekke Dönemini değerlendirir.
7. Sınıf	Melek ve Ahiret İnancı	7.1.3. Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki ilişkiyi yorumlar.

Tablo 4.1.2’de verilen bilgiler doğrultusunda ilgili sınıflarda etkinlik uygulanmıştır. Bu bağlamda girişimcilik eğitiminin iş fikri boyutunda hedeflenen bilgi, beceri ve değerler bu etkinlikler aracılığı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi kapsamında gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Etkinlik örnekleri Tablo 4.1.3.’te verilmiştir.

Tablo 4.1.3. Etkinlik örnekleri

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	İş Fikrimi Oluşturuyorum			
Etkinliğin Amacı	İmanın insan davranışları üzerindeki etkisini gözeterek, toplumun ihtiyaçları dahilinde iş fikri oluşturulmasını sağlamak			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	İş fikri üzerine tartışma gerçekleştirilir ve görüşler değerlendirilerek iş fikri oluşturulur.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	İş Fikri	Öğrenci girişimci becerisini iş fikrine yönelik olarak geliştirme amacıyla, sınıf ortamında yapılan etkinlik doğrultusunda iş fikrini oluşturma süreçlerinde toplumun ihtiyaçlarını gözeterek kendi iş fikirlerini geliştirir. Eksik yönlerini fark eder ve iş fikrine yönelik olan yorum ve görüşleri dikkate alır.
	Bilgi (Konu)	Toplumun İhtiyaçlarını Belirleyerek İş Fikri Oluşturma (İhtiyaç Analizi)	
	Beceri	İş fikrini ifade etme becerisi, fırsatları görme becerisi, yenilikçi düşünme becerisi	
	Değer	Çalışkan olma, sabırlı olma, sorumluluk sahibi olma	

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Allah İnancı				
Kazanım	5.1.5. Allah'a (c.c.) imanın, insan davranışlarına etkisini fark eder.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metaboliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları				
Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket

Değerlendirme Araçları	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç
------------------------	-----------------------------	-----------------------	----------------------	-------------------------------------	---------------------------

Etkinlik Süreci					
Öğretmenin Rolü			Öğrencinin Rolü		
Merak Uyandırma	Öğretmen öğrencilere iman eden kişinin özellikleri hakkında genel bir anlatım yapar ve helal kazanç peşinde koşmanın, insanlara faydalı olacak işler yapmanın önemine vurgu yapar. Öğrencilere “İleride siz nasıl bir iş yapmak istersiniz?” sorusunu yöneltir.		Öğrencilerden imanın insan davranışları üzerindeki etkisine yönelik olan konu anlatımını dinlemeleri ve öğretmenin sorduğu soruya cevap vermeleri beklenmektedir.		
	1	Öğretmen sorduğu soruya yönelik öğrencilerden cevapları aldıktan sonra hazırlamış olduğu çalışma yaprağını öğrencilerden yapmaları istenir. Öğrencilere çalışma yaprağına dair genel bir bilgilendirme yapılır.	Öğrencilerden paylaşılan çalışma yaprağındaki soruları cevaplamaları ve cevapları kaydetmeleri beklenmektedir.		
	2	Öğrencilere çalışma yaprağını tamamlamaları için bir müddet süre tanınır. Cevaplama işlemi bittikten sonra öğrencilerin çalışma yaprağındaki iş fikirlerini sınıftaki arkadaşları ile paylaşımları istenir. Paylaşılan iş fikirleri ile ilgili görüşler sınıf ortamında tartışılır.	Öğrencilerden iş fikirlerini paylaşmaları ve iş fikirleri üzerine; iş fikrinin toplumun hangi ihtiyacına yönelik olduğu, olumlu ve olumsuz yönleri hakkında görüş bildirmeleri beklenir.		
	3	Öğretmen tarafından çalışma yaprağı tekrardan öğrencilere dağıtılır. Öğrencilerden genel anlatım ve iş fikirleri üzerine yaptıkları tartışmadan hareketle iş kuracak kişide bulunması gereken özelliklere ve iş fikri oluştururken nelere dikkat edilmesi gerektiğine dair bilgileri dikkate alarak iş fikirlerini gözden geçirmeleri ve önemli buldukları görüşleri not etmeleri istenir. Etkinlik formunda yer alan değerlerin kazandırılması noktasında öğretmen yönlendirmelerde bulunur.	Öğrencilerden onlara verilen çalışma yaprağında yer alan iş fikirlerini yapılan tartışma neticesinde önemli gördükleri görüşleri dikkate alarak düzenlemeleri ve önemli buldukları noktaları not etmeleri beklenir. Bu sayede iş fikirlerini gözden geçirmeleri sağlanır.		
Değerlendirme	Öğretmen öğrencilere çalışma yaprağını tekrardan dağıttıktan sonra gerekli gördüğü noktalara dikkat çekerek genel bir özet yapar ve önemli noktaları vurgular. Etkinlik formunda yer alan değerlendirme araçlarını kullanır.		Bu kısımda öğrenciler öğretmenlerini dinlemeleri, önemli gördükleri kısımları not almaları beklenir.		

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz ve helâl olanlarından yiyin! Eğer yalnız Allah’a kulluk ediyorsanız O’na şükredin! (Bakara 172)

İnsan için yalnız kendi çalıştığıının karşılığı vardır. (Necm 39)

Çünkü Allah, gönülleri kendisine saygı ve sevgiyle dopdolu olup buyruklarına karşı gelmekten sakınanlarla ve dâimâ iyilik edip işini güzel yapanlarla beraberdir. (Nahl 128)

1. Yukarıda yer alan ayetlerden ne anlıyorsunuz?

2. İş kuracak kişilerde bulunması gereken özellikler sizce nelerdir?

3. Siz bir iş kurmak isteseydiniz bu iş ne olurdu?

4. Kurduğunuz iş toplumun hangi ihtiyacına yönelik olurdu?

5. Sınıf İş Fikri Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

İş fikri temasında “Toplumun İhtiyaçlarını Belirleyerek İş Fikri Oluşturma (İhtiyaç Analizi)” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Allah’a (c.c.) imanın, insan davranışlarına etkisini fark eder.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir:

Etkinlik öncesinde öğrencilere “iş fikri” ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak iş fikrine yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.1.4.’te verilmiştir.

Etkinlik Öncesi Bilgi Düzeyi	f	Etkinlik Öncesi İş Fikirleri	f	Etkinlik Sonrası Bilgi Düzeyi	f	Etkinlik Sonrası İş Fikirleri	f
Yalan Söylememek	6	Doktor	2	Yalan Söylememek	7	Özel Hastane	2
Kötülük Yapmamak	3	Öğretmen	2	Kul Hakkı Yememek	3	İmam	1
Küfür Etmemek	2	Polis	2	Saygılı Olmak	6	Ticaret Yapmak	1

Hırsızlık Yapmamak	1	Astronot	1	İnsanlara Karşı İyi Olmak	4	Oyunculuk	1
İyilik Yapmak	5	İmam	1	Helal Kazanmak	1	Astronot	1
Kul Hakkı Yememek	8	Oyuncu	1	Zeki Olmak	1	Polis	3
		Ticaret Yapmak	1	Çalışkan Olmak	2	Öğretmen	1
		Kararsızım	2	Masum Olmak	1	Alım Satım Dükkânı	1
				Yardımsever Olmak	1		
				Titiz Olmak	1		
				Güvenilir Olmak	1		
				Sosyal Olmak	2		
				Sıcakkanlı Olmak	1		
				Dürüst Olmak	2		
				Kötü Söz Söylememek	1		
				Güçlü Olmak	1		
				Sıcakkanlı Olmak	1		
				Sevgili Olmak	1		
				Hızlı Olmak	1		

Tablo 4.1.4.'te elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda bireysel özelliklere yönelik temaların sayısında önemli bir artışın olduğu görülmektedir. Nitekim karakteristik özelliklerle ilgili 6 tema etkinlik öncesinde çocuklar tarafından ifade edilmiştir. Etkinlik sonrasında ise bu temaların 19'a çıktığı görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin mesleki noktada önceden edindiği bilgilerin devamlılığı söz konusudur. Veriler incelendiğin iş fikrinde girişimcilik çerçevesinde gelişmenin en azından bu etkinlikte istenilen seviyede olmadığı görülmüştür. Çünkü etkinlik öncesi sekiz tema iş fikri için ifade edilmişken etkinlik sonrasında ise yine sekiz tema açıklanmıştır. Ancak bazı durumlarda şu şekilde bir değişim söz konusudur. Doktor olmak isteyen iki öğrenci etkinlik sonrasında özel bir hastane açabileceğini ifade ederek mevcut fikrini geliştirmiştir. Bir öğrenci ise ticaret yapma fikrinde devamlılığını belirtirken, alım satım teması ise etkinlik öncesi temalardan farklı olarak bulgulara yansımıştır. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak örnekler şu şekildedir. “Ö1: Ticaret küçük alım satım, arabadan büyüğe doğru vb motorsiklet, araba, dükkân emlak gibi büyüyen işler/Ö2: Başka biri gibi davranırız, bir başka role gireriz örneğin o polis olur, diğerki hırsız olur bunlar komedi, korku, maceracı şeylerdir.”

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin iş fikrine yönelik sayısı az olsa da geliştirebilir sonuçlara ulaşıldığı gibi Allah’a imanın ve dinin hayatın her noktasında belirleyici olduğu bilgisinin öğrencilere kazandırıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “İş fikri üzerine tartışma gerçekleştirilir ve görüşler değerlendirilerek iş fikri oluşturulur.” şeklindeki öğrenme çıktısının kısmen de olsa gerçekleştirildiği görülmüştür. Etkinlikte hedeflenen girişimcilik ve DKAB dersinin ortak bilgi, beceri ve değerlerin ise kazandırıldığı görülmüştür. Aynı zamanda etkinliklerde çocukların verdiği “*Zeki Olmak, Çalışkan Olmak, Güçlü Olmak, Hızlı Olmak*” gibi açıklamalar değerlerin kazandırılması hususunda önemli bulguları ifade etmektedir. Etkinlik uygulaması örneği için Bkz. Ek.3.

Tablo 4.1.5. 6. Sınıf İş Fikri Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi		Plan	Uygulama	Düşünme
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler			
Etkinliğin Adı	Benim Şehrim, Benim İşim			
Etkinliğin Amacı	İş fikrinin oluşturulmasında mekanın avantajlarını dikkate alarak çocukların kendi şehirlerinin imkanlarını değerlendirerek iş fikirlerini ifade etmelerini sağlamak			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Mekanın avantajları değerlendirilir ve iş fikri oluşturulur			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi		
	Boyut	İş Fikri	Yaşadığı şehrin öne çıkan özelliklerinin ve imkanlarının farkına varır. Bu imkanlar doğrultusunda fırsatları fark edip kendi iş fikrini oluşturur ve bu iş fikrini ifade eder.		
	Bilgi (Konu)	Mekanın Avantajlarını Kullanmak İsteyerek İş Fikrini Oluşturma			
	Beceri	İş fikrini ifade etme becerisi, fırsatları görme becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, yenilikçi düşünme becerisi			
	Değer	Öz güven sahibi olma, çalışkan olma			

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Hz. Muhammed’in Hayatı				
Kazanım	6.4.1. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) davetinin Mekke Dönemini değerlendirir.				
Öğretim Stratejisi,	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme

Yöntem ve Teknikleri	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği
-----------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------------------	------------------------------	---------------------------

ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ					
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı		
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme		
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri		

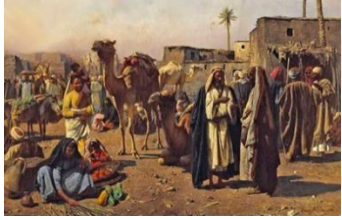
Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallonmuş Ağaç

Etkinlik Süreci		
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma	Öğretmen öğrencilere Mekke nasıl bir yerdir, Peygamberimizin doğduğu zamanda insanlar Mekke’de hangi işlerde çalışıyordu diyerek öğrencilerin ilgisini çeker. Öğrencilerin yanıtlarına dönüt sağlanır. Öğrencilerin verdiği yanıtlardan ticaret, hayvancılık vb. cevaplara ulaşılması sağlanır.	Öğrencilerden öğretmenin sormuş olduğu soruya yanıt vermeleri, Mekke’nin öne çıkan özellikleri ile birlikte o dönemde yapılan işler hakkında örnekler vermeleri beklenmektedir.
1	Öğretmen öğrencilere yaşadıkları bölgenin ve şehrin öne çıkan özellikleri hakkında soru yöneltir. Şehrin özellikleri ve yapılan işler hakkındaki diğer bir soruyla sınıf içerisinde tartışma ortamı meydana getirilir. Şehrin en belirgin özellikleri tahtaya yazılabilir.	Öğrencilerde yaşadıkları şehir hakkında bilgilerini sınıf içerisinde paylaşmaları ve şehirde yaşayan insanların hangi işlerle meşgul olduklarına dair örnekler vermeleri beklenmektedir. Kendi ailelerinden ve çevrelerinden örnekler verebilirler.
2	Öğretmen siz ileride bu şehirde hangi işte çalışmak isterdiniz, nasıl bir iş kurmak isterdiniz diye soru yöneltir ve düşünceleri için birkaç dakika zaman tanır. Bu esnada etkinlik kağıtlarını dağıtır.	Öğrencilerden yaşadıkları şehirde nasıl bir iş kurmak istedikleri hakkında yöneltilen soruyla ilgili düşünceleri, etkinlik kağıdını incelemeleri beklenmektedir.
3	Öğretmen etkinlik hakkında gerekli yönlendirmelerde bulunur ve öğrencilere etkinliği tamamlamaları için süre tanır. Etkinlik esnasında yöneltilen sorulara yanıt vererek etkinliğin tamamlanmasını sağlar.	Öğrencilerden yönlendirmelerine etkinliği uyararak öğretmenin tamamlamaları beklenmektedir.

Öğrenciler etkinliği bitirdikten sonra gönüllü öğrencilerden iş fikirlerini paylaşımları istenir. Paylaşılan iş fikirleri hakkında öğrencilerin görüş ve önerileri dinlenir. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçları kullanılır.

Öğrencilerden etkinlikte belirttikleri iş fikirlerini paylaşımları, paylaşılan iş fikirleri hakkında görüş ve önerilerini sınıf içerisinde paylaşımları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

1. Mekke nasıl bir yerdir ve insanlar hangi işlerde çalışmaktadır?
2. Yaşadığınız şehir nasıl bir yer, insanlar çoğunlukla hangi işlerde çalışıyor?
3. Siz yaşadığınız şehirde hangi işlerde çalışmak isterdiniz, nasıl bir iş kurardınız?

6. Sınıf İş Fikri Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

İş fikri temasında “Mekanın Avantajlarını Kullanmak İsteyerek İş Fikri Oluşturma” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Hz. Muhammed’in (s.a.v.) davetinin Mekke Dönemini değerlendirir.” Kazanımına yönelik bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere yaşadıkları bölgenin özellikleri ve ön iş fikrine yönelik sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış, belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak iş fikrine yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.1.6’da verilmiştir.

Etkinlik Öncesi Mekke Nasıl Bir Yerdir Sorusuna Verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Sonrası Mekke ve Mekke’de Yaşayan İnsanların Yaptıkları İşlere Yönelik Yanıtlar	f
---	---	--	---

İslamiyet öncesi cahil bir yerd.	2	Kabe vardır.	1
Büyük betondan bir yapı var. (Mescid-i Haram kastedilmektedir.	2	İslamiyet vardır.	1
Kabe vardır.	1	Çorak bir yerdir.	2
Camiler vardır.	1	Kurak ve susuz bir yerdir.	1
Develer vardır.	1	Develer vardır.	1
		Hayvancılık	5
		Ticaret	4
		Çobanlık	4
		Tarım	1
		Pazarcılık	1

Etkinlik Öncesi Yaşadığınız Yer Nasıl Bir Yerdir Sorusuna Verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Yaşadığınız Yerde İnsanlar Hangi İşlerde Çalışıyor Sorusuna Verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Sonrası Yaşadığınız Yer Nasıl Bir Yerdir Sorusuna Verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Sonrası Yaşadığınız Yerde İnsanlar Hangi İşlerde Çalışıyor Sorusuna Verilen Yanıtlar	f
Dağlık	2	Hayvancılık	2	İyi bir yerdir.	1	Ormancılık	3
Toprak kayması çok olur.	1	Ormancılık	5	Deniz vardır.	2	Tarım	2
Ağaçlık	4	İnşaat	2	Ormanlıktır.	1	Balıkçılık	1
Sulak	1	Pazarcılık	2	Güzel, görülecek bir yerdir.	1	Hayvancılık	1
		Seracılık (Tarım)	1	Sulak	1	Ticaret	1
		Hırdavatçılık	1	Heyelan olur.	1	İnşaat	1
		Sanayicilik	1	Dağlıktır.	2	Sanayicilik	1
				Ağaçlıktır.	1		
				Evler, marketler vardır.	1		

Etkinlik Öncesi	f	Etkinlik Sonrası	f
Futbolcu	1	Mimar	1

Ormancı	1	Ayakkabıcı	1
Pazarcı	1	Öğretmen	1
Galerici	1	Pazarcı	1
Voleybolcu	1	Ormancı	1
Kararsızım	2	Kendi Futbol Kulübümü Kuracağım	1
		Galerici	1

Elde edilen veriler incelendiğinde etkinlikte yer alan her iki mekana yönelik temaların sayısında bir artışın olduğu görülmektedir. Nitekim etkinlik öncesinde Mekke ile ilgili temalar öğrenciler tarafından 5 adet ifade edilmişken etkinlik sonrasında bu sayı iki katına çıkarak 10 temaya yükselmiştir. Yaşadıkları bölge ile ilgili temalarda da benzer durum söz konusudur. Bölge özellikleri hakkındaki 4 tema etkinlik sonrası 9' a yükselmiştir. Bölgedeki iş türleri ile ilgili temalar büyük oranda aynı kalırken farklı olarak balıkçılık cevabı temalara eklenmiştir. Etkinlik öncesi iş türü ile ilgili temalar 5 iken etkinlik sonrası 7'ye yükselmiştir ve bazı değişimler meydana gelmiştir. Kararsız olan 2 öğrenciden biri kendi ayakkabı mağazasını açma fikrini, diğer öğrenci mimar olma fikrini öne sürerken futbolcu olmak isteyen öğrenci kendi futbol kulübünü kurma fikrini ortaya atmıştır. Pazarcı, galerici ve ormancı cevaplarında ısrar eden öğrencilerin babalarının ve aile bireylerinin bu işlerde çalıştığı bilgisi etkinlik uygulamalarında elde edilmiştir. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak ifadeler şu şekildedir: “Ö1: Ayakkabı üreten, ayakkabı çizen firmada ayakkabıcılık, Ö2: ormancılık bir tane iletme yeri olmasını isterdim”

Bu bağlamda ilgili etkinlikte iş fikrine yönelik sayısı az da olsa geliştirilebilir sonuçlara ulaşılmıştır. Diğer taraftan “Mekanın avantajları değerlendirilir ve iş fikri oluşturulur.” şeklindeki öğrenme çıktısının kısmen gerçekleştirildiği gibi etkinlik için seçilen “Hz. Muhammed’in (s.a.v.) davetinin Mekke Dönemini değerlendirir.” kazanımı çerçevesinde öğrencilere Hz. Muhammed’in davetinin Mekke dönemini anlamlandırmaları açısından Mekke’nin toplumsal ve ekonomik yönlerine hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır.

4.1.7 7. Sınıf İş Fikri Etkinlik Uygulaması

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	İş Fikri	Bireylerdeki girişimcilik duygusunu açığa çıkarmak amacıyla Peygamberimizin hadisleri aracılığıyla iş fikri oluşturma becerisinin kazandırılmasına katkıda bulunur.
	Bilgi (Konu)	Bireysel becerilerimiz doğrultusunda iş fikri oluşturma	
	Beceri	Yaratıcı düşünme becerisi, yenilikçi düşünme becerisi	
	Değer	Öz güven sahibi olma, çalışkan olma, sorumluluk sahibi olma	

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Peygamberimizin Çalışmakla İlgili Hadisleri			
Etkinliğin Amacı	Çalışmanın ve iş fikri oluşturma'nın önemini hadisler üzerinden kavramak			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Grup Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Peygamberimizin hadislerinden yola çıkarak iş fikri ortaya koymanın önemini kavrar.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı, A4 Kağıtları			

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Melek ve Ahiret İnancı				
Kazanım	7.1.3. Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki ilişkiyi yorumlar.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma	Öğretmen dünya ahiret hayatının ilişkili olduğunu, bu hayatın ahiret hayatına hazırlık aşaması olduğundan bahseder. Ahiret inancının ise dünya hayatındaki eylemlerimizde ve işlerimizde etkili olduğu noktasına vurgu yapar. Öğrencilere ahiret hayatını düşünerek günlük hayatta neler yaptıkları hakkında soru yöneltir.	Öğrencilerden öğretmenin yapmış olduğu anlatımı dinlemeleri ve öğretmenin yöneltmiş olduğu soruya yanıt vermeleri beklenmektedir.
	1 Öğretmen öğrencilerinin cevaplarını değerlendirir ve bu dünyada çalışmanın, kendi işini yapmanın, kendi emeğinle para kazanmanın ahiret açısından da öneminden bahseder.	Öğrencilerden öğretmenin çalışmak ve ahiret inancı arasındaki ilişkiye odaklanmaları beklenmektedir.
	2 Öğretmen daha sonra konuyla ilgili bir etkinlik yapacaklarını ve dört tane grup oluşturmalarını söyler. Öğrencilere en yakınlarında oturan arkadaşları ile grup oluşturmalarına yardımcı olur.	Öğrencilerden öğretmenlerinin yönlendirmelerine uyarak en yakınlarında oturan arkadaşları ile grup olmaları beklenmektedir.
Değerlendirme	3 Öğretmen dersten önce hazırlamış olduğu hadisleri her bir gruba bir tane olacak şekilde dağıtır ve hadisler hakkında düşünüp konuşmalarını ister. Bu esnada grupları dolaşarak öğrenci sayısı kadar A4 kağıdını da gruplara dağıtır. Hadisler hakkında her birinden en az iki paragraflık düşüncelerini yazmalarını ister.	Öğrencilerden öğretmenlerinin dağıtmış olduğu hadislerle ilgili gruptaki diğer arkadaşları ile birlikte düşünüp tartışmaları beklenmektedir. Ayrıca öğrencilerden hadisler hakkında düşüncelerini en az iki paragraf olacak şekilde A4 kağıtlara bireysel olarak yazmaları beklenmektedir.
	Gruplar hadisler hakkında yazılarını bitirdikten sonra öğrencilerden A4 kağıtları toplanır. Etkinlikte yer alan değerlendirme araçları kullanılır.	Öğrencilerden doldurdıkları A4 kağıtlarını öğretmenlerine teslim etmeleri beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

HADİSLERİ YORUMLUYORUM

Sözü özü doğru, güvenilir olan ticaret ehli (çalışıp üreten) peygamberlerle, sıddıklarla (doğrularla) ve şehitlerle beraber olacaktır. (Hz. Muhammed (s.a.v))

Hiçbir kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir. (Hz. Muhammed (s.a.v))

İnsanın yiyeip içtiklerinin en helal ve bereketli olanı, çalışıp kazanarak elde ettiğidir. (Hz. Muhammed (s.a.v))

Birinizin sırtında odun destesi taşıması, versin ya da vermesin, insanlara gidip el açmasından daha iyidir. (Hz. Muhammed (s.a.v))

7. Sınıf İş Fikri Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

İş fikri temasında “Bireysel Becerilerimiz Doğrultusunda İş Fikri Oluşturma” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Dünya ile Ahiret Hayatı Arasındaki İlişkiyi Yorumlar” Kazanımına yönelik bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde çalışma yaprağındaki hadisler öğrencilere verilerek hadislerde söz edilen konu hakkında yorum yapmaları istenerek hadisler hakkında ön bilgi ve yorumlama kabiliyetleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış, belirlenen kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak iş fikrine yönelik düşüncelerindeki değişiklik, bilgi seviyeleri ve yorumlama kabiliyetleri değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.1.8’de verilmiştir.

Etkinlik öncesi seçilen hadislerden ne anlıyorsunuz sorusuna verilen f	yanıtlar:
Doğru sözlü olmalıyız.	2
Helal lokma yeriz, haram yemeyiz.	1
Kul hakkı yememeliyiz.	3
Güvenilir olmalıyız.	1
Kendi el emeğimizi yeriz.	1
Çalışmalıyız.	3
Helal para kazanmalıyız.	2

Öğrencilerin etkinlik sonrası hadis yorumları:

Birinci Grup: Sözü özü doğru, güvenilir olan ticaret ehli (çalışıp üreten) peygamberlerle, sıddıklarla (doğrularla) ve şehitlerle beraber olacaktır. (Hz. Muhammed (s.a.v))	
Ö1	İyilik yap ki cennete gidebilesin. Kötülük yaparsan cennete gidemezsin diye bir mesaj veriyor. Doğru sözlü olursak cennete gideriz. Haram para yemek yerine helal para kazanıp harcayabiliriz. Hırsızlık yapmamalıyız.
Ö2	Hadiste anlatılmak istenen mesaj şudur; doğru sözlü olmak, güvenilir olmak, çalışıp üretmek için ben savcı olmak istiyorum. Bana ilgi çekici geliyor. Doğru insanları savunup onları doğru bir biçimde değerlendirmek istiyorum. Adaleti sağlayıp insanlara örnek olmak istiyorum.
Ö3	Peygamberler doğru yoldadır, özü sözü birdir, güvenilir olandır. Allah’ın yardımcıları gibidirler. Allah’ın sözünden çıkmazlar. Helal lokma yerler. Peygamberler güvenilir kişilerdir. Yardıma ihtiyaç duyanlara koşarlar. Her zaman kalpleri iyidir.
İkinci Grup: Hiçbir kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir. (Hz. Muhammed (s.a.v))	

Ö4	İnsanın kendi el emeği gibi olan yoktur. Çünkü insan kendi işine yani kendi yaptığı işe haram katmazsa o insanın kazancı bereketli ve hayırlı olur. İnsanın haram para yemesi hem günah hem de bereketli ve hayırlı olmaz. Ben ilerde oyuncu olmak istiyorum ve işimi layığıyla yapıp helal ve bereketli para yedim. Ben çalışıp kul hakkına girmeden işimi yapmak isterdim. İnsanın yiyip içtiklerinden en helal ve bereketli olanı çalışıp kazanarak elde ettiğidir.
Ö5	İnsanlar kendi el emeğinden hiçbir kimse hayırlı kazanç elde etmemiştir. Başkasının kazancına göz dikmemelidir. Haram lokma yememelidir. Örnek verirsek mesela ben markette çalışıyorum her ay patronum bana 10000 TL maaş veriyor. Bir gün patronumun odasına gittim. Konuştuklarını duydum ve karanlık işler yapıyormuş. Onu duyduğumdan dolayı işten ayrıldım ve anladım ki kendi işimiz daha hayırlı bir işmiş. Bundan dolayı kendi işimi kurup helal lokma yedim.
Ö6	Yani diyor ki kimin işinde çalışırsan çalış çok para kazanabilirsin ama kendi işin kadar hayırlı değildir. Çalıştığımız adam bize para verebilir ama bu para helal mi yoksa helal değil mi bilmeyiz. Yani kendi işimiz daha hayırlıdır. Örneğin ben fabrikada çalışıyorum fabrikanın sahibi bana her gün 1000 TL maaş veriyor. Bunun nedenini çok merak ettim ve patrona sormaya gittim ve kapıdan sesler geliyordu. Uyuşturucu satıyormuş. İşten ayrıldım ve kendi işimi kurdum.
Üçüncü Grup: İnsanın yiyip içtiklerinin en helal ve bereketli olanı, çalışıp kazanarak elde ettiğidir. (Hz. Muhammed (s.a.v))	
Ö7	Haram para yemeyip kendi paranla yediğin hem tatlı olur hem de helal olur. Düşünsenize mesela yediğin bir şeyden dolayı bile sevap ya da günah yazılıyor. Ama helal para ile yediğimiz şeylerin tadı farklı olur yani tatlı olur ve sadece kendin helal ya da haram yeniş olmazsın annene ve babana veya kardeşine, akrabalarına ya da çevrene haram veya helal yedirmiş olursun. Helal para en hayırlısıdır ve ahiret hayatına yansır. Haram ve helal o yüzden bu kadar önemlidir.
Ö8	İnsanın en hayırlısı haram lokma yemeyen, haram para kazanmayandır yani helal lokma yiyip, helal para kazananı Allah (c.c) çok sever ve Peygamber Efendimiz (sav) de hadisinde bize bunu öğütlemiştir. Yani söylemiştir. Kendi çalışıp para kazanan, kul hakkı yemeyendir. Allah (c.c) bize bunu böyle emretmiştir. Allah (c.c) Böyle yapanların yani helal lokma yiyip, helal para kazananların cennete gidebileceğini söylemiştir.
Ö9	İnsanın kendi çalışıp haram yemeyerek elde ettiği en güzeldir. Ben kendi işimi yaparak helal para kazanarak helal yiyeceğim. Helal para kazanarak haram yemeyerek helal yiyerek harama el uzatmayarak helal parayı haram yapmayarak yemeliyiz.

Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin etkinlikte yer alan hadis yorumlarında dikkat çekici bir gelişmenin yaşandığı görülmektedir. Etkinlik öncesinde iş fikrine yönelik olan hadis yorumları genel bir ifade şeklinde tek bir cümleden oluşurken etkinlik sonrasında hadisler hakkında detaylı yorumlamalarla birlikte örnek durumlar verilmiştir. Etkinlik öncesinde var olan 7 tema, geliştirilerek detaylandırılmıştır. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak örnekler şu şekildedir: Ö2: *İnsanın kendi el emeği gibi olan yoktur. Çünkü insan kendi işine yani kendi yaptığı işe haram katmazsa o insanın kazancı bereketli ve hayırlı olur. İnsanın haram para yemesi hem günah hem de bereketli ve hayırlı olmaz. Ben ilerde oyuncu olmak istiyorum ve işimi layığıyla yapıp helal ve bereketli para yedim. Ben çalışıp kul hakkına girmeden işimi yapmak isterdim. İnsanın yiyip içtiklerinden en helal ve bereketli olanı çalışıp kazanarak elde ettiğidir.*”

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin iş fikrine yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşılabilir. “Bireysel becerilerimiz doğrultusunda iş fikri oluşturma” çıktısına yönelik çıktının gerçekleştirildiği görülmüştür. Etkinlikte hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin ise kazandırıldığı görülmüştür ve bu bağlamda çocukların verdiği “*Ben ileride oyuncu olmak istiyorum, işimi layığıyla yapmak istiyorum, ben savcı olmak istiyorum, bana ilgi çekici geliyor, doğru insanları savunup, onları doğru biçimde değerlendirmek istiyorum*” gibi açıklamalar değerlerin kazandırılması hususunda önemli bulguları ifade etmektedir. Öğrenciler etkinlik uygulamasında yer alan hadisler çerçevesinde dünyada hayatı içerisinde sergilemiş oldukları davranışların ahiret hayatını etkilediğini, bu dünya için çalışırken Allah’ın takdirini ve bizden istediklerini gözeterek çalışmak gerektiğini etkinlik sonrası yorumlamalarında ifade etmişlerdir. Etkinlik için seçilen “Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki ilişkiyi yorumlar.” kazanımına dair bilgi ve değer öğretiminin de böylelikle gerçekleştirildiği söylenebilir.

4.2. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Finansman Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular

Tarhan girişimcilik eğitiminin finansman boyutunda yer alan unsurları şu şekilde ifade etmiştir. Bkz. Tablo 4.2.1.

Alt Temalar	Beceriler	Değerler
Maliyetin Hesaplanması,	Finansman Desteğinin Farkındalığı Becerisi,	Cömert Olma,
Kaynak ve Destek Finansmanı,	Gelir ve Gideri Kontrol Etme Becerisi,	Yardımsever Olma
Satış Finansmanı,	Maliyeti Hesaplama Becerisi,	Sorumluluk Sahibi Olma,
Kar ve Risk Finansmanı,	İhtiyaç Analizi Becerisi,	Sabırlı Olma,
Bireysel Becerilerimiz Doğrultusunda İş Fikrinin Oluşturma,	Pazar Analizi Becerisi,	Öz Güven Sahibi Olma,
	Kaynak Analizi Becerisi,	Verdiği Sözde Olma,
		Dürüst Olma,

Tablo 4.2.1’de yer alan bilgiler doğrultusunda girişimcilik eğitiminin finansman boyutuna yönelik etkinlikler hazırlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda uygulamanın gerçekleştirildiği sınıf, öğrenme alanı ve kazanımlar Tablo 4.2.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2.2. Uygulamanın gerçekleştirildiği sınıf, öğrenme alanı ve kazanımlar

İş Fikri	Öğrenme Alanı	Kazanım
5. Sınıf	Ramazan ve Oruç	5.2.1. Ramazan ayı ve orucun önemini fark eder.
6. Sınıf	Peygamber ve İlahi Kitap İnancı	6.1.1. Peygamber ve peygamberlik kavramlarını tanımlar.
7. Sınıf	Ahlaki Değerler	7.3.2. Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.

Tablo 4.2.2’de verilen bilgiler doğrultusunda ilgili sınıflarda etkinlik uygulanmıştır. Bu bağlamda girişimcilik eğitiminin iş fikri boyutunda hedeflenen bilgi, beceri ve değerler bu etkinlikler aracılığı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi kapsamında gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Etkinlik örnekleri Tablo 4.2.3’te verilmiştir

Tablo. 4.2.3. Etkinlik örnekleri

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Yardım Finansmanımı Hesaplıyorum			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı öğrencilerin bir girişimci adayı olarak maliyet hesaplama süreçlerini öğrenmelerini sağlamak			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrenciler girişimcilikte önemli bir aşama olan finansman boyutunda maliyet hesaplamasına yönelik süreçleri tanımlayabilir ve maliyet hesaplaması yapabilir.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	A4 Kağıtları			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi	
	Boyut	Finansman	Öğrenciler girişim becerisinin finansman boyutuna yönelik olarak maliyet hesaplaması yapabilirler.	
	Bilgi (Konu)	Maliyetin Hesaplanması		
	Beceri	Maliyeti Hesaplama Becerisi		
	Değer	Cömert olma, yardımsever olma		

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Ramazan ve Oruç				
Kazanım	5.2.1. Ramazan ayı ve orucun önemini fark eder.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metaboliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

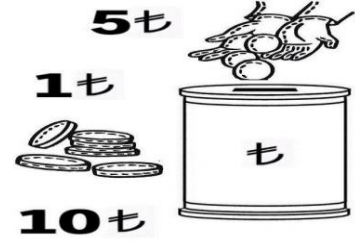
ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallonmuş Ağaç

Etkinlik Süreci		Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma		Öğretmen Ramazan ayında insanlarda ve çevremizde meydana gelen değişiklikler nelerdir şeklinde öğrencilere soru yönelterek derse yönelik ilgi uyandırır.	Öğrencilerden öğretmenin sorusuna yanıt vermeleri beklenmektedir.
	1	Öğretmen Ramazan ayında Müslümanlar arasında yardımlaşma ve paylaşımın arttığına vurgu yapar. Bu ayda oruçla birlikte insanların birbirine karşı daha anlayışlı ve yardımsever olduğuna vurgu yapar. Öğrencilerden bu duruma örnekler vermelerini ister.	Öğrencilerden öğretmenin Ramazan ve Oruç hakkındaki anlatımını dinlemeleri, yardımlaşma ve paylaşım ile ilgili örnekler vermeleri beklenmektedir.
	2	Öğretmen etkinlik kağıtlarını sınıfa dağıtır ve bu Ramazan ayı içindeki harçlıkları ile insanlara nasıl ve ne şekilde yardımlar yapabileceklerine vurgu yaparak etkinlik hakkında yönlendirmelerde bulunur.	Öğrencilerden öğretmenin yönlendirmelerini dinlemeleri beklenmektedir.
	3	Öğretmen öğrencilere etkinliği tamamlamaları için süre tanır. Etkinlik esnasında öğrencilerden gelen soruları yanıtlar.	Öğrencilerden etkinliği belirlenen süre içerisinde tamamlamaları beklenmektedir. Etkinlik esnasında takıldıkları noktalar hakkında öğretmene soru yöneltilmeleri beklenmektedir.
Değerlendirme		Öğretmen etkinlik tamamlandıktan sonra gönüllü öğrencilerin kimlerle nasıl yardımlaşacaklarına dair fikir ve görüşlerini dinler ve sınıf içerisinde fikir alışverişini ortamının oluşmasını sağlar. Etkinlik bünyesinde yer alan değerlendirme araçlarını kullanır.	Öğrencilerden etkinlikte belirttikleri kimlerle yardımlaşacaklarına dair bilgileri sınıf içerisinde paylaşarak, fikir alışverişinde bulunmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Rasulüm! Sana, Allah yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: “Sevap kazanmak için harcayacağınız şeyleri öncelikle ananıza, babanıza, akrabanıza, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara verin.” İyilik olarak her ne yaparsanız, Allah onu mutlaka bilir. (Bakara, 215)

Sadaka Kumbaram
Haftalık Kumbaraya Atacağım Miktar:
Parayı Kimler İçin Kullanacağım:
Kumbarada Biriken Tahmini Toplam Miktar:
İhtiyacı Olan İnsanlar İçin Yaptığım Tahmini Toplam Harcama:

5. Sınıf Finansman Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Finansman temasında “Maliyetin Hesaplanması” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Ramazan ayı ve orucun önemini fark eder” Kazanımına yönelik bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere para biriktiriyor musunuz, ne kadar para biriktirdiniz, biriktirdiğiniz parayla kimlere yardım etmek isterdiniz şeklinde sorular yöneltilerek para biriktirmek ve parayı kullanmakla ve finansman ilgili bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış, belirlenen kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak finansmana yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyeleri değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.2.4’te verilmiştir.

Tablo 4.2.4. Finansman sürecine yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyeleri

Etkinlik Öncesi:

Para biriktiriyor musunuz? Ne kadar para biriktirdiniz?	f	Biriktirdiniz paranızı nerede veya ne için harcıyorsunuz?	f	Biriktirdiğiniz paradan insanlara ne kadar ne şekilde yardım yaptınız?	f
Evet, 1000 lira	3	Oyuncak alıyorum	3	Mendil satan birinden mendil aldım	4
Evet, 300 lira	5	Altın alıyorum	1	Su isteyen birine su satın aldım	2
Evet, 500 lira	3	İnebolu’da harcıyorum	3	Markette ihtiyacı olan bir amcaya eklemek aldım	2

Evet, 2000 lira	2	Çarşıda harcıyorum	2	Aç olduğunu söyleyen birine 50 lira verdim	3
		Alışveriş yapıyorum	2		
		Okul ihtiyaçlarını alıyorum	1		
		Bankaya yatıyorum	1		

Etkinlik Sonrası:

	Haftalık Kumbaraya Atmayı Planladığım Miktar	Biriktirdiğim Paradan Kimlere Yardım Yapacağım	Kumbaramda Biriken Tahmini Miktar	İnsanlara Yardım İçin Ayırdığım Miktar
Ö1	1000 TL	Yaşlı birine	1000 TL	300 TL
Ö2	100 TL	İhtiyacı olanlara	500 TL	150 TL
Ö3	100 TL	İhtiyacı olanlara, fakirlere, kıyafetleri yırtık olanlara	2090 TL	500 TL
Ö4	200 TL	İhtiyacı olanlara, yaşlılara, SMA hastalarına	450 TL	150
Ö5	10 veya 20 TL	SMA hastası olan insanlara	1000 TL	50-100 TL
Ö6	100 TL	Fakirlere, yoksullara	250 TL	250 TL
Ö7	295 TL	Yardıma ihtiyacı olanlara ve SMA hastası olanlara	866 TL	50-30-20 TL
Ö8	20 veya 30 TL	Yardıma ihtiyacı olanlara ve SMA hastası olanlara	1500 TL	200 TL
Ö9	50 veya 100 TL	İhtiyacı olanlara, Kur'un kursuna	600-650 TL	250- 300 TL
Ö10	100 TL	Kardeşime	2000 TL	150 TL
Ö11	1000 TL	İhtiyacı olanlara	1000 TL	400 TL
Ö12	10- 30 TL	İhtiyacı olanlara, SMA hastası olanlara	60 TL	20 TL
Ö13	50 TL	Yaşlılara, fakirlere, küçük çocuklara	450 TL	200 TL

Tablo 4.2.4.'te elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda temaların sayısında önemli bir artışın olduğu görülmektedir. Nitekim parayı kullanma ile ilgili 7 tema etkinlik öncesinde çocuklar tarafından ifade edilmiştir. Etkinlik sonrasında bu temanın 13'e yükseldiği görülmektedir. Yardım ile ilgili temalar da etkinlik öncesi 4 iken etkinlik sonrası 13'e yükselmiştir. Veriler incelendiğinde finansman çerçevesinde gelişmenin istenilen seviyede olduğu, maliyeti hesaplama becerisinin büyük çoğunlukla kazandırıldığı görülmüştür. Etkinlik öncesinde gelişigüzel olan para biriktirdiklerini ifade eden öğrenciler haftalık olarak biriktirme planı oluşturmakla birlikte, biriktirdikleri paradan ne kadar yardım yapabileceklerini hesaplamış ve kime ne kadar yardım edeceklerini net bir şekilde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yardım planları incelendiğinde SMA

farkındalığı dikkat çekmektedir. Bu farkındalığın oluşmasında daha önce bölgede bulunan bir SMA hastası bebek için yardım kampanyasının yürütülüyor olmasının etkili olduğu etkinlik sürecinde gözlemlenmiştir.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin finansman boyutuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı ifade edilebilir. Diğer taraftan “Öğrenciler girişimcilikte önemli bir aşama olan finansman boyutunda maliyet hesaplamasına yönelik süreçleri tanımlayabilir ve maliyet hesaplaması yapabilir.” şeklindeki öğrenme çıktısının da gerçekleştirildiği görülmüştür. Etkinlik kazanımı olan “Ramazan ayı ve orucun önemini fark eder.” kazanımı çerçevesinde öğrencilerin sadaka ibadeti hakkındaki bilgi seviyeleri arttırılarak bilinçlenmeleri sağlanmıştır. Etkinlik sonrasında sadaka ibadetini farklı kişilere ve kurumlara farklı miktarlarda yapabileceklerini fark etmişlerdir ve yardımlarını çeşitlendirmişlerdir.

Tablo 4.2.5. 6. Sınıf Finansman Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Ticaret Yapıyorum			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı ticaret yapan bir peygamber örneğinden yola çıkarak kendi bölgelerinin/şehirlerinin imkanlarını fark ederek ticaret yapmanın finansal boyutunu fark ettirmektir.			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrenciler önemli bir iş kolu olan ticaretin boyutlarını tanır, nasıl ve neler ile ticaret yapılabileceğini fark eder ve ticaretin finansman boyutunun değerlendirmesini yapar.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Finansman	Öğrenciler ticaret ve tüccarlık mesleğini kendi bölge veya şehirlerinde nasıl ve ne şekilde yapılabileceğinin değerlendirmesini yapar. Ticaretin finansman boyutunu hesaplayarak kendi ticari girişiminin maliyetini ve gelir giderini kontrol etme becerisini elde edebilir.
	Bilgi (Konu)	Satış finansmanı	
	Beceri	Gelir Gideri Kontrol Etme Becerisi, Maliyeti Hesaplama Becerisi	
	Değer	Sorumluluk sahibi olma, Sabır olma, özgüven sahibi olma	

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Peygamber ve İlahi Kitap İnancı				
Kazanım	6.1.1. Peygamber ve peygamberlik kavramlarını tanımlar.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma	Öğretmen öğrencilere peygamber ne demektir, peygamber diye kimlere diyoruz şeklinde sorular yönelterek öğrencilerin dikkatini çeker. Öğrencilerin verdiği cevaplar dinlendikten sonra peygamber /peygamberlik kavramlarının tanımı yapılır.	Öğrencilerden öğretmenin sorduğu sorulara cevap vermeleri ve peygamber/peygamberlik kavramı hakkındaki ders anlatımını dinlemeleri beklenmektedir.
	1 Öğretmen öğrencilerine Kur'an'da kaç adet peygamberin adının geçtiğini ve isimlerinin ne olduğuna dair soru yöneltir ve öğrencilerin cevap olarak vermiş olduğu isimleri tahtaya yazar. Öğrencilerin aşına olduğu isimlere özellikle değinir ve hayatları hakkında kısa bilgilere yer verir. Öğretmen daha sonra adı geçen peygamberlerin mesleklerinin neler olduğuna dair soru yöneltir. Öğrencilerin peygamberlerin meslekleri hakkındaki tahmin ve cevaplarını peygamberlerin isimlerinin yanlarına yazar. Hz. Hud'un mesleğine vurgu yapar.	Öğrencilerden Kur'an'da adı geçen peygamberlere örnek vermeleri beklenmektedir. Peygamberlerin hayatları hakkındaki anlatımı dinlemeleri, peygamberlerin meslekleri hakkında tahminde bulunmaları beklenmektedir.
	2 Hz. Hud'un ticaret yaptığına vurgu yapan öğretmen, ticaretini yaptığı ürün veya malların neler olduğuna dair soru yöneltir. Öğrencilerin verdiği cevapları Hz. Hud'un isminin yanına not alan öğretmen daha sonra öğrencilere siz de Hz. Hud gibi tüccar olsaydınız, ticaret yapsaydınız ne alıp ne satardınız şeklinde soru yöneltir ve düşüncelerini ister.	Öğrencilerden Hz. Hud ve ticaret örneğine odaklanmaları, öğretmenin sormuş olduğu ticaret yapma sorusu hakkında düşünceleri beklenmektedir.
	3 Öğretmen düşünme süresini sonlandırdığında etkinlik kağıtlarını dağıtır ve etkinliğin nasıl tamamlanacağına dair gerekli bilgilendirme ve yönlendirmeleri yapar. Öğrencilere etkinliği tamamlamaları için süre tanır.	Öğrencilerde öğretmenin dağıtmış olduğu etkinlik kağıdını incelemeleri, öğretmenin etkinlik hakkındaki bilgilendirme ve yönlendirmelerini dinlemeleri beklenmektedir. Öğrencilerden verilen yönergeye uyarak maliyet hesaplamalarını yapmaları ve etkinliği tamamlamaları beklenmektedir.
	Değerlendirme Öğrenciler çalışmalarını tamamladıktan sonra ticareti yapılacak ürünler ve maliyet hesaplamaları üzerine konuşulur. Ticaret yapmak için nelerin gerekli olduğundan bahsedilir. Kendi maliyet hesaplaması hakkında konuşmak isteyen öğrencilere söz verilebilir. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçları kullanılır.	Öğrencilerden maliyet hesaplaması hakkındaki konuşmaya aktif katılım sağlamaları, düşüncelerini sınıf ortamında paylaşmaları beklenmektedir. Gönüllü olan öğrencilerden kendi maliyet hesaplamalarını paylaşmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

FİNANSMAN BOYUTU

Ticaret Bölge/ Şehir	
Ticaretini Yapacağım Ürün/Ürünler	
Yatırım Bütçem	
Talep Miktarı	
Üretim Miktarı	
Yıllık Elde Edeceğim Kar Miktarı	
Yıllık İhracat Miktarı	

6. Sınıf Finansman Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Finansman temasında “Satış Finansmanı” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Peygamber ve Peygamberlik kavramlarını tanımlar.” Yönelik bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde ticaret nedir, ticaret yapsaydınız hangi ürünün ticaretini yapardınız, nerede ticaret yapardınız ve ne kadar bütçe ile ticarete atıldınız şeklindeki sorular yöneltilerek satış finansmanı ile ilgili bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış, belirlenen kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak finansman boyutuna yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyeleri değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular tablo 4.2.6 ‘da verilmiştir.

Tablo 4.2.6. Öğrencilerin finansman boyutuna yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyeleri değerlendirilmiştir.

Etkinlik Öncesi

Etkinlik Öncesi Hangi Ürünün Ticaretinin Yapılmak İstendiğine Dair Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Ticaret İçin Ayrılan Bütçeler	f	Etkinlik Öncesi Nerede Ticaret Yapmak İsterdiniz Sorularına Verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi İhracat Planlamaları	f
Araba	1	1 milyon TL	1	İnebolu	3	100 adet	1
Hayvan	1	500 bin lira	1	İstanbul	2	25 adet	2
Hırdavat	1	200 bin TL	1	Kastamonu	1	5 bin adet	2
Kalem, Defter, Kitap	3	100, 200, 500 bin TL	3	Sinop	1	50 bin adet	3
Ayakkabı	1	500 bin TL	1				
Traktör	1	2 milyon TL	1				

Etkinlik Sonrası:

	Bölge/Şehir	Ürün	Bütçe	Talep Miktarı	Üretim Miktarı	Kar Miktarın (Yıllık)	İhracat Miktarı (Yıllık)
Ö1	İstanbul, Pendik	Tablet	300 bin TL	Ayda 200 bin adet	60 bin adet	350/400 bin TL	500 bin TL
Ö2	Zonguldak	Traktör	2 milyon 800 bin TL	5 adet	5 adet	500 bin TL	2 adet
Ö3	İstanbul	Ayakkabı	10 bin TL	98 adet	1004 adet	1 milyon TL	1 milyon TL
Ö4	Karadeniz Bölgesi/Sinop	Kırtasiye Ürünleri	20 bin TL	4 Defter, 5 Kalem, 2 Silgi	1000 adet	180 TL	500 adet
Ö5	İstanbul	Krampon	20 bin TL	16 adet	18 adet	5000 TL	7 adet
Ö6	Kastamonu	Araba	10 bin lira	1 ile 10 kişi	25 tane	50 bin TL	20 tane
Ö7	Kastamonu	Hırdavat	200 bin TL	10 bin adet	180 bin	100 bin	5000 adet
Ö8	Kastamonu	Kitap	12 bin TL	50 bin	80 bin	10 bin	25 bin

Tablo 4.2.6.'da elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda temalarda önemli değişikliklerin meydana geldiği görülmektedir. Etkinlik öncesi ürün teması 6 iken etkinlik sonrası 8'e, mekan teması 4 iken 8'e yükselmiştir.

Ticareti yapılacak ürünlere tablet ve krampon eklenirken, ticaret merkezlerine Zonguldak ve İstanbul'un semtleri eklenmiştir. Ticareti yapılacak ürünlerle ilgili talep, üretim, ihracat ve kar hesaplamaları etkinlik öncesinde yüzeysel boyutlarda kalırken etkinlik sonrasında bu hesaplamaların detaylandırıldığı, hesaplamaların ayrı ayrı belirtildiği görülmektedir. Veriler incelendiğinde girişimciliğin finansman boyutunda gelişmenin istenilen seviyede olduğu görülmüştür. Özellikle ihracat miktarları yıllık olarak hesaplanarak yüksek rakamlarda ihracat planmış, bütçe hesaplamalarında ürünün cinsi belirleyici faktör olmuştur ve üretim miktarları talep miktarlarını gözeterek oluşturulmuştur.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin finansman boyutuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrenciler önemli bir iş kolu olan ticaretin boyutlarını tanır, nasıl ve neler ile ticaret yapılabileceğini fark eder ve ticaretin finansman boyutunun değerlendirmesini yapar.” Şeklindeki öğrenme çıktısının da gerçekleştirildiği görülmüştür. Satış finansmanından hareketle finansman boyutunun kazandırılması hedeflenmiş bu bağlamda etkinlikte hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin ise kazandırılabilmesinin mümkün olabileceği görülmüştür. Etkinlik kazanımı olan “Peygamber ve peygamberlik kavramlarını tanımlar.” Kazanımı çerçevesinde öğrencilerin peygamber kavramını tanımlamaları, Kur'an'ı Kerim'de adı geçen peygamberlerin isimleri ve bu peygamberlerin hayatları ve meslekleri hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır.

Tablo 4.2.7 7. Sınıf Finansman Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Deyim Çalışması			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı girişimciliğin önemli unsurlarından olan finansman boyutunda yer alan pazar analizi becerisini kazanmalarını sağlamak			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrenciler girişimcilik sürecinde pabucu dama atılmak deyimi üzerinden ihtiyaç duyulan ürünlerin müşteri beklentisi doğrultusunda üretilmesini ve fiyatlandırılmasının önemini kavrar.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Finansman	Müşteri talebi ve ürün kalitesi arasındaki bağlantıyı keşfeder. Kaliteli ürün üretimin girişimcilik ve pazar açısından önemini fark eder. Ahlaki değerlerin kişilik üzerindeki etkisini kavrar.
	Bilgi (Konu)	Satış finansmanı	
	Beceri	Pazar Analizi Becerisi	
	Değer	Sorumluluk sahibi olma, dürüst olma, verdiği sözde durma	

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Ahlaki Davranışlar				
Kazanım	7.3.2. Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma	Etkinlik öncesinde öğrencilere öğretmen tarafından “Pabucu dama atılmak” deyimini ve deyim anlamı sorulur.	Öğrencilerden pabucu dama atılmak deyimini hakkında fikirlerini paylaşmaları, deyim günlük hayattaki kullanımına örnekler vermeleri beklenmektedir.
	1 Öğrencilerle birlikte deyim anlamı ve toplumsal kullanımı hakkında konuşulduktan sonra etkinlik kağıtları öğrencilere dağıtılır ve deyim ortaya çıkış hikayesini etkinlik kağıtlarından okumaları istenir.	Öğrencilerden deyim anlamı ve toplumsal kullanımı hakkında fikir alışverişinde bulunmaları ve deyim anlamını etkinlik kağıtlarından okumaları ve deyim anlamını kavramaları beklenmektedir.
	2 Öğretmen deyim hikayesi hakkında öğrencilerinin dikkatini çeken noktaların neler olduğuna dair soru yöneltir. Verilen cevapları arasından müşteri talebi/beklentileri, ürün- fiyat-kalite dengesi üzerinde durulur.	Öğrencilerden deyim hikayesi ile ilgili dikkat ettikleri noktaları sınıf içerisinde paylaşmaları beklenmektedir.
Değerlendirme	3 Öğretmen daha sonra etkinliğin devamı hakkındaki yönlendirmeleri yapar ve kendilerini hem müşteri hem de ayakkabıcı yerine koymalarını, müşterinin beklentilerini ve ayakkabıcının ayakkabılarının nasıl olduğuna dair deyim hikayesine paralel olarak yazmalarını ister.	Öğrencilerden etkinlikte yer alan tabloya bir müşteri olarak beklentilerini, ayakkabıcının ise ürünlerinin nasıl olduğuna dair bilgileri deyim hikayesine paralel olarak yazmaları beklenmektedir.
	Öğretmen öğrenciler etkinliği tamamladıktan sonra gönüllü öğrencilerden ayakkabı/ürün hakkında taleplerini ve satıcının nasıl ayakkabılar yaptığını okumalarını ister. İnsanların bir ürün alırken beklentileri üzerinde durulur. Müşteri talebine uygun olarak kaliteli ve uzun ömürlü ürün imal etmenin hem girişimcilik hem de ahlaki açıdan önemine vurgu yapılır. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçları kullanılır.	Öğrencilerden etkinlikte yer alan tabloya bir müşteri olarak beklentilerini, ayakkabıcının ise ürünlerinin nasıl olduğuna dair bilgileri deyim hikayesine paralel olarak yazmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

PABUCU DAMA ATILMAK

Eskiden lonca adı verilen esnaf teşkilatları vardı. Bu teşkilatlar, fiyat istikrarı sağlar, hilesiz mal satımından, her türlü yolsuzluğa kadar bütün işleri yerine getirirdi. Yapılan ayakkabıların da sağlam ve zarif olması arzu edilen bir durumdu.

Bir gün, bir müşteri ayakkabısının çabuk yırtıldığını, sağlam dikilmediğini söyler ve ayakkabı yapan kunduracıyı şikâyet eder. Kunduracı (ayakkabıcı), yaptığı bozuk ve kalitesiz ayakkabı yüzünden çağrılarak azarlanır. Müşterinin de parası iade edilir ve beğenilmeyen ayakkabılar dama atılmış.

Osmanlı devrinde herkesin meslek ahlakı ilkeleriyle çalıştığı o dönemlerde bir zanaatkarın yaptığı işte ihmal veya hileye sapması nadir görülen hadiselerdendir. Çabucak bozulan, yırtılan veya çürüyen mallarda bir hile aranır, bulunursa kethüdaya (esnaf teşkilatı görevlisi) şikayetle ilgisinin cezalandırılması istenirmiş.

Takdir edilir ki ayakkabı yapımı bu tür şikayetlere açık bir meslektir. Kısa sürede eskijen ayakkabının kullanım hatası mı, yoksa üretim hatası mı olduğu sık sık tartışma ve şikayet konusu edilmeye başladığı devirlerde, çürük çarık yapılan, çabuk sökülen yahut delinen ayakkabılar dolayısıyla kethüda sık sık çarıkçılar yiğitbaşısını çağırıp tahkikat (araştırma) yaptırır olmuş. Eğer bir imalat hilesi söz konusu ise ilgili usta çağrılır, esnafın ileri gelenleri, yiğitbaşı ve diğer meslek temsilcileri huzurunda kethüda tarafından takdir (uyarılır) edilir, aldığı ücretin müşteriye iadesi sağlanır, dava konusu olan ayakkabı da kullanılmamak için dama atılmış.

Müşterilerin Ayakkabıcıdan Beklentileri Nelerdir?	Ayakkabıcının Yapmış Olduğu Ayakkabılar Nasıldır?

7. Sınıf Finansman Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Finansman temasında “Satış Finansmanı” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.” Kazanımına yönelik bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere pabucu dama atılmak deyiminin daha önce duyup duymadıklarına ve bu deyim hangi durumlarda kullanıldığına dar soru yöneltilmiş ve öğrencilerin bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış, belirlenen kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak düşüncelerindeki ve bilgi seviyelerindeki değişiklik değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular tablo 4.2.8’de verilmiştir.

Pabucu dama atılmak deyimini hiç duydunuz mu?	f	Nerelerde kullanılmaktadır, ne anlama gelmektedir?	f	Müşterinin yerinde olsanız beklentiniz ne olurdu?	f	Ayakkabıcının yerinde olsanız nasıl bir ürün ortaya koyardınız?	f
Evet duydum	2	Bir bebek doğduğunda büyük kardeş için söylenir.	3	Kaliteli olması	2	Kaliteli ve sağlam bir ürün	3
Hayır duymadım	7	Yeni bir kıyafet veya eşya alındığında eskisi için söylenir.	3	Sağlam olması	2	İnsanların isteklerine yönelik bir ürün	2
		Yeni durumlar için söylenen bir deyimdir.	3	Hemen eskimemesi	3	Uygun fiyatlı ürünler	2
				Dayanıklı olması	1	Uzun ömürlü bir ürün	2
				Kolay temizleniyor, yıkanabiliyor olması	1		

	Müşteri Beklentileri	Ortaya Çıkan Ürün (Ayakkabıcının Ayakkabıları nasıldır?)
Ö1	Sağlam ve zarif olması, kolay temizlenmesi, rahat olması	Bozuk ve kalitesiz
Ö2	Ürün-fiyat dengesi olmalı, kalitesiz mal satımından kaçınılmalı, ayakkabılar sağlam olmalı, zarif olmalı, markası olmalı, Türk malı olmalı, Türkiye’de üretilmeli, çabuk yırtılmayan, makinede yıkamaya dayanıklı olmalı, çabuk temizlenmeli	Çabuk yırtılan, sağlam dikilmeyen, makinede yıkandığı zaman dayanıklı olmayan, çabuk temizlenmeyen

Ö3	Sağlam ve zarif olması arz edilen bir durumdur. Çabuk yırtılmayan yeni olmalıdır.	Eski ve sağlam değildir. Çabuk yırtılan ve olmasından daha da pahalı bir ayakkabıdır.
Ö4	Ayakkabı sağlam olacaktır. Ürünün markası, Türk marka olmalıdır. Kötü bir ayakkabı ise fiyatı ona göre olmalıdır.	Ayakkabıcı ayakkabıları bozuk ve kalitesiz yapıyordu. Müşterinin parası iade edilip beğenilmeyen ayakkabı dama atılıyordu.
Ö5	Ayakkabı çabuk yırtılmamalı, koku yapmamalı, markası kaliteli olmalı, Türk malı olmalı, ayakkabı sağlam olmalı.	Sağlam yapmamış, dayanıklı değil, parasını geri iade etmiş, satılan fiyatına uygun olmamış.
Ö6	Sağlam, hemen eskimeyen, yırtık, sökülük olmayan, zarif olması, fiyatının uygun olması, hilesiz mal olması, iyi bir marka olması, istediği çeşit ayakkabı olması	Sağlam olmayan, hileli ve kalitesiz, çabuk yırtılan, ayağımızı sıkkan, fiyatının uygun olmaması
Ö7	Ayakkabının sağlam ve dayanıklı olması, Türk malı olması, Türkiye’de üretilen rahat olması	Fiyatı ürüne göre olmalıdır, kalitesiz yapmıştır.
Ö8	Kaliteli olması, çabuk yırtılıp eskimemesi, hileyle yapılmaması, dikkat ve düzenle yapılması, mala göre parası olması	Çabuk yırtılan, hileyle yapılan, kaliteli mal kullanılmayan, hızlı ve düzensiz yapılan, çok güzel olmayan ama çok pahalı olan
Ö9	Ayakkabının güzel olması, ayakkabının markasının ve orijinalliği, ayakkabının yünlerinin sıcaklığı, koku yapmaması	Ayakkabıcının ayakkabıları hemen yırtılmamalı, ayakkabılar iyi markalı ve orijinal olmalı, ayakkabının içindeki yünler iyi olmalı ve sıcak tutmalı koku yapmamalı, ayakkabıcının ayakkabıları çok kötüydü sağlam değildi.

Tablo 4.2.8.’de elde edilen veriler incelendiğinde söz konusu ürünle ilgili temalarda ve öğrencilerin bilgi seviyelerinde artış olduğu görülmektedir. Nitekim müşteri beklentisi ile ilgili temada cevaplar yüzeysel ve genel ifadelerden ibaret iken etkinlik sonucunda daha detaylı ifadeler ile beklentiler belirtilmiştir. Ürünün sağlam olması, kaliteli olması, dayanıklı olması temalarına ek olarak Türk malı olması, ürün-fiyat dengesinin sağlanması, marka beklentisini karşılaması, sağlam ve zarif olması şeklinde temalar eklenmiştir. Veriler incelendiğinde satış finansmanına yönelik gelişmenin istenilen seviyede olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak örnekler şu şekildedir: “Ö2: Türkiye’de üretilmiş olması, Ö1: sağlam ve zarif olması arz edilen bir durumdur, Ö8: Makinede yıkanmaya dayanıklı olması, markanın kaliteli olması, hilesiz mal olması”

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin finansman boyutuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrenciler girişimcilik sürecinde pabucu dama atılmak deyimi üzerinden ihtiyaç duyulan

ürünlerin müşteri beklentisi doğrultusunda üretilmesini ve fiyatlandırılmasının önemini kavrar.” Şeklindeki öğrenme çıktısının da gerçekleştirildiği görülmüştür. Etkinlik kazanımı olan “Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.” kazanımına ait hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin ise etkinlik uygulaması ile kazandırılabilceği görülmüştür.

4.3. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Ürün Tasarımı ve Üretim Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular

Tarhan girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretimi boyutunda yer alan unsurları şu şekilde ifade etmiştir. Bkz. Tablo 4.3.1.

Tablo 4. 3.1. Ürün Tasarımı ve Üretim teması ile ilgili unsurlar

Alt Temalar	Beceriler	Değerler
Ürün Talep (Pazar) Araştırması	Ürün Tasarımı Becerisi,	Kişisel Kontrol (Öz Kontrol),
Ürün Tasarımı	Ürün Kalitesinin Tespiti ve Ürün Tanıtım Becerisi,	Duyarlı Olma (Tarihe, Çevreye ve İnsana),
Üretimin Gerçekleştirilmesi/Ürün Prototipinin Oluşturulması	Broşür Tasarımı Becerisi,	Vatansever Olma,
	Logo Tasarım Becerisi,	Sevgili Olma (Millet Sevgisi, Bayrak Sevgisi),
	Reklam Tasarımı Becerisi,	

Tablo 4.3.1’de yer alan bilgiler doğrultusunda girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretimi boyutuna yönelik etkinlikler hazırlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda uygulamanın gerçekleştirildiği sınıf, öğrenme alanı ve kazanımlar Tablo 4.3.2’de verilmiştir.

Tablo: 4.3.2 Ürün Tasarımı ve Üretim ile ilgili etkinliklerin sınıf düzeylerine göre kullanıldığı öğrenme alanı ve kazanımlar

Ürün Tasarımı ve Üretimi	Öğrenme Alanı	Kazanım
5. Sınıf	Çevremizde Dinin İzleri	5.5.1. Mimarimizde yer alan dinî motifleri inceler.
6. Sınıf	Namaz	6.2.5. Fil suresini okur, anlamını söyler.
7. Sınıf	Hac ve Kurban	7.2.3. Umre ibadeti ve önemini açıklar.

Tablo 4.3.2’de verilen bilgiler doğrultusunda ilgili sınıflarda etkinlik uygulanmıştır. Bu bağlamda girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretimi boyutunda hedeflenen

bilgi, beceri ve değerler bu etkinlikler aracılığı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi kapsamında gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Etkinlik örnekleri Tablo 4.3.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3.3. Etkinlik örnekleri

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Tasarlıyorum			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı mevcut olan dini yapılardan yola çıkarak, ortaya yeni bir amaca hizmet eden yapı ortaya koymak ve bu yapıyla toplumun bir ihtiyacına karşılık verebilmek.			
Süre	40+40 dk.			
Öğrenme Süreci	Eşli Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderaör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrenciler dinin etkisiyle zamanla ortaya çıkan yapıların hangi amaca hizmet ettiğini belirler ve toplumun bir ihtiyacına yönelik yepyeni bir yapı ortaya koymaya çalışırlar.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi	
	Boyut	Ürün Tasarımı ve Üretimi	Öğrenciler ürün tasarımı süreçlerini öğrenirler. Mevcut ürünlerden yola çıkarak farklı ihtiyaçlara yönelik bir ürün ortaya koymaya çalışırlar.	
	Bilgi (Konu)	Ürün Tasarımı		
	Beceri	Ürün Tasarımı Becerisi		
	Değer	Yaratıcı olma, duyarlı olma		

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Çevremizde Dinin İzleri				
Kazanım	5.5.1. Mimarimizde yer alan dinî motifleri inceler.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma		Öğretmen etkinliğe başlamadan önce dinin etkisiyle ortaya çıkmış yapılardan ve bu yapıların ne amaçla kullanıldığına dair anlatım yapar. Mevcut olan yapıların isimlerini ve ne işe yaradıklarını tahtaya yazar. Ders kitabında yer alan örnekler dışında bu yapılara benzer örnekler olup olmadığına dair soru yöneltir.	Öğrencilerden öğretmenin yapmış olduğu ders anlatımına aktif katılım sağlamaları ve farklı örnekler hakkında düşünmeleri beklenir.
	1	Öğretmen öğrencilerin örneklerini dinler ve onların da isimlerini ve ne işe yaradıklarını tahtada yer alan diğer örneklerin yanına yazar. Örnekleri sınıf içerisinde değerlendirir.	Öğrencilerden öğretmenin sorusuna yönelik farklı örnekler vermeleri ve verilen örnekler hakkında değerlendirme yapmaları beklenir.
	2	Öğretmen daha sonra derste önce hazırlamış olduğu etkinliğe yönelik çalışma kağıtlarını öğrencilere dağıtır ve etkinliği açıklar. Öğrencilerden toplumun herhangi bir ihtiyacını karşılayacak ve aynı zamanda dini bir amaca da hizmet edecek yeni bir yapı tasarlama planlarını, bunu sıra arkadaşları ile birlikte yapmalarını ister.	Öğrencilerden öğretmenin dağıtmış olduğu etkinlik kağıdını incelemeleri ve öğretmenin etkinlik hakkındaki açıklamalarını dikkatle dinlemeleri beklenir. Tasarımları ile ilgili düşünmeleri beklenir.
Değerlendirme	3	Öğretmen öğrencilere etkinliği yapmaları için belli bir süre tanır. Bu esnada öğrencilerinin etkinliğe yönelik sorularına cevap verir ve gerekli gördüğü kısımlarda müdahalede bulunarak etkinliğin tamamlanmasını sağlar.	Öğrencilerden sıra arkadaşları ile birlikte etkinliği tamamlamaları beklenir. Anlamadıkları kısımlarda öğretmene soru yöneltmeleri ve öğretmenin yönlendirmelerini uygulamaları beklenir.
		Öğrenciler çalışmalarını bitirdikten sonra öğretmen çalışmalarını sınıf içerisinde tanıtılmasını sağlar. Bu tanıtımın gönüllü yapılması sağlanır ve paylaşılan çalışmalar üzerine fikir alışverişi yapılarak eksik yönlerinin tamamlanması sağlanır. Öğretmen belirtilen değerlendirme araçlarını kullanır.	Öğrencilerden çalışmalarını sınıf içerisinde paylaşmaları ve paylaşılan çalışmalar ile ilgili fikir alışverişi yapmaları beklenir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Binanın Adı:	
Ne İşe Yarıyor:	

Kimler Kullanabilir:	

5. Sınıf Ürün Tasarımı ve Üretim Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Ürün tasarımın ve üretim temasında “Ürün Tasarımı” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Mimarimizde yer alan dinî motifleri inceler.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “ürün tasarımı” ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak ürün tasarımına yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.3.4’te verilmiştir.

Tablo 4.3.4. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik Öncesi Tasarım Fikirleri	Etkinlik Öncesi Tasarımın Amacına Yönelik Bulgular
Cami	
Kabe	Kabe’ye gidemeyen insanlar için Kastamonu’da bir Kabe
Mescit	
Şadırvan	İnsanların abdest alabileceği, hayvanların da su içebileceği bir şadırvan
Çok amaçlı mescit	İçinde hem namaz kılınan hem de ders anlatılabilen ve daha farklı şeylerin yapılabildiği bir yer
Kahvehane	İçerisinde oyun oynanmayan, sigara içilmeyen herkese yönelik bir yer
Market	
Ev	Evsizlerin kalabileceği bir ev, ihtiyaç sahipleri için bir ev

Uçan Ev	Uçmak isteyip de uçamayan, uçaktan korkan insanların evin içinde rahatlıkla uçabilmesi için
Galeri	Faizli arabaların satılmadığı, tefeci gibi olmayan bir galeri
Kubbe	Dikkat çekici bir kubbe
Kafe	Çocuklar için bir kafe
Karasızım	

	Etkinlik Sonrası Tasarlanan Binanın Adı	Etkinlik Sonrası Tasarımın Amacı	Tasarımın Kimlere yönelik Olduğuna Dair Cevaplar
Ö1	Cami	Namaz kılınmak için	İnsanlara
Ö2	Kırathane	İnsanların Kur'an okuması için	10 yaş üstü herkes kullanabilir
Ö3	Ebrar'ın Müslüman Camisi	Kur'an okumak, Kur'an ezberlemek için	Herkes kullanabilir
Ö4	Toplantı alanı	Sohbet	İyi insanlar
Ö5	Kur'an Kursu	Çocukların öğrenmesine	18 yaş altı
Ö6	Cami	Namaz kılmak için	İsteyen duasını eder
Ö7	Yardım-hane	İnsanlara yardım eden bir yer	İhtiyaç sahipleri
Ö8	Ömer X.P	İnsanların sohbet ettiği, yiyip içtiği, sigara içilmeyen bir yer	15 yaş üzeri ve erkekler içindir
Ö9	Cami	Namaz kılmak için	İsteyen kişi içindir
Ö10	Yağmur'un Müslüman Evi	Müslümanların ibadet edebileceği bir yer	Müslümanlar
Ö11	Kafe	Sigara içilmeyen bir kafe	İsteyen gelebilir
Ö12	Gökgözler kahvesi	Kumar oynanmaz, sigara içilmez	18 yaş altı kullanabilir
Ö13	İhtiyaç Evi	Birilerinin kalmasına, eşya verilmesine	İhtiyacı olanlar, fakirler
Ö14	Cami	İbadet etmek, namaz kılmak için	Dinine inanan ibadet eden herkes
Ö15	İbadet evi	Bu evde insanları kimse rahatsız etmeden ibadet yapılabilir.	İbadet eden insanlar
Ö16	Turhanlar Oto Galeri	Araba alım satım, araba kiralama	İletişim İhtiyacı

Tablo 4.3.4.'te elde edilen veriler incelendiğinde temalarda artış olduğu görülmektedir. Nitekim ürünün türüne yönelik olan 13 tema etkinlik öncesinde çocuklar tarafından ifade edilmiştir. Etkinlik sonrasında bu temaların 16'ya yükseldiği görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin ürünün türü ile ilgili cevaplarında devamlılık söz konusudur. Cami, galeri ve kahvehane gibi cevapların etkinlik sonrasında da devam ettiği görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilerin ürünlerin amacına yönelik cevaplarının detaylandırıldığı ve ürünün kimlere hizmet edeceğine dair bilgilerin de etkinlik sonrasında öğrenciler tarafından ifade edildiği görülmektedir. Veriler incelendiğinde ürün tasarımı ve üretimine yönelik girişimcilik çerçevesinde gelişmenin en azından bu etkinlikte istenilen seviyede olmadığı görülmüştür. Çünkü ürün ve amacına yönelik temalar sayı olarak artmış

olsa cevaplar arasında benzerlik söz konusudur. Öğrencilerin günlük hayatta karşılaşabileceği yapılar tasarım olarak ifade edilmiştir, yeni ve farklı bir tasarım ortaya koyulmamıştır. Mevcut olan yapılardan bazıları geliştirilerek yeni tasarımlar olarak ifade edilmiştir. Öğrencilerin tasarımları için bkz. Ek 5.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretim boyutuna yönelik kısmen geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrenciler dinin etkisiyle zamanla ortaya çıkan yapıların hangi amaca hizmet ettiğini belirler ve toplumun bir ihtiyacına yönelik yepyeni bir yapı ortaya koymaya çalışırlar.” şeklindeki öğrenme çıktısının ve “Mimarimizde yer alan dinî motifleri inceler.” kazanımının da gerçekleştirilebileceği görülmüştür. Ürün tasarımı ve üretim boyutunun kazandırılması hedeflenmiş bu bağlamda etkinlikte hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin ise kazandırılabilceği görülmüştür.

Tablo 4.3.5. 6. Sınıf Ürün Tasarımı ve Üretim Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Kuşlar ve Uçaklar			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı bir ürünün ortaya çıkışındaki ilk aşama olan ürün tasarımı becerisinin kazandırılmasını sağlamaktır.			
Süre	40+40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrenciler mevcut örnek üründen yola çıkarak ürün tasarımı gerçekleştirebilir. Bir ürün tasarlamak için kendilerinde mevcut olan ilgi ve yetenekleri keşfedebilir.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Ürün Tasarımı ve Üretimi	Öğrenciler mevcut tasarım ve tasarımcı örneğinden yola çıkarak kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında varabilir. Kendi ilgi ve alanına göre yeni bir ürün tasarlayabilir.
	Bilgi (Konu)	Ürün Tasarımı	
	Beceri	Ürün Tasarımı Becerisi	
	Değer	Sevgili Olma (Millet sevgisi, bayrak sevgisi)	

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Namaz				
Kazanım	6.2.5. Fil suresini okur, anlamını söyler.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma		Öğretmen öğrencilere Fil suresini biliyor musunuz şeklinde soru yöneltir ve bilen öğrencilerden istekli olanlara sureyi sesli olarak okutur. Daha sonra akıllı tahtadan da sureyi bir kez dinleterek surede nelerden bahsedildiğini sorar.	Öğrencilerden öğretmenin sorusuna yanıt vermeleri ve sureyi bilen öğrencilerden sureyi sınıf ortamında sesli okumaları beklenmektedir. Surede nelerden bahsedildiğine dair görüşlerini paylaşmaları beklenmektedir.
	1	Öğretmen öğrencilerin cevaplarını dinledikten sonra fil suresinin anlamından bahseder ve fillere ve kuşlara vurgu yapar. Surede bahsedilen kuşların görevinin ne olduğundan bahseder. Öğretmen daha sonra kuşlar ve uçaklar arasında bağlantı kurmak amacıyla öğrencilere sorular yöneltir.	Öğrencilerden öğretmenin fil suresinin anlamı hakkındaki ders anlatımını dinlemeleri ve öğretmenin sorduğu sorulara yanıt vermeleri beklenmektedir.

2	Öğretmen öğrencilere kuşlar ve uçak/hava araçları hakkındaki bağlantıyı kurmalarını sağladıktan sonra havacılık ve hava araçları denilince akıllarına hangi ismin geldiğini sorar. Öğrencilerde Selçuk Bayraktar cevabını alana kadar öğrencilere benzer sorular yöneltilir.	Öğrencilerden kuşlar ve uçak/hava araçları arasında bağlantı kurmaları beklenmektedir. Ayrıca öğrencilerden Selçuk Bayraktar cevabını vermeleri beklenmektedir.
3	Öğretmen Selçuk Bayraktar cevabını aldıktan sonra öğrencilerine hakkında neler bildiklerini sorar. Soruların ardından Selçuk Bayraktar hakkında çalışma yaprağındaki bilgilere paralel bilgiler vererek tasarlamış olduğu hava araçlarının tasarım süreçleri hakkında öğrenci düzeyine uygun bilgilendirmeler de bulunur.	Öğrencilerden öğretmenin sorusu ile ilgili bilgi ve görüşlerini sunmaları, Selçuk Bayraktar hakkında öğretmenin bilgilendirmelerini dinlemeleri beklenmektedir.
Değerlendirme	Öğretmen daha sonra etkinlik kağıtlarını öğrencilere dağıtır ve nasıl tamamlayacakları hakkında gerekli bilgilendirmeleri yapar ve öğrencilere tamamlamaları için süre tanır. Etkinlik tamamlandıktan sonra ürününü paylaşmak isteyen öğrencilere söz hakkı tanınır. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçları kullanılır.	Öğrencilerden etkinliği tamamlamaları ve istekli olanlardan ürünlerini paylaşmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

SELÇUK BAYRAKTAR

Türkiye'nin ilk milli siha/iha sistemlerinin ve ilk milli insansız savaş uçağımız Bayraktar Kızılelma'nın mimarı olan Selçuk Bayraktar, 1979 İstanbul-Sarıyer'de doğmuştur. Mühendislik alanında eğitimlerini tamamladıktan sonra 2007 yılında insansız hava teknolojileri alanında çalışmaya başlamıştır. Önüne çıkan tüm zorlukları aşarak azim ve kararlılığı ile Türkiye'nin ilk milli ve özgün İHA sistemlerini geliştirmiştir. Geliştirmiş olduğu insansız hava araçları dünyanın en iyisi olarak gösterilmekte olup 31 ülkeye ihraç edilmektedir.

Uçaklara ve havacılık alanında çocukluktan itibaren ilgi duyan Selçuk Bayraktar ilk kez uçağa bindiği günü ASAM Uzmanı Pilot Mehmet Seyyit Türker şöyle anlatır: "Selçuk çok akıllı ve zeki bir çocuktü, o gün ilk defa saçını okşadım. Babası ile ilgili sorular sormuştum, hepsini cevapladı. İlk defa o gün uçaklar ile tanıştı. Havacılığa ilk defa o gün adım attı diyebiliriz. Ondan sonra yıllarca model uçak uçurdu. İnsansız uçaklar ile ilgili yurt dışında eğitimler aldı. Bu konuda kendini çok geliştirdi. Hatta o dönemde kendi buluşu bile vardı. İlk olarak model helikopterler ile başladılar. Önlerinde engeller oldu, bunları 10 yılda zor aştılar. O gün aramızdan çok mutlu ayrıldı ve 'ben bu yoldan, havacılıktan devam edeceğim". Şu an Türkiye'yi uçurduğu gibi Dünya'yı da uçuruyor. İlk uçuşun olduğu o gün hep birlikteydik, o anlara şahitlik ettim. El ile atılan minik İHA'lardan SİHA'ya, Akıncı'ya, oradan Kızılelma'ya uzanan bir hikayenin içerisindeyiz."

Selçuk Bayraktar kimdir?

.....

.....

.....

Selçuk Bayraktar'ın öne çıkan özellikleri nelerdir?

.....

.....

.....

Selçuk Bayraktar'ın mesleği nedir ve hangi alanlarda çalışmalar yapmaktadır?

.....

.....

.....

Sizin öne çıkan özellikleriniz ve ilgi alanlarınız nelerdir? Hangi alanlarda ürün/alet/cihaz tasarlamak isterdiniz?

6. Sınıf Ürün Tasarımı ve Üretim Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Ürün tasarım ve üretim temasında “Ürün Tasarımı” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Fil suresini okur ve anlamını söyler.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere ürün tasarımı ve üretime ve Selçuk Bayraktar’a sorular yöneltilmiştir ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak ürün tasarımı ve üretime yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.3.6’da verilmiştir.

Tablo 4.3.6. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik Öncesi Selçuk Bayraktar kimdir sorusuna verilen yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Selçuk Bayraktar’ın Öne Çıkan Özellikleri nelerdir sorusuna verilen yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Selçuk Bayraktar’ın Mesleğine Yönelik Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Tasarım Fikirleri	f
Erdoğan’ın damadıdır	1	Ülkesini sever ve korumak ister	1	Mühendistir	1	Uçan araba	2
Cumhurbaşkanının damadıdır	1	Akıllı biridir	2	Uçak üretir	1	Uçan ev	1
		Zeki biridir	1	Drone Üretir	1	Motorlu Paraşüt	1
		Çalışkandır	1	Bilmiyorum	1	Uçan Gemi	1
		İyi biridir	1			Şarjlı Mont	1
		Uçakları yapan biridir	1			Tekerlekli Tahtalar	1
		Güçlü biridir	1			Elektrikli Araba Güneş enerjisi ile çalışan araba	1

Etkinlik Sonrası Selçuk Bayraktar kimdir sorusuna verilen yanıtlar	Etkinlik Sonrası Selçuk Bayraktar'ın Öne Çıkan Özellikleri nelerdir sorusuna verilen yanıtlar	Etkinlik Sonrası Selçuk Bayraktar'ın Mesleğine ve Çalışmalarına Yönelik Yanıtlar	Etkinlik Sonrası Öne Çıkan Özellikler ve Tasarım Fikirleri
Ö1 Türkiye'nin ilk milli İHA/SİHA sistemlerinin ve ilk milli insansız savaş uçağımız Bayraktar Kızıl Elma'nın mimarı Selçuk Bayraktar, 1979 İstanbul Sarıyer'de doğmuştur. Mühendislik alanında eğitimlerini tamamladıktan sonra 2007 yılında insansız hava teknolojileri alanında çalışmaya başlamıştır.	Azim ve kararlılık ve güçlü olması, her zorluğa karşı azim ve kararlılığı ve bunları yapmak için güçlü olmak.	Selçuk Bayraktar uçak mühendisidir. İHA-SİHA, akıncı ve Kızılelma gibi bir sürü çalışmaları olmuştur.	Benim ilgi alanım kitap okuma, yeni şeyler araştırma, resim çizme gibi ilgi alanlarım ve ben bu yoldan çıkarak mühendis olmaya karar verdim. Hangi alanda okuyacağıma daha karar vermedim ama hep ev veya uçak gibi şeyler tasarlamak isterdim. Bu düşüncemin sebebi ise kendime güvencim ve inanışım. Umarım istediğim mesleğe ulaşırım aynı Selçuk Bayraktar gibi.
Ö2 Türkiye'nin ilk milli uçağını kurmuştur.	Korkmaması, azimli olması	Hava araçları kurmuş	Ben korkmak istediğim şeyi yaparım. Benim hayalim hırdavatçılık. Uzaktan kumandalı kasa olsaydı her şey daha iyi olurdu.
Ö3 İstanbul, Sarıyer'de doğmuştur. Mühendistir ve Kızılelma'nın mimarıdır.	Kararlılık, azim, akıllı, zeki, meraklı	Mühendistir ve uçak alanında çalışma yapmıştır.	Futbola ilgi duyuyorum ve büyüyünce bir futbol topu geliştirip o topu kontrol edecek bir çip tasarlayıp o topu uzaktan kumandayla kontrol etmek istiyorum.
Ö4 Kızılelma ve Akıncı mimarı	Akıllı ve zeki olması	Uçak mühendisidir ve insansız hava teknolojilerinde okumuştur.	Benim öne çıkan özelliğim bir şeyi kafam koyduğum zaman o şeyi yapmakta biraz inat etmem. Ben büyüyünce akıllı çanta yapmak isterim. Mesela ben düğmeye

				basında açılsın ve aklımdan cüzdanımı almak istediğimi anlasın ve işim bitince benim komutumla kapansın ve benim sesimin dışında kimsenin sesi ile açılmasın.
Ö5	Küçükken uçağa helikoptere ilgi duyan birisidir. Uçağa ilgi duyan ve hala çalışmaları süren ilk kişidir. 1979 yılında İstanbul, Sarıyer’de doğmuştur. 2007’de il insansız hava aracını bulmuştur. Türkiye’nin ilk milli İHA-SİHA sistemlerini, Kızılelma’yı icat etmiştir	Uçağa ilgi duyan kişidir, savaş uçağı yapan kişidir.	Uçak mühendisidir, uçakla ilgili şeyler yapmıştır.	Soğuğu ve sıcaklığı ayarlayan bir mont ve eldiven isterdim. Ama eldiven sadece sıcak bir ayarda olmasını, montun hem sıcak hem soğuğu ayarda olsun ve montun orta şekilde ne ağır ne de hafif olsun.
Ö6	1979 yılında İstanbul Sarıyer’de doğmuştur. 2007 yılında insansız hava teknolojileri alanında çalışmaya başlamıştır.	Azim ve kararlılığı	Mühendis, uçak yapımı, Kızılelma, Anka, Akıncı	Ödevlerimi yapan bir robot tasarlamak isterdim, ödev yapmayı hiç sevmem, kitap okumayı, çok severim. Okulu da sevmem ama derslerime de çalışırım.
Ö7	Selçuk Bayraktar, 1979 yılında doğmuştur. Mühendistir. Alanında eğitimlerini tamamladıktan sonra 2007 yılında insansız hava teknolojilerinde çalışmaya başlamıştır.	Uçaklara meraklı	İHA-SİHA Mühendisi	Su ile çalışan araba, uçakların havada değil yerde sürülmesi. Araba sürmeyi severim. Top oynamayı severim.
Ö8	1979’da İstanbul, Sarıyer’de doğmuş. Mühendis olmuştur.	Uçak üretmesi		Condere tasarlamak, mesleğimi yapmak, ormancılık

Tablo 4.3.da’da elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda hem Selçuk Bayraktar ve tasarımlarına hem de bireysel tasarımlara yönelik temaların arttığı ve detaylandırıldığı görülmektedir. Nitekim Selçuk Bayraktar’a yönelik 2 tema 8’e, tasarımlarına yönelik 4 tema aynı şekilde 8’ e yükselmiştir ve bilgiler

netlik kazanmıştır. Etkinlik öncesi ve sonrası öğrencilerin ürün tasarımı ve üretimine yönelik temalar sayı olarak aynı kalırken, etkinlik sonrasında ürün tasarımları detaylandırılmıştır. Diğer taraftan etkinlik öncesinde tasarım fikirleri var olan bir ürünü geliştirmeye yönelik iken etkinlik sonrasında bireysel ilgi ve kabiliyetler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Veriler incelendiğin ürün tasarımı ve üretim girişimcilik çerçevesinde gelişmenin bu etkinlikte istenilen seviyede olduğu görülmüştür. Etkinlik öncesinde Selçuk Bayraktar ile ilgili cumhurbaşkanının damadıdır, drone üretir, uçak üretir şeklinde ifade edilen bilgiler etkinlik sonrasında mühendistir, İHA/SİHA üretir, azimli, kararlı ve çalışkan bir kişidir şeklindeki ifadelere dönüşmüştür. Selçuk Bayraktar örneğinden öğrencilerin etkilenmiştir, benzer bir başarı hikayesi ortaya koymak istediklerini etkinlik sürecinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin etkinlik öncesi tasarım fikirlerine yönelik temaların etkinlik sonrası değişmesi bulgulara yansımıştır. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak örnekler şu şekildedir: “Ö1: Benim öne çıkan özelliğim bir şeyi kafama koyduğum zaman o şeyi yapmakta biraz inat etmem. Ben büyüyünce akıllı çanta yapmak isterim. Mesela bir düğmeye basınca açılsın ve işim bitince benim komutumla kapansın ve benim sesimin dışında kimsenin sesi ile açılmasın. Ö2: Benim ilgi alanım kitap okuma, yeni şeyler araştırma, resim çizme gibi ilgi alanlarım var ve ben bu yoldan çıkarak mühendis olmaya karar verdim hangi alandan okuyacağıma daha karar vermedim ama ben ev veya uçak gibi şeyler tasarlamak isterdim. Bu düşüncemin sebebi ise kendime güvencim ve inanışım umarım istediğim mesleğe ulaşırım aynı SELÇUK BAYRAKTAR gibi.

Bu bağlamda etkinlik uygulaması ile etkinlik kazanımı olan “Fil suresini okur, anlamını söyler.” kazanımının anlamlandırılması ve etkili şekilde öğreniminin yapılabileceği görülmüştür. Diğer taraftan “Öğrenciler mevcut örnek üründen yola çıkarak ürün tasarımını gerçekleştirebilir. Bir ürün tasarlamak için kendilerinde mevcut olan ilgi ve yetenekleri keşfedebilir.” Şeklindeki öğrenme çıktısının da gerçekleştirilebileceği görülmüştür. Öğrencilerin tasarımları için bkz. Ek 5.

Tablo 4.3.7. 7. Sınıf Ürün Tasarımı ve Üretimi Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Broşür Tasarlıyorum			
Etkinliğin Amacı	Hac ve umre örneği üzerinden tasarım becerisinin gelişmesini sağlamak.			
Süre	40 dk.			

Öğrenme Süreci	Eşli Çalışma
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.
Öğrenme Çıktısı	Belirleyici unsur ve faktörleri dikkate alarak iş birliği yapabilir ve tasarım gerçekleştirebilir.
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı, Renkli kalem ve Boyalar

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Ürün Tasarımı ve Üretimi	
	Bilgi (Konu)	Ürün Tasarımı	
	Beceri	Broşür Tasarımı Becerisi	
	Değer	Duyarlı olma (Tarihe, Çevreye ve İnsana)	Verilen yönergeler doğrultusunda kendi broşürünü tasarlayabilir. Ayırt edici ve temel noktaları tasarımda belirleyici unsur olarak tespit edebilir.

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Hac ve Umre				
Kazanım	7.2.3. Umre ibadeti ve önemini açıklar.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtmı	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metaboliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtmı	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanm İş Ağaç

Etkinlik Süreci	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
------------------------	------------------------	------------------------

Merak Uyandırma	Öğretmen öğrencilere hac ve umre arasındaki temel farklardan bahseder ve ayırt edici özelliklerine vurgu yapar. Broşür tasarımı konusunda sahip oldukları bilgileri öğrenmek için sorular sorar ve verilen yanıtlara göre broşür tanıtımı yapar.	Öğrencilerden öğretmenin hac ve umre hakkındaki anlatımı dinlemeleri, broşür hakkında sahip oldukları bilgileri sınıf ortamında paylaşmaları beklenmektedir
1	Öğretmen öğrencilere etkinlik kağıtlarını dağıtır ve hac ve umre arasındaki farkları anlatan bir broşür tasarımlarını ister. (Öğrencilere derse gelmeden önce boya veya renkli kalem getirmeleri belirtilmelidir. Sınıf ortamı eşli çalışmaya uygun hale getirilmelidir.) Tasarımlarını sıra arkadaşları ile birlikte boyalar ve renkli kalemlerle yapmalarını ve hac ve umre arasındaki temel farkları broşürde temel nokta olarak ister.	Öğrencilerden hac ve umrenin temel farklarını esas alarak bir broşür tasarımlarını beklenmektedir. Tasarımlarını boyalar ve renkli kalemler kullanarak yapmaları ve broşürleri sıra arkadaşları ile birlikte tasarımlarını beklenmektedir.
2	Öğretmen öğrencilere tasarımlarını yapmaları için gereken süreyi tanır ve tasarım esnasında öğrencilerin yöneltmiş olduğu soruları yanıtlayarak gerekli yönlendirmeleri yapar.	Öğrencilerden belirlenen süre içerisinde etkinliği tamamlamaları beklenmektedir.
3	Öğrenciler tasarımlarını tamamladıktan sonra öğretmen sırayla tasarımları tanıtımlarını ikili gruplar halinde yaptırır ve tasarımları tahtaya asılarak üstüne isimleri yazılır. Tüm tanıtımlar bittikten sonra öğrencilerden en beğenilen ve bilgilendirici tasarım hakkında oylama yapmaları istenir.	Öğrencilerden sırayla tasarımlarını sınıfa tanıtımları, tasarımları arasından en beğenilen ve bilgilendirici tasarımı seçmeleri beklenmektedir.
Değerlendirme	Birinci seçilen tasarım üzerinden öğretmen hac ve umre arasındaki farklar hakkında genel bir tekrar yapar ve tasarımın öne çıkan özelliklerine vurgu yapar. Beğenilen tasarım okul veya sınıf panosunda sergilenebilir. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçları kullanılır.	Öğrencilerden öğretmenin yaptığı genel tekrarı dinlemeleri, seçilen tasarımın öne çıkan özelliklerine dikkat etmeleri beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Hac	Umre

7. Sınıf Ürün Tasarımı ve Üretim Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Ürün tasarımın ve üretim temasında “Ürün Tasarımı” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Umre ibadeti ve önemini açıklar.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “ürün tasarımı”, hac ve umre ibadeti ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış, belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak ürün tasarımına yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.3.8’de verilmiştir.

Tablo 4.3.8. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik öncesi Hac hakkında öğrencilerin sahip oldukları bilgiler:	f	Etkinlik öncesi Umre hakkında öğrencilerin sahip oldukları bilgiler:	f	Etkinlik öncesi Broşür hakkında öğrencilerin sahip oldukları bilgiler:	f
Farzdır.	3	Sünnettir.	5	Resimli kağıtlardır.	2
Genelde yaşlılar gidiyor.	2	Yine Kabe’ye yani Mekke’ye gidilir.	3	Broşürü biliyorum ama yapmayı sevmiyorum.	1
Kabe’ye gidiliyor.	3	Herkes gidebilir.	2	Bazen sokakta insanlar dağıtıyor.	5
Genellikle beyaz	2	Beyaz kıyafetler giyilir.	2	Belli marketlerin oluyor.	4

kıyafetler giyiliyor.		Üstünde resim ve fiyatlar var.
Mekke'ye gidiliyor.	2	

Gruplar	Etkinlik sonrası öğrencelerin hazırlamış olduğu broşürler:
1. Grup	İki öğrencinin hazırlamış olduğu broşürde görsel olarak Kabe ve koyun kullanılmıştır. Hac ve umrenin özelliklerinden kısa ve açıklayıcı cümlelerle bahsedilmiştir. Haccın yapılış aşamaları olan say, tavaf, vakfe ve kurban kesme başlıkları atılmıştır. Hacca gitmek isteyenler için kampanya düzenlenmiştir.
2. Grup	İki öğrencinin hazırlamış olduğu broşürde hac ve umre için ayrı ayrı birer tane Kabe resmi çizilmiştir. Görsellerde Kabe'nin kapısı ve örtüsündeki sarı detaylar göze çarpmaktadır. Hac ve umrenin farkları kısa ve öz şekilde belirtilmiştir. Hac ve umre için ayrı ayrı iki şirket ismi belirlenmiştir ve büyük ve dikkat çekici şekilde broşüre yazılmıştır ve her şirketten sorumlu kişinin adı ve soyadı verilmiştir. Ayrıca hem hac hem de umre için indirim ve fiyat bilgisi geçilmiştir.
3. Grup	İki öğrencinin hazırlamış olduğu broşürde hac ve umre için ayrı ayrı birer tane Kabe resmi çizilmiştir. Umre için bir de cami görseli eklenmiştir. Kabe'nin örtüsündeki işlemelere Arapça Allah yazısı eklenmiştir. Hac ve umre arasındaki farklar kısa ve öz şekilde yazılmıştır. Hac ve umre için sorumlu olan kişilerin isimleriyle birlikte ilgili şirket isimleri belirtilmiştir. İndirim ve fiyat bilgisinin yanında ek hizmet olarak tarihi camilerin gezileceği vaat edilmiştir ve bunun için fiyat farkı alınmayacağı yazılmıştır. Şirket isimleri ve ek hizmet bilgisi dikkat çekmesi için kırmızı ile yazılmıştır. Yolcuların hangi araçla yapılacağı da yine kırmızı kalemle belirtilen bir detaydır.
4. Grup	İki öğrencinin hazırlamış olduğu broşürde Hac için bir Kabe ve koyun resmi yer alırken, umre için yeşil kubbeli bir cami çizilmiştir ve iki minaresinin ortasına mahya olarak umre yazılmıştır. Hac ve umre için tek bir şirket adı belirlenmiştir ve broşürün en üst kısmına yazılmıştır. Hac ve umre arasındaki farklardan kısa ve öz şekilde bahsedilmiştir. İndirim ve fiyat bilgisi verilmiştir. Umre için ayrılan kısma ayrıca bir şadırvan resmi çizilmiştir ve tabelalara şadırvan ve abdest alınır ibareleri yazılmıştır. Hac ve umreden sorumlu kişilerin isimleri yazılmıştır. Broşürler arasında en renkli broşür olduğu gözlemlenmiştir.
5. Grup	Bir öğrencinin hazırlamış olduğu broşürde tek bir Kabe görseli yer almaktadır. Hac ve umre arasındaki farklar kısa ve öz şekilde belirtilmiştir. Hac ve umre için kampanya düzenlenmiştir ve iletişim için telefon numarası verilmiştir. 18 yaş altı için ücret alınmayacağı ile birlikte sorumlu hoca olarak Nihat Hatipoğlu belirtilmiştir.
6. Grup	İki öğrencinin hazırlamış olduğu broşürde Hacerül-Esved taşı ve Kabe görseli göze çarpmaktadır. Taş hakkında ders kitabında yer alan bilgilerle birlikte hac hakkında kısa, umre hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Şirket ismiyle birlikte, kampanya ve fiyat bilgisi verilmiştir.

Tablo 4.3.8'de elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda hac ve umre hakkındaki temel bilgilerin yanında broşür tasarımına yönelik bilgi ve becerilerin de geliştirildiği söylenebilir. Etkinlik öncesinde hac ve umre hakkında sahip oldukları temel düzeydeki bilgiler geliştirilerek broşür tasarımlarında hac ve umre hakkında detaylı bilgilendirmeler öğrenciler tarafından tasarladıkları broşürlerde bilgilendirici amaçla kullanılmıştır. Etkinlik öncesi öğrencilere broşür

tasarımı hakkında sorular yöneltildiğinde “resimli kağıtlardır, bazı marketler dağıtır, bazen sokakta insanlar dağıtır” şeklindeki sınırlı bilgi etkinlik sonrasında gelişerek öğrencilerin broşür tasarımı becerisini kazandığı ve broşür tasarladığı görülmektedir.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretim botuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Belirleyici unsur ve faktörleri dikkate alarak iş birliği yapabilir ve tasarım gerçekleştirebilir.” şeklindeki öğrenme çıktısının da gerçekleştirildiği, “Umre ibadeti ve önemini açıklar.” Kazanımı çerçevesinde öğrencilerin hac ve umre hakkında bilgilendirilebileceği görülmüştür. Etkinlik uygulaması örneği için Bkz. Ek. 5

4.4. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Tanıtım ve Pazarlama Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular

Tarhan girişimcilik eğitiminin Tanıtım ve Pazarlama boyutunda yer alan unsurları şu şekilde ifade etmiştir:

Tablo 4. 4.1. Tanıtım ve Pazarlama teması ile ilgili unsurlar

Alt Temalar	Beceriler	Değerler
Pazar ve Pazarlama Stratejisi	Güzel Konuşma ve Müşterilerle Etkili İletişim Kurma Becerisi	Çalışkan Olma
Ürün Kalitesi ve Ayırt Edici Özelliklerinin Tanıtımı	Pazarlama Planı Oluşturma Becerisi	Güvenilir Olma
Reklam ve Promosyon	Pazarı Tanımlama Becerisi	Öz Güven Sahibi Olma
	Ürünü Tanımlama ve Tanıtma Becerisi	
	Reklam Tasarımı Becerisi	

Tablo 4.4.1’de yer alan bilgiler doğrultusunda girişimcilik eğitiminin tanıtım ve pazarlama boyutuna yönelik etkinlikler hazırlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda uygulamanın gerçekleştirildiği sınıf, öğrenme alanı ve kazanımlar Tablo 4.4.2’de verilmiştir.

Tablo: 4.4.2 Tanıtım ve Pazarlama ile ilgili etkinliklerin sınıf düzeylerine göre kullanıldığı öğrenme alanı ve kazanımlar

İş Fikri	Öğrenme Alanı	Kazanım
5. Sınıf	Allah İnancı	5.1.4. Allah’ın (c.c.) her şeyi işittiğinin, bildiğinin, gördüğünün ve her şeye gücünün yettiğinin farkında olur.

6. Sınıf	Temel Değerlerimiz	6.5.1. Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.
7. Sınıf	Hac ve Kurban	7.2.4. Kurban ibadetini İslam'ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir.

Tablo 4.4.2’de verilen bilgiler doğrultusunda ilgili sınıflarda etkinlik örnekleri uygulanmıştır. Bu bağlamda girişimcilik eğitiminin tanıtım ve pazarlama boyutunda hedeflenen bilgi, beceri ve değerler bu etkinlikler aracılığı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi kapsamında gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Etkinlik örnekleri Tablo 4.4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.4.3 5. Sınıf Tanıtım ve Pazarlama Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Benim Reklamım			
Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin ürün tanıtımında etkili bir unsur olan reklamın tasarımının ve içeriğinin nasıl olmasına yönelik bilgi ve becerileri kazanmasını sağlamak			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrenci reklam tasarlamada önemli noktaları kavrar ve kendi reklamını tasarlar			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprağı			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Tanıtım ve Pazarlama	Öğrenciler reklam hazırlama ile ilgili önemli noktaları tespit eder. Mevcut örnekten yola çıkarak kendi reklam tasarımlarını oluştururlar.
	Bilgi (Konu)	Reklam ve Promosyon	
	Beceri	Reklam Tasarımı Becerisi	
	Değer	Güvenilir Olma	

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Allah İnancı				
Kazanım	5.1.4. Allah'ın (c.c.) her şeyi işittiğinin, bildiğinin, gördüğünün ve her şeye gücünün yettiğinin farkında olur.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci			
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü	
Merak Uyandırma	Öğretmen derse elinde iki adet küçük oyuncak ile gelir ve bunları dikkat çekmesi açısından öğretmen masasının üzerine bırakır. Ardından dersin konusunda giriş yapar ve Allah'ın her şeyi gördüğüne, işittiğine ve bildiğine vurgu yapar. Bu anlamda Allah'ın her şeyi bildiğini ve gördüğünü bilerek davranışta bulunulması gerektiğini, bunu gözeterek insanları aldatmak ve kandırmaktan kaçınmak gerektiğini söyler.	Öğrenciler öğretmenin yapmış olduğu ders anlatımına aktif katılım sağlayarak dersi dinlemeleri beklenmektedir.	
	1	Öğretmen akıllı tahtadan sınıfa getirdiği oyuncaklarla ilgili reklamı açar ve izletir. Daha sonra elindeki oyuncakları göstererek reklamın bu oyuncaklarla ilgili olduğunu söyler. İzledikleri reklamla önlerindeki mevcut ürün ile ilgili sorular yönelterek reklam ve ürün arasındaki ilişkiye dikkat çeker.	Öğrencilerden öğretmenin açtığı reklamı dikkatli bir şekilde izlemeleri, reklamda yer alan ürünün reklamdaki ve mevcut halini karşılaştırmaları beklenmektedir.
	2	Bu aşamada öğretmen reklamda ürünün mevcut halinden daha büyük gösterilmesine dikkat çekerek bazı reklamların ürünler hakkında yanıltıcı olduğuna vurgu yapar ve bu durumun hem Allah'ın her şeyi bildiği inancı açısından hem de ürünün tanıtılması adına yanlış olduğunu belirtir. Daha sonra sizce reklam nasıl olmalı, nasıl hazırlanmalıdır şeklinde sınıfa soru yöneltir ve düşüncelerini ister.	Öğrencilerden öğretmenin dikkat çektiği noktaları dinlemeleri ve reklam tasarımı hakkındaki soruları hakkında düşüncelerini beklenmektedir.

3	Öğretmen yönelttiği soruya yönelik farklı cevapları dinler ve hazırlamış olduğu etkinlik kağıdını öğrencilere dağıtır. Öğrencilerden vermiş oldukları cevaplara paralel olarak etkinlik kağıdındaki soruları cevaplamalarını, bu cevaplar doğrultusunda kendi reklamlarını tasarlamalarını ister.	Öğrencilerden sorulara yanıt vermeleri, etkinlik kağıdını öğretmenin yönlendirmelerine dikkat ederek doldurmaları ve kendi reklamlarını tasarlamaları beklenmektedir.
Değerlendirme	Öğrencilere etkinliği tamamlamaları için gerekli süre tanınır. Öğrenciler kendi tasarımlarını bitirdikten sonra ortaya çıkan reklam tasarımları hakkında konuşulur ve reklam hazırlamada dikkat edilen noktalara tekrar vurgu yapılarak konunun pekişmesi sağlanır. Öğretmen değerlendirme sürecinde belirtilen değerlendirme araçlarını kullanır.	Öğrencilerden tanınan süre içerisinde tasarlamış oldukları reklamları tanıtmaları beklenmektedir. Ayrıca öğrencilerden reklam hazırlama sürecinde dikkat edilen hususları ifade etmeleri beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

“Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (Lokman, 28)

“O her şeyi işiten ve bilendir.” (Maide, 76)

1. Sizce bir reklam nasıl olmalıdır?

2. Reklam ile reklamda tanıtılan ürün arasında nasıl bir ilişki olmalıdır?

3. Reklamda ürünle ilgili hangi bilgiler yer almalıdır? (rengi, kullanım amacı vs.)

4. Siz bir reklam tasarlayacak olsanız nelere dikkat eder ve nasıl bir reklam tasarlardınız?

5. Benim reklamım

5. Sınıf Tanıtım ve Pazarlama Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Tanıtım ve Pazarlama temasında “Reklam ve Promosyon” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Allah’ın (c.c.) her şeyi işittiğinin, bildiğinin, gördüğünün ve her şeye gücünün yettiğinin farkında olur.” kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “tanıtım ve pazarlama” ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış ve belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak tanıtım ve pazarlamaya yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.4.4.’te verilmiştir.

Tablo 4.4.4. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik Öncesi Sizce Bir Reklam Nasıl Olmalıdır Sorusuna Verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Reklam ile Ürün Arasın Nasıl Bir İlişki Olmalıdır Sorusuna Yönelik Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Reklamda Yer Alan Ürün Bilgisine Yönelik Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Siz Bir Reklam Tasarlasanız Nelere Dikkat Ederdiniz Sorusuna Verilen Yanıtlar	f
Bir oyuncak reklamıysa eğer oyuncanın nasıl birleştirildiği reklamda söylenmelidir.	4	Reklamda gösterilen her şey olmalıdır.	5	Özelliklerine yer verilmelidir.	3	Fiyatı ve boyunun aynı olmasına dikkat eder reklamı öyle yapardım.	3
Eğlenceli bir reklam olmalıdır.	4	Gerçekte nasılsa reklamda da öyle olmalıdır.	5	Garantisine yer verilmelidir.	4	Herkesin izleyebileceği bir reklam yapardım.	7
Güzel bir reklam olmalıdır.	4	Reklamdaki şey gerçekte ne reklamdakinden daha büyük ne de daha küçük olmalıdır.	6	Farklı boyutları varsa gösterilmelidir.	3	Satacağım bir ürünün reklamını yapardım.	6
Çocuklar için bir reklam olmalıdır.	4			Rengi olmalıdır.	2		
				Sağlam mı değil mi söylenmelidir.	3		
				Kaç para olduğu söylenmelidir.	1		

	Etkinlik Sonrası Sizce Bir Reklam Nasıl Olmalıdır Sorusuna Verilen Yanıtlar	Etkinlik Sonrası Reklam ile Ürün Arasında Nasıl Bir İlişki Olmalıdır Sorusuna Yönelik Yanıtlar	Etkinlik Sonrası Reklamda Yer Alan Ürün Bilgisine Yönelik Yanıtlar	Etkinlik Sonrası Siz Bir Reklam Tasarlasanız Nelere Dikkat Ederdiniz Sorusuna Yönelik Yanıtlar
Ö1	En ince ayrıntısını bile göstermelidir.	Benzerlik olmalıdır.	Renk, garanti, nasıl kullanıldığı yer almalıdır.	Her şeyine dikkat ederim.
Ö2	Reklamın içindeki her şeyin gerçek olması.	Reklam ile ürün ilişkili olmalıdır.	Boyutu, rengi, garantisi, sağlamlığı, yapılışı.	Kamera açısının çok güzel bir yerde olması ve herkesin görebilmesi vb.
Ö3	Hilesiz olmalıdır.	Büyük gösterdiyse büyük olmalı, olduğu gibi olmalı.	Özellikleri (rengi mavi). Bilgisayarım boyutu	Bilgisayarım tanıtımını yapardım.
Ö4	Hilesiz, herkesin görebileceği gibi olmalıdır.	Ürün reklam ile aynı olmalı, anlatıldığı gibi olmalı.	Özellikleri, aynı boyutta olması, sağlam mı değil mi.	Hilesiz yapardım, gerçek yapardım, rengi aynı yapardım. Sağlam yapardım, garantili yapardım.
Ö5	Doğru davranmalı.	İlişkisi olmalıdır.	Rengi, sağlamlığı.	Gökgöz kıraathanesi, içinde kumar oynanmıyor, sigara içilmiyor.
Ö6	İlişkili	Aynı olması		
Ö7	Bir reklam birbirine benzer ve aynı olması lazım, hilesiz olması lazım.	Kandırma, ürün aynı boyutta olmalı, kırık ve bozuk olmamalı,	Özelliği, rengi, garantisi, oyuncak boyutu	Ürünüm kaliteli garantisi 3 aydır, geri iade var. Rengi siyah, şarjlıdır, akıllı saat, telefona bağlanabiliyor. Hepsi doğru. İçi telefon gibi biriyle konuşabiliyoruz.
Ö8	Doğru, güvenilir.	Benzer ilişki olmalıdır.	Sağlam olduğunu görmek, rengini, fiyatını, ne kadar dayanacağını, boyutunun aynı olması	Herkesin izlemesine, boyutunun aynı olmasına, sağlam olmasına, doğru ve güvenilir olmasına.
Ö9	Ürünlerin boyutunun nasıl olduğunun gösterilmesi	Ürünle reklam ilişkili olmalıdır.	Özelliklerini görmek isterim. Garantisini	Ürünün olduğu gibi reklam tasarlarım.
Ö10				
Ö11	Ne tanıtımı yapıyorsa onunla ilgili çok fazla bilgi verilmelidir.	Reklam ile ürün arasında ilişki olmalıdır.	Özellikleri kesinlikle yer almalıdır.	Ürünün özelliklerini tanıtmaya dikkat ederim.
Ö12	Uygun olmalıdır, dolandırıcılık veya sahte olmamalıdır, hilesiz ve gerçek olmalıdır.	Reklam ile ürün ilişkili olmalıdır, Reklamda kek varsa ve bu ürün kalem ise bu bir reklam olmaz.	Rengi nedir, garantisi var mı, sağlam mı değil mi?	Hile yapmam, Dolandırıcılık içermez.

Ö13	Doğru olmalı.	İlişkili olmalı.	Sağlam olması, özellikler.	Fiyatını ucuz yaparım.
Ö14	Doğru bilgi vermelidir.	Ürün ile reklam ilişkili olmalıdır.	Rengi, yapılışı, özellikleri, fiyatı, boyutu.	Ürünü doğru bir şekilde tanıtırım, fiyatını belirtirim.
Ö15	Hileli olmadan boyutları tam olmalıdır.	Ürünlerin fiyatı olmalı, sağlam olmalı.	Ürünlerin rengi, sağlamlığı, garantisi, yapılışı, boyutu.	Reklamın sahte olmaması ve düzenli olması gerekir.
Ö16	Ürün reklamdakinin aynısı olmalıdır. Kesinlikle hile kullanılmamalıdır. Oyuncak reklamıysa parça parça satıldığı büyük bir yazıyla ya da reklamın sonunda sesli bir şekilde söylenmelidir.	Reklamdaki boyut ile paketten açılanların boyutu aynı olmalıdır.	Rengi, özellikleri, amacı, garantisi, sağlamlığı, boyutu, yapılışı, fiyatı, kurulumu	Garanti, amaç, boyut, fiyat, kurulumu, sağlamlığı, özellikleri

Tablo 4.4.4’te elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda reklam bilgisine yönelik temaların sayısında önemli bir artışın olduğu görülmektedir. Nitekim reklam bilgisi ile ilgili 4 tema etkinlik sonucunda 16’a çıkmıştır ve öğrencilerin verdiği cevaplar etkinlik öncesinde genel ifadelerden oluşurken etkinlik sonrasında reklam bilgisine yönelik olarak detaylandırılmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin reklam ve ürün arasındaki ilişkiye yönelik verdiği cevaplarda da benzer bir durum söz konusudur. Etkinlik öncesinde reklam ve ürün ilişkisine yönelik olan tema 3 iken etkinlik sonrasında 16’ya çıkmıştır ve reklam ve ürün arasında hangi açılardan bağlantı olması gerektiği öğrenciler tarafından detaylı şekilde belirtilmiştir. Etkinlik öncesi reklam tasarımı bilgisine ait temalar 3 iken etkinlik sonucunda 16’ya çıkmıştır ve öğrencilerin reklam tasarımı bilgisine yönelik gelişme kaydedildiği görülmüştür. Veriler incelendiğinde tanıtım ve pazarlamada girişimcilik çerçevesinde gelişmenin istenilen seviyede olduğu söylenebilir. Her başlık altındaki tema sayısı artmakla birlikte verilen detaylı cevaplarla bilgi seviyesinin arttırıldığı bulgulara yansımıştır. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak cevaplar şu şekildedir: Ö1: *ürün reklamda aynısı gibi olmalı kesinlikle hile kullanılmamalıdır oyuncak reklamıysa parça parça satıldığını büyük bir yazıyla yada reklam sonunda sesli bir şekilde söylenebilir* Ö2: *ne tanıtımı yapıyorsa onunla ilgili çok fazla doğru bilgi verilmelidir.*

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin tanıtım ve pazarlama boyutuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrenci reklam tasarlamada önemli noktaları kavrar ve kendi reklamını tasarlar.”

şeklindeki öğrenme çıktısının ve etkinliğin için belirlenen “Allah’ın (c.c.) her şeyi işittiğinin, bildiğinin, gördüğünün ve her şeye gücünün yettiğinin farkında olur.” kazanımına ait bilgi, beceri ve değer eğitiminin de gerçekleştirildiği görülmüştür. Etkinlik uygulaması örneği için Bkz. Ek. 6

Tablo 4.4.5. 6. Sınıf Tanıtım ve Pazarlama Etkinlik Uygulaması

Etkinlik Künyesi	
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler
	Plan
	Uygulama
	Düşünme
Etkinliğin Adı	Tanıtıyorum
Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin belli bir amaç ve duygu doğrultusunda ortaya çıkartılan ürünlerin tanıtım ve pazarlamasının önemini kavramasını, kendi ürünlerinin tanıtımını yapmalarını sağlamak.
Süre	40 dk.
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.
Öğrenme Çıktısı	Öğrenciler bir ürün ile ilgili tanıtım ve pazarlamanın önemini kavrayabilir. Geliştirilen bir ürünün tanıtım aşamasının nasıl olması ile ilgili bilgi ve becerileri edinebilir.
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Tanıtım ve Pazarlama	
	Bilgi (Konu)	Ürünün kalitesi ve ayırt edici özelliklerinin tanıtımı	
	Beceri	Ürün tanımlama ve tanıtma becerisi	
	Değer	Öz güven sahibi olma	
			Öğrenci vatan, millet ve bayrak sevgisini kavramakla birlikte bu tarz motive edici duyguları kullanarak kendi ürününü tasarladıktan sonra tanıtımını ve pazarlamasını yapar. Ürünü tanıtırken dikkat çekici özelliklerini vurgu yapar.

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Temel Değerlerimiz				
Kazanım	6.5.1. Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma	Öğretmen toplumumuzu birleştiren temel değerler kazanımı içerisinde yer alan vatanımıza, milletimize, bayrağımıza ve milli marşlarımıza karşı görev ve sorumluluklarımıza yer verir başlığı altında vatan, millet, bayrak, vatan ve millet sevgisi kavramlarını tanıtır.	Öğrencilerden öğretmenin vatan, millet, bayrak, vatan ve millet sevgisi hakkındaki ders anlatımını dinlemeleri beklenmektedir.
	1 Öğretmen vatanını, milletini ve bayrağını sevmenin dini açıdan önemine vurgu yapar ve tarihi açıdan vatan ve bayrak sevgisine yönelik örnekler sunmaları için öğrencilerine sorular yöneltir. (Kitapta yer alan Çanakkale örneğinden yola çıkılabilir.)	Öğrencilerden öğretmenin sorusu hakkında düşünceleri; vatan, millet ve bayrak sevgisi hakkında tarihten ve günümüzden örnekler sunmaları beklenmektedir.
	2 Öğretmen daha sonra akıllı tahtadan (veya mevcut teknolojik cihazdan) Vecihi Hürkuş hakkındaki kısa bilgilendirici videoyu izletir. Öğrencilere dikkatli bir şekilde izlemeleri için gerekli bilgilendirmeyi yapar.	Öğrencilerden öğretmenin açmış olduğu videoyu dikkatli bir şekilde izlemeleri beklenmektedir.
	3 Öğretmen video bittikten sonra Vecihi Hürkuş hakkında öğrencilere sorular yöneltir ve odaklandıkları noktaların tespitini yapar. Öğrencilere Vecihi Hürkuş'un kendi tasarımı olan uçakları tanıtmak için patent almasına, mühendislik eğitimi almasına, Nuri Demirağ'dan maddi destek almasına, fabrika ve uçuş okulu açmasına vurgu yapar. Üretmiş olduğu ürünleri tanıtmak için yatırım yaptığı alanları sıralar ve göstermiş olduğu çabaya dikkat çeker.	Öğrencilerden öğretmenin Vecihi Hürkuş hakkındaki sorularına yanıt vermeleri, odaklandıkları noktaları belirtmeleri beklenmektedir. Öğretmenin Vecihi Hürkuş'un ürünün hakkındaki yatırım adımlarına dair anlatımını ve dikkat çektiği noktaları dinlemeleri beklenmektedir.
Değerlendirme	Öğretmen daha sonra ikili şekilde oturan öğrencilerin sırasına bir tan etkinlik kağıdı gelecek şekilde etkinlik kağıtlarını dağıtır. (Tek oturan öğrenciler etkinlik için ikili	Öğrencilerden ikili şekilde oturmaları ve etkinlik kağıdını incelemeleri beklenmektedir. Öğretmenin

şekilde oturtulabilir, sıralar birleştirilebilir.)
Etkinliği nasıl dolduracaklarına dair gerekli
bilgilendirme ve yönlendirmeleri yapar.
Etkinliğin tamamlanması için süre tanır.
Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme
araçlarını kullanır.

yönlendirme ve bilgilendirmelerine dikkat ederek
etkinlik kağıdını doldurmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

VECİHİ HÜRKUŞ KİMDİR?

1. Vecihi Hürkuş Kimdir?
2. Vecihi Hürkuş'un havacılığa başlamasında hangi duygu ve düşünceler etkili olmuş olabilir?
3. Vecihi Hürkuş'un öne çıkan özellikleri sizce nelerdir?
4. Vecihi Hürkuş'un yerinde olsaydınız siz nasıl bir araç geliştirirdiniz?
5. Geliştirdiğiniz aracı insanlara nasıl tanıttırdınız?

6. Sınıf Tanıtım ve Pazarlama Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Tanıtım ve Pazarlama temasında “Ürünün kalitesi ve ayırt edici özelliklerinin tanıtımı” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.” Kazanımına yönelik elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “tanıtım ve pazarlama” ve Vecihi Hürkuş ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak “tanıtım ve pazarlama” temasına yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.4.6 ‘da verilmiştir.

Tablo 4.4.6. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik Öncesi	f	Etkinlik Öncesi	f	Etkinlik Öncesi	f	Etkinlik Öncesi	f	Etkinlik Öncesi	f
--------------------	---	--------------------	---	--------------------	---	--------------------	---	--------------------	---

Vecihi Hürkuş Kimdir Sorusuna Verilen Yanıtlar		Vecihi Hürkuş'un Havacılığa Başlamasına Hangi Duygu ve Düşünceler Etkili Olmuştur Sorusuna Verilen Yanıtlar		Vecihi Hürkuş'un Öne Çıkan Özellikleri Sizce Nelerdir Sorusuna Verilen Yanıtlar		Vecihi Hürkuş'un Yerinde Olsaydınız Siz Nasıl Bir Araç Geliştirirdiniz Sorusuna Verilen Yanıtlar		Geliştirdiğini z Aracı Nasıl Tanıttırdınız Sorusuna Verilen Yanıtlar	
Evet, biliyorum ilk savaş pilotudur.	1	Vatan sevgisi olabilir.	2	Savaş uçağı kullandığını a göre cesur biri olabilir.	2	Elektrikli Araba	2	İnsanlara anlatarak	3
Sadece soyadını duydum	1	Savaş başladığı için olabilir.	2	Akıllıdır.	2	Araba	1	Tiktok çekerek	4
Ben hiç daha önce ismini duymadım	1	Vatani için çalışmak istemiş olabilir.	4	Zekidir.	2	Uçak	4	Resmini çizerek	1
				Çalışkandır	2	Tank	1		

Etkinlik Sonrası Vecihi Hürkuş Kimdir Sorusuna Verilen Yanıtlar		Etkinlik Sonrası Vecihi Hürkuş'un Havacılığa Başlamasında Hangi Duygu ve Düşünceler Etkili Olmuştur Sorusuna Verilen Yanıtlar		Etkinlik Sonrası Vecihi Hürkuş'un Öne Çıkan Özellikleri Sizce Nelerdir Sorusuna Verilen Yanıtlar		Etkinlik Sonrası Vecihi Hürkuş'un Yerinde Olsaydınız Siz Nasıl Bir Araç Geliştirirdiniz Sorusuna Verilen Yanıtlar		Etkinlik Sonrası Geliştirdiğinizi Aracı Nasıl Tanıttırdınız Sorusuna Verilen Yanıtlar	
Ö1 İlk uçak yapan kişidir.		Mühendis olduğunu gösteriyor.		İnatçı birisidir. Azimli ve kararlı.		Akıllı motor. Benim istediğim yere gitsin.		Akıllı motoru anlatan bir afiş tasarlamıştır. Motor hakkında; 2023 model olduğunu, uzaktan kumandası olduğunu, 18 bin TL olduğunu belirtmiştir ve siz ne olur alın bir alana bir bedava şeklinde not düşmüştür.	
Ö2 İlk savaş pilotudur ve bir sürü yapı		Vatan sevgisi için ve o dönemdeki		İnanç, azim, kararlılık ve		Vecihi Hürkuş'un yerinde olsaydım		Reklam, sosyal medya, gazete,	

	yapmıştır. Mesela uçuş okulu, hava yolu şirketi gibi yapılar inşa etmiştir.	savaşlar nedeniyle diğer pilotlar vefat etmiştir. Bu sayede Vecihi Hürkuş'un havacılığa başlamasını sağlamıştır.	başarılı olması Vecihi Hürkuş'un özellikleri arasındadır ve bu yüzden ona Kara Tehlike denmiştir.	ben bir ev geliştirmek isterdim. Mesela yaptığım ev akıllı olsun yani bir şey istediğimizde o yapsın mesela temizlik, yemek, çamaşır asma, sofrayı kurma ve kaldırma gibi özellikleri olsun isterdim.	tanıtım, videosu. Bu gibi şeyleri yaparak yaptığımız aracı insanlara tanıtabiliriz.
Ö3	Başarılı, azimli, inatçı bir insan. Mühendis uçakla ilgilenir.	Vatanını, milletini sevdiği için, bayrağını sevdiği için.	Azim, kararlı, başarı, inatçı.	Uçak. İnsansız, benzinsiz bir uçak ama havada da karada da denizde de gidebilecek.	Sosyal medyadan, ilan vermek, reklam vermek, poster hazırlamak, afiş asmak, yazıyla anlatırdım.
Ö4	İlk Türk savaş pilotu	Vatan, millet, sevgisi	Azim, kararlılık, inatçı, kara tehlike.	Ben hızlı bir tüfek yapardım bir atışta on mermi atan bir tüfek	Tanıtım filmi çekerim.
Ö5	İlk Türk hava yolu savaş uçağını bulmuştur ve icat etmiştir.	Karalılığı, başarılı olması, cesur olması, özgüvenli	Başarılı, kararlı, özgüvenli	Araba	Arabayı tanıtan bir görsel çizilmiştir. Elektrikli olduğu, uygun fiyatlı olduğu, fiyat bilgisi, model bilgisi verilmiştir.
Ö6	İlk Türk Savaş Pilotu	Merak, ilgi	Azim, kararlılık, başarılı, inatçı olması	Güneş enerjisiyle çalışan araba. Hiçbir şey yapmadan giden.	Araba resmi çizilerek isim soy isim yazılmıştır.
Ö7	İlk Türk savaş pilotu.	Vecihi Hürkuş vatani için havacılığa başlamış.	Azimli, kararlı, başarılı, inatçı.	Tank yapardım, silahlı araba yapardım.	Araba resmi çizilmiştir.
Ö8	İlk Türk savaş pilotu. Mühendis.	Merak, ilgi.	Azim, kararlılık, başarılılık, inatçı.	Hem tank hem uçak ikisi bir arada gibi bir şey yapardım ve aynı zamanda savunma mekanizması olurdu.	Hem tank hem uçak için temsili bir görsel çizilmiştir. Ve özellikleri şu şekilde anlatılmıştır: Hem uçak aynı zamanda roketleri de var ve size çok roket atıldığında o roketi algılayıp mıknaşın kutuplarını

Etkinlik sonucunda Tablo 4.4.6.'da elde edilen veriler incelendiğinde Vecihi Hürkuş'a yönelik bilgi seviyesinde artış olduğu görülmektedir. Etkinlik öncesinde sadece ismine yönelik bilgi sahibi olan öğrenciler etkinlik sonucunda çalışmalarına ve tasarımını tanıtmak için başvurduğu yöntemler hakkında detaylı bilgi sahibi olmuşlardır ve bu bilgileri etkinlik sürecinde ifade etmişlerdir. Etkinlik sonrasında öğrencilerin tasarımları ve tasarımlarını tanıtmaya yöntemleri ile ilgili temaların sayısında da artış görülmektedir. Etkinlik öncesinde tanıtım teması 3 iken etkinlik sonrasında 8'e yükselmiştir. Öğrenciler tanıtımlarını resimle, tanıtım filmiyle, afişle, sosyal medya üzerinden, gazetelere reklam vererek veya ilan vererek gerçekleştirebileceklerini etkinlik uygulamasına ait çalışma yapraklarında ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak ifadeler şu şekildedir: “Ö1: Sosyal medyadan, ilan vermek, reklam vermek, poster hazırlamak, afiş asmak, yazıyla anlatırdım. Ö2: Reklam, sosyal medya, gazete, tanıtım videosu bu gibi şeyleri yaparak yaptığımız aracı insanlara tanıtabiliriz. Ö3: Tanıtım filmi çekerim.”

Etkinlik uygulaması sonucunda etkinlik için belirlenen “Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.” kazanımı bünyesinde yer öğrencilerin birlik, beraberlik, vatan ve millet sevgisi, milli değerlere hakkında bilgi sahibi oldukları etkinlik bulgularına yansımıştır.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitimin tanıtım ve pazarlama boyutuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrenciler bir ürün ile ilgili tanıtım ve pazarlamanın önemini kavrayabilir. Geliştirilen bir ürünün tanıtım aşamasının nasıl olması ile ilgili bilgi ve becerileri edinebilir.” Şeklindeki öğrenme çıktısının gerçekleştirildiği görülmüştür. Ürünün kalitesi ve ayırt edici özelliklerinin tanıtımı hedeflenmiş ve bu bağlamda öğrenciler tanıtımlarını gerçekleştirmişlerdir. Etkinlik uygulaması örneği için bkz. Ek 6.

Tablo 4.4.7. 7. Sınıf Tanıtım ve Pazarlama Etkinlik Uygulaması Örneği

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Hac ve Kurban				
Kazanım	7.2.4. Kurban ibadetini İslam'ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metaboliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Tanıtım ve Pazarlama	
	Bilgi (Konu)	Pazar ve Pazarlama Stratejisi	
	Beceri	Güzel konuşma ve müşterilerle etkili iletişim kurma becerisi.	
	Değer	Güvenilir olma, özgüven sahibi olma.	

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Kurban Pazarındayım			
Etkinliğin Amacı	Öğrencilere daha önce deneyimledikleri kurban pazarı örneği üzerinden öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesini sağlamak.			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Girişimcilik ile ilgili kavramların farklı boyutlarını bilir ve insanlarla etkili iletişimin önemini anlar.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları			

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ

İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci

	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma	Öğretmen öğrencilerin dikkatini çekmek için kurban nedir şeklinde soru yöneltir ve öğrencilerden soruyu yanıtlamalarını bekler.	Öğrencilerden öğretmenin sorusuna yanıt vermeleri beklenmektedir.
1	Öğretmen öğrencilerin cevaplarına dönüt sağlayarak kurban ibadetinin öneminden bahseder. Kurban ibadetinin toplumsal birlik ve beraberlik açısından önemine vurgu yapar. Kurban ibadeti ile ilgili daha önce şahit oldukları durum ve davranışlar hakkında soru sorarak kurban ve Kurban Bayramı ile ilgili detayların pekişmesini sağlar.	Öğrencilerden öğretmenin ders anlatımını dinlemeleri, Kurban Bayramı ile ilgili şahit oldukları uygulama ve davranışları sınıf içerisinde söylemeleri beklenmektedir.
2	Öğretmen öğrencilere daha önce hiç kurban pazarına gidip gitmediklerini sorar. Giden öğrencilerden gözlemlediklerini sınıfta arkadaşları ile paylaşmalarını ister. Kurban alım satımına şahit olup olmadıklarına dair soru yöneltir.	Öğrencilerden öğretmenin sorularına yanıt vermeleri, kurban pazarı ile ilgili deneyimlerini paylaşmaları beklenmektedir.
3	Öğretmen hem kurban alan hem de kurban de kurban satımı yapan insanların nelere dikkat ettiğine dair öğrencilerin tartışabileceği bir ortam yaratır. Daha sonra öğretmen etkinlik kağıtlarını dağıtır ve öğrencileri etkinlik hakkında bilgilendirir ve gerekli yönlendirmeleri yapar.	Öğrencilerden kurban alım satımı ile ilgili tartışmaları, fikirlerini sunmaları beklenmektedir. Öğretmenin dağıtmış olduğu etkinlik kağıdını incelemeleri ve öğretmenin yönlendirmelerini dinlemeleri beklenmektedir.
Değerlendirme	Öğretmen öğrencilerin etkinliği tamamlamaları için süre tanır. Öğrenciler etkinliği tamamladıktan sonra gönüllülük esasına dayalı olarak etkinlikte yazdıklarını paylaşmaları istenir. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçları kullanılır.	Öğrencilerden etkinliği tamamlamaları, etkinlikte yazdıklarını sınıf içerisinde paylaşmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

KURBAN ALIYORUM/ SATIYORUM

Kurbanlık Alırken Nelere Dikkat Ederim?	Kurbanımı Nasıl Satabilirim, İnsanların Dikkatini Nasıl Çekebilirim?

7. Sınıf Tanıtım ve Pazarlama Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Tanıtım ve Pazarlama temasında “Pazar ve Pazarlama Stratejisi” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Kurban ibadetini İslam’ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “tanıtım ve pazarlama” ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi ve seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış ve belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak tanıtım ve pazarlamaya yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.4.8.’de verilmiştir.

Tablo 4.4.8. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik Öncesi Kurbanlık Alırken Nelere Dikkat Ederim Sorusuna verilen Yanıtlar	f	Etkinlik Öncesi Kurbanımı Nasıl Satabilirim, İnsanların Dikkatini Nasıl Çekebilirim Sorusuna Verilen Yanıtlar	f
Kilosuna	3	Pazarda satarım ve gel abim gel diye bağırırım.	2
Boynuzunun kırık olup olmamasına	1	Çok yüksek fiyatlar söylemem	2
Yaşının çok büyük olmamasına	1	Hayvanımı alıcıya anlatırım	2
Hastalıklı olmaması lazım	2	İndirim yaparım	2
Yağ ve et oranının dengeli olması lazım	1	Alıcıyla el sıkışırım	2
Fiyatına dikkat ederim.	1	Hayvanıma iyi bakarım	1
Hayvanın saman yemesine bakarım	1		
Kurban edilebilir mi ona bakarım	1		

Etkinlik Sonrası Kurbanlık Alırken Nelere Dikkat Ederim Sorusuna verilen Yanıtlar	Etkinlik Sonrası Kurbanımı Nasıl Satabilirim, İnsanların Dikkatini Nasıl Çekebilirim Sorusuna Verilen Yanıtlar
Ö1 Dananın yaşına, kilosuna, hastalığı var mı ona. Ucuz olduğuna, etli olmasına, yağsız olmamasına.	Gel abim, ablam, dayım, amcam dananın alası burada. Gel vatandaş gel böyle dana bulamazsın
Ö2 Etli olmalı, hasta olmamalı, yaşlı olmamalı.	Kurbanlığı ucuz vermemeliyiz. Dikkat çekmeliyiz, Uygun paraya vermemeliyiz.
Ö3 Yaşının uygun olmasına, etli olmasına, hasta olmamasına.	Ucuz vermemeliyiz. Müşterinin dikkatini çekmeliyiz. Müşteriye uygun paraya vermemeliyiz.
Ö4 Etli olmasına, büyük olmasına, diri olmasına, dana veya inek olmasına, midesinde çivi, iğne, poşet ve kağıt gibi bir şey var mı.	Etli olduğunu söylerim. Güzel beslediğimi söylerim. Hastalığı olmadığını söylerim, büyük olmasını isterim, dana eti olmasını, diri olmasını isterim.
Ö5 Sağlıklı olmasına, etli olduğuna, uygun fiyatlı olduğuna, dana alırım.	Yüksek fiyat söyleyip sonradan düşürüldüğü zaman alıcının karda hissetmesi, hayvanı övmek, ön plana çıkarmak
Ö6 Etli olmasına, sağlıklı olmasına, uygun fiyat, ben dana alırım	Yüksek fiyat söyleyip düşürüldüğü zaman alıcının karda olduğunu düşündürmek. Hayvanı övmek
Ö7 Kilosuna etine, yaşına dikkat ederim. Kurbanın dana olmasına dikkat ederim. Kurbanımın genç olmasına dikkat ederim ve kurbanlık olmasına dikkat ederim. Parasının ucuz olmasına.	Çok kilolu olmasına, Kurbanlık olduğuna, parasının ucuz olduğuna, dana olduğuna.
Ö8 Yağ ve et oranına dikkat ederim. Kilosuna, ederine yani o parayı ediyor mu etmiyor mu. İnatçı olmam.	Mesela bir danam varken onu övmem gerekir. İnatçı olmam. Fiyatlı olanlara göre uygun olursa danayı satabilirsin.

Ö9	Etli mi fazla yağı var mı? Eti fazlaysa alırım, yağı fazlaysa almam. Helal kazançlı mı doyurulmuş yoksa haramla mı, tuttuğumuz eli bırakmam. Birden çok dükkana bakar en iyisini bulurum.	Bağırırım, koyunları boyarım, benim gördüğüm koyunların başlarına kına yakılmış oluyorlar. Malımı ballandıra ballandıra anlatırım. Bozgunculara pabuç bırakmam. Mallarımı helal kazançla doyurduğumu söylerim.
Ö10	Kurbanın etine yağına kilosuna bakarım. Kurbanın dana olması daha iyi olur. Kurbanın genç olmasına dikkat ederim ve kurbanlık olmasına dikkat ederim. Parasının ucuz olmasına.	Çok kilolu olmasına, kurbanlık olmasına, parasının ucuz olmasına, dana olmasına dikkat ederim.
Ö11	Hastalığı var mı, etli olsun, sakat olmasın, inek olsun.	İyi anlaşmalıyız. İkimizin de orta fiyatlı olmasını sağlarız. (alıcı ve satıcı kast edilmektedir) Kavga etmeden anlaşmalıyız. Yüksek fiyatı aşağı düşürmeden anlaşmalıyız.

Tablo 4.4.8.'de elde edilen veriler incelendiğinde kurbanlık alımı ve satımı ile ilgili temaların sayısında artış olduğu görülmektedir. Nitekim etkinlik öncesinde kurban alımına yönelik olan 8 tema etkinlik sonrasında 11'e, etkinlik öncesi kurban satımına yönelik olan 6 tema da etkinlik sonrası 11'e yükselmiştir. Diğer taraftan öğrencilerin kurban tanıtımı ve pazarlamasında edindikleri bilgilerin etkinlik öncesine göre geliştirildiği ve detaylandırıldığı görülmektedir. Nitekim ürünlerini tanıtmaya noktasında etkinlik öncesinde kısa ve genel ifadeler kullanan öğrenciler, etkinlik sonrasında ürün tanıtımında ürünlerinin öne çıkan özelliklerine yönelik tanıtım gerçekleştirirken alıcı ile birebir iletişime geçtikleri cümleler kullanmaya özen göstermişlerdir. Tanıtım ve pazarlamada alıcı ve satıcı arasındaki iletişim önemini kavrayarak tanıtımlarını bu yönde yapacaklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak örnekler şu şekildedir: “Ö1: *Malımı ballandıra ballandıra anlatırım başkalarına pabuç bırakmam mallarımı helal kazançla doyurduğumu söylerim* Ö2: *Etli olduğunu söylerim güzel beslediğimi söylerim hastalığı olmadığını söylerim* Ö3: *Yüksek fiyat söyleyip sonradan düşürüldüğü zaman alıcının kendini karda hissetmesi hayvanı övmek, ön plana çıkarmak*”

Bu bağlamda etkinlikte girişimcilik eğitiminin tanıtım ve pazarlama boyutuna yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Girişimcilik ile ilgili kavramların farklı boyutlarını bilir ve insanlarla etkili iletişimin önemini anlar.” şeklindeki öğrenme çıktısının gerçekleştirildiği görülmüştür. Pazar ve pazarlama stratejisinden hareketle tanıtım ve pazarlama boyutunun kavranılması hedeflenmiş ve bu bağlamda öğrencilere kendi ürünlerini tanıtacak bilgi, beceri ve

değerin kazandırılabilceği görülmüştür. Diğer yandan etkinliğin kazanımı olan “Kurban ibadetini İslam’ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir.” kazanımı çerçevesinde öğrencilerin kurban ibadetine yönelik bilgi seviyeleri ve farkındalıkları arttırılmakla birlikte söz konusun ibadetin İslam’da yardımlaşma ve dayanışmaya katkısının anlaşılmasına pozitif yönde katkı sağladığı düşünülmektedir. Etkinlik uygulaması örneği için bkz. Ek 6.

4.5. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sürecinde Girişimcilik Becerisinin Yatırım ve Sürdürülebilirlik Boyutunun Gerçekleştirilmesine Yönelik Etkinlik Uygulamaları ve Bulgular

Tarhan girişimcilik eğitiminin yatırım boyutunda yer alan unsurları şu şekilde ifade etmiştir.

Tablo 4. 5.1. Yatırım ve Sürdürülebilirlik teması ile ilgili unsurlar

Alt Temalar	Beceriler	Değerler
İş Yeri	Yönetim Becerisi	Vicdanlı Olma
İş Yatırımı ve Yönetimi	Ağ Oluşturma Becerisi	Hoşgörülü Olma
AR-GE Yatırımları	Pazarı Tanımlama Becerisi	Merhametli Olma
Mesleki Yatırımlar (Müşteri, Personel, Kişisel Gelişim)	Problem Tanımlama ve Çözme Becerisi	

Tablo 4.5.1’de yer alan bilgiler doğrultusunda girişimcilik eğitiminin yatırım boyutuna yönelik etkinlikler hazırlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda uygulamanın gerçekleştirildiği sınıf, öğrenme alanı ve kazanımlar Tablo 4.5.2’de verilmiştir.

Tablo: 4.5.2 Yatırım ve Sürdürülebilirlik ile ilgili etkinliklerin sınıf düzeylerine göre kullanıldığı öğrenme alanı ve kazanımlar

İş Fikri	Öğrenme Alanı	Kazanım
5. Sınıf	Çevremizde Dinin İzleri	5.5.4. Örf ve âdetlerimizde yer alan dinî unsurları fark eder.
6. Sınıf	Peygamber ve İlahi Kitap İnancı	6.1.3. Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder.
7. Sınıf	Ahlaki Değerler	7.3.1. Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar.

Tablo 4.5.2’de verilen bilgiler doğrultusunda ilgili sınıflarda etkinlik uygulanmıştır. Bu bağlamda girişimcilik eğitiminin yatırım boyutunda hedeflenen bilgi, beceri ve değerler bu etkinlikler aracılığı ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi kapsamında gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Etkinlik örnekleri Tablo 4.5.3’te verilmiştir.

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	İş Yerimi Açıyorum			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı geçmişten günümüze bir iş kolu ve gelenek olan şerbet dağıtma, şerbet satımı yapan iş yeri açma örneği üzerinden iş yeri ile ilgili yönetim becerisinin kazandırılmasını sağlamaktır.			
Süre	40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Öğrencilerin örf ve adetler çerçevesinde şekillenen iş kolları üzerinden girişimcilik fırsatlarını fark etmeleri, yönetim becerisini bu amaç doğrultusunda elde etmeleri beklenir.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi
	Boyut	Yatırım	
	Bilgi (Konu)	İş Yeri	
	Beceri	Yönetim Becerisi	
	Değer	Hoşgörülü Olma	
			Yeni bir iş açarken mevcut örnek ve fırsatları dikkate alır ve bu fırsatları dikkate alarak kendi iş yerini açma fikrini ortaya koyar.

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Çevremizde Dinin İzleri				
Kazanım	5.5.4. Örf ve âdetlerimizde yer alan dinî unsurları fark eder.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri	Fütüristik Düşünme	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları	Girişimci Oyunlar
	Tekniği	Tekniği		Tekniği	Tekniği
Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
Değerlendirme Araçları	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirme si	Grup Değerlendirme si	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı 1 Dallanmış Ağaç

ETKİNLİKLERDE HEDEFLenen 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı

İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Etkinlik Süreci			
	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü	
Merak Uyandırma	Öğretmen öğrencilerin derse olan ilgisini çekmek için hiç şerbet içtiniz mi, neden yapılmış şerbetleri tattınız? şeklinde soru yöneltir. Öğrencilerin sorularını dinledikten sonra hangi günlerde ve gecelerde şerbet dağıtıldığına dair bir başka soru yöneltir ve öğrencilerin cevaplarını dinler.	Öğrencilerden öğretmenin sorduğu sorulara yanıt vermeleri, şerbet dağıtılan dini gün ve geceler hakkında düşünmeleri beklenmektedir.	
	1 Öğretmen örf ve adetlerimiz de dinin belirleyici olduğunu, bazı örf ve adetlerin İslam dini ile birlikte oraya çıktığını söyler. Şerbet dağıtma ve şerbetçilik mesleğinin çok eski bir gelenek ve meslek türü olduğundan bahseder.	Öğrencilerden öğretmenin anlatımını dinlemeleri beklenmektedir.	
	2 Öğretmen etkinlik kağıdını öğrencilerine dağıtır. Akıllı tahtadan şerbet yapımı ve satımı ile ilgili olan videoyu izletir. Öğrencilerinden etkinlik kağıdında yer alan şerbetçilik mesleği ile ilgili metni okumalarını ve etkinlik sorularını yanıtlamalarını ister.	Öğrencilerden öğretmenin dağıtmış olduğu etkinlik kağıdını incelemeleri ve öğretmenin açmış olduğu videoyu izlemeleri beklenmektedir. Etkinlik kağıtlarında yer alan metni okumaları ve öğretmenin yönlendirmelerine uyarak etkinliği tamamlamaları beklenmektedir.	
Değerlendirme	3 Öğretmen öğrencilerin etkinliği tamamladıktan sonra öğrencilerden iş yerlerini paylaşmalarını ister ve isteyen öğrencilere söz hakkı verir. Diğer öğrencilerden ise iş yeri fikrinin paylaşılan arkadaşlarının iş yeri hakkında görüş ve önerilerini sunmalarını ister.	Öğrencilerden etkinliği tamamladıktan sonra iş yeri hakkındaki fikirlerini paylaşmaları, paylaşılan İş yeri fikirleri hakkında görüş ve önerilerini sunmaları beklenmektedir.	
	Öğretmen öğrencilerinin iş yeri fikirlerini dinler ve paylaşılan görüş ve önerilere dönüt yapar. Etkinlik künyesinde yer alan değerlendirme araçlarını kullanır.	Öğrencilerden öğretmenin dönütlerini dinlemeleri beklenmektedir.	

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Osmanlı'dan Günümüze Şerbetçilik Geleneği

Yüzlerce çeşidi olan şerbet, modern içeceklerin keşfinden önce, özellikle sıcak doğu medeniyetlerinde ferahlatıcı olarak yüzlerce yıldır içile gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde batı medeniyetlerine de ulaşmıştır. Osmanlı devrinde padişah çocuklarının doğumlarında, doğumdan sonra ziyarete gelenlere şerbet dağıtılırdı. Özellikle doğumun üçüncü günü sadrazama şerbet gönderme âdeti vardı. Türlü malzemelerden yapılan şerbetler, altın, gümüş ya da şeffaf kaplara konur, çocuğu ziyarete gelenlere o dairede hizmet eden güzel cariyeler tarafından sunulurdu. Bunun yanı sıra nişan törenlerinde şerbet sunumu için ayaklı özel taslar bulunur, varlıklı ailelerin evlerinde bu taslar gümüş olurdu.

Osmanlı döneminde pazar yerleri ve panayırların vazgeçilmezi olan ibrikli seyyar şerbetçiler günümüzde de turistik bir öge olarak yaşatılmaya çalışılmaktadır.

Osmanlı sarayını görme fırsatı bulan seyyahlar, her türlü meyvenin yetiştirildiği akıl almaz güzellikteki bahçelerden söz ederlerdi. Osmanlılar bu meyvelerden şerbet, reçel, şekerleme, palüde ve hoşaf yaparlardı.

15. yüzyıl sonrasında sarayın ve zengin sofraların gözde şerbetleri; gül, nilüfer, menekşe ve zambak gibi çiçeklerden yapılanlardı. Önemli konuklara bu şerbetlerden ikram edilirdi ve bunlar için büyük paralar harcanırdı. Sıradan şerbetse bal ve üzümden yapılırdı. İstanbul'un çevresini baştan başa kaplayan bağlarda yetişen üzümler taze olarak yenilir, kış için kurutulur ve şerbetler yapılırdı. Bal yahut şeker şerbeti günlük hayatta en çok tercih edilenlerdi. Osmanlı mutfağında otuz sekiz çeşit baharatla hazırlanan ve her derde deva Demirhindi şerbeti revaçta olan şerbetlerdendi. Osmanlı mutfağında her türlü meyvenin şerbeti yapılırdı. Osmanlı'nın ünlü şerbetleri şöyle sıralanıyor: Sikencebin, Demirhindi, Harnup, Somada, Vişne, Kayısı, Nar, Ayva, Subye (kavun çekirdeği), Meyan, Şehzade, Osmanlı, Mevlevi, Menekşe, Gül.

Günümüzde ise şerbet dağıtımı ve şerbetçiler Ramazan ayında ve Ramazan Bayramlarında şerbet satışı yapmaktadır. Bunların dışında şerbet yapımını ve dağıtımını meslek edinen ve yılın tüm zamanları şerbet satan işletmeler bulunmaktadır. Şerbetçi Ali Baba bu işletmelere bir örnektir.

İŞ YERİMİ AÇIYORUM

İş Yerimin Adı:

İş Yerinin Açılacağı Şehir:

İş Yerinin Konumu (çarşı, Pazar, mahalle vb.):

İş Yerinizi Nasıl Düzenlemek İsterdiniz:

İş Yerinden Hedeflediğim Kazanç:

5. Sınıf Yatırım Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Yatırım temasında “İş Yeri” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “İş Yeri” alt temasına yönelik olarak hazırlanan etkinlikte “Örf ve âdetlerimizde yer alan dinî unsurları fark eder.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “yatırım” ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak yatırıma yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.5.4’te verilmiştir.

Tablo 4.5.4. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Etkinlik Öncesi İş Yeri Fikirleri	f	Etkinlik Öncesi İş Yerinin Açıldığı Şehirler	f	Etkinlik Öncesi İş Yerinin Konumu	f	Etkinlik Öncesi İş Yerinizi Nasıl Düzenlemek İsterdiniz Sorusuna	f	Etkinlik Öncesi Hedeflenen Kazançlar	f
Orman İşletmesi	1	İstanbul	4	Orman	3	Güzel düzenlemek isterdim.	4	10.000	2
Okul	2	Ankara	4	Dağ	3	Düzenli olurdu, karmaşık olmazdı.	4	20.000	3
Roket Pisti	1	Kastamonu	2	İnebolu’da	2	Renkli düzenlemek isterdim.	4	100.000	2
Kendi Ofisim	2	Sinop	1	Çarşıda	3			200.000	2
Şirket	1	Zonguldak	1	Şehirde	1			500.000	3
Kuaför	1								

Hastane	1
Hamburgerci	1
Kasap	1

	Etkinlik Sonrası İş Yeri Fikirleri	Etkinlik Sonrası İş Yerinin Açıldığı Şehirler	Etkinlik Sonrası İş Yerinin Konumu	Etkinlik Sonrası İş Yerinizi Nasıl Düzenlemek İsterdiniz Sorusuna Verilen Yanıtlar	Etkinlik Sonrası Hedeflenen Kazançlar
Ö1	Polis M.Ç	Bolu	Şehir içi	Bir yerde çalışılması, bir yerde yemek yenilmesi	50.000
Ö2	Eray Hastane	Kastamonu	Çarşının içinde	Ameliyat yeri, kontrol yeri, çekim yeri	94.000
Ö3	Yiğit İşletme	Kastamonu	Merkez	İşletme ve çevresi resim çizilerek anlatılmıştır.	5.000
Ö4	Uğurlu Roket	İstanbul	Şehir Dışı	Kroki çizilmiştir.	Ayda 200.000 dolar
Ö5	Şifa Hastanesi	Ankara	Şehir Merkezi	Hastaları iyileştirme.	22.000
Ö6	Toklu X.Ö	Kastamonu ya da İnebolu	İş Mahalle Merkezi	Girişin sağ tarafında yemekhane, üstünde ofis, onun üstünde kalacak yer.	100.000 ya da 105.000
Ö7	Yağmur'un Restoranı	İstanbul	Deniz Kenarı	Düzenli ve kullanışlı bir şekilde düzenledim.	35.000
Ö8	Ebrar Güzellik Merkezi	İstanbul-Ankara	Merkez	Süslü ve güzel	50.000.000
Ö9	Orman	Zonguldak	Dağın başı orman	Resim çizilmiştir.	3.000
Ö10	Orman	Zonguldak	Dağın başı orman	Üç kısım çizilmiştir ve kesim yapan, traktör süren ve çalışan olarak ayrılmıştır.	27.000
Ö11	Ankara Özel Okulu	Ankara	Ankara'nın merkezi	5 katlı bir okul. Giriş katta kantin, üst katta öğretmenler odası ve müdür odası üçüncü katta 5, 6, 7.	Ayda 15.000 milyar

				sınıflar, 4. katta 8,9,10. sınıflar ve lavabo, üst katta 11, 12. sınıflar	
Ö12	Yıldırım Kütüphanesi	Balıkesir	Çarşının ortasında	Kitaplarla dolu bir cennet gibi	10.000

Tablo 4.5.4.'te elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik sonucunda iş yeri fikirlerine yönelik temaların benzerlik gösterdiği görülmüştür. Etkinlik öncesinde verilen hastane, kütüphane, roket pisti gibi cevaplar etkinlik sonrasında da devam etmiştir. Öğrenciler iş yeri fikirlerini kendi ilgi, kabiliyetleri ya da baba mesleğine yönelik olarak oluşturmuştur ve bilgilerin devamlılığının oluşmasını sağlamışlardır. Babası orman işçisi olan öğrenciler orman işletmesi cevabını etkinlik öncesi ve sonrasında devam ettirmiş, etkinlik sürecinde astronomiye ve uzaya ilgisi olduğu gözlemlenen öğrenci iş yeri fikirlerini bu ilgi ve merak çerçevesinde oluşturmuştur. Öğrencilerin iş yeri isimlendirmelerinde ise gündemde olan Filistin, Şifa Hastanesi gibi olayların da etkili olduğu gözlemlenmiştir. İş yerinin nerede olacağına dair etkinlik öncesi ifade edilen 5 temaya etkinlik sonrasında farklı 3 tema olan Bolu, Zonguldak ve Balıkesir temaları eklenmiştir. İş yerinin konumuyla ilgili temalarda da benzer bir durum söz konusudur. İş yerini düzenlemesi ile ilgili tema da ise önemli bir artışın olduğu görülmektedir. Öğrenciler etkinlik öncesinde genel geçer ifadeler ile bahsettikleri iş yeri düzenlemelerini etkinlik sonrasında detaylandırmış, resimlerini ve krokilerini çizerek hayallerindeki iş yeri fikirlerini ortaya koymuşlardır. İş yerinden elde edecekleri kazançları etkinlik öncesinde belli rakamlar çerçevesinde ifade eden öğrenciler, etkinlik sonrasında iş yeri bazı hesaplamalar yapmışlardır ve iş yerinden elde edilen kazançla yönelik temaların sayısı etkinlik öncesi 5 iken etkinlik sonrası 12'ye yükseldiği görülmüştür.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin yatırıma yönelik geliştirilebilir sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrencilerin örf ve adetler çerçevesinde şekillenen iş kolları üzerinden girişimcilik fırsatlarını fark etmeleri, yönetim becerisini bu amaç doğrultusunda elde etmeleri beklenir.” şeklindeki öğrenme çıktısının kısmen gerçekleştirildiği görülmekle birlikte “Örf ve âdetlerimizde yer alan dinî unsurları fark eder.” kazanımı çerçevesinde dinin insanların yaşayışlarında iş ve meslek seçimi başta olmak üzere birçok konuda etkili ve belirleyici faktör olduğu, geçmişten günümüze var olan örf ve adetlerin din

ekseninde olduğu ve şekillendiği bilgisinin etkinlik uygulaması içerisinde yer alan şerbetçilik örneği ile öğrencilere kazandırıldığı düşünülmektedir. Etkinlik uygulaması örneği için bkz. Ek 7.

Tablo 4.5.5. 6. Sınıf Yatırım Etkinlik Uygulaması Örneği

Etkinlik Künyesi					
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme	
Etkinliğin Adı	İş Yerimi Açıyorum				
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı geçmişten günümüze bir iş kolu ve gelenek olan şerbet dağıtma, şerbet satımı yapan iş yeri açma örneği üzerinden iş yeri ile ilgili yönetim becerisinin kazandırılmasını sağlamak.				
Süre	40 dk.				
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma				
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.				
Öğrenme Çıktısı	Öğrencilerden mevcut örnekler çerçevesinde girişimcilik fırsatlarını fark ederek bir amaç doğrultusunda iş yeri açma becerisini kazanmaları beklenir.				
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları				
Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi		
	Boyut	Yatırım	Yeni bir iş yeri açmadan önce iş yerinin amacını ve niteliğini belirler. İş yeri ile ilgili talepler doğrultusunda iş yerinin eksikliklerini giderir.		
	Bilgi (Konu)	İş Yeri			
	Beceri	Yönetim Becerisi			
	Değer	Hoşgörülü Olma			
DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Peygamber ve İlahi Kitap İnancı				
Kazanım	6.1.3. Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metabiliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri	Fütüristik Düşünme	Girişimcilik Fuarı	Girişimci Mektupları	Girişimci Oyunlar
	Tekniği	Tekniği	Tekniği	Tekniği	Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci	
Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma Öğretmen öğrencilerin derse olan ilgisini çekmek için Kur'an'da adı geçen peygamberlerden bir kısmının isimlerini tahtaya yazar. Daha sonra peygamberlik kavramına atıfta bulunarak peygamberlerin insani yönüne vurgu yaparak sergiledikleri güzel davranışlara örnekler verir.	Öğrencilerden öğretmenin tahtaya yazdığı isimlere dikkat etmeleri, öğretmenin ders anlatımına aktif katılım sağlamaları beklenmektedir.
1 Öğretmen tahtaya yazmış olduğu peygamberlere dikkat çekerek bu peygamberlerin kendi dönemlerinde ne iş yaptıklarını anlatır. Hz. Hud tüccar, Hz. Nuh marangoz, Hz. İsa marangoz, Hz. İdris terzi, Hz. İlyas'ın dokumacı olduğundan bahsederek kendi işini yapmanın, kendi iş yerini açmanın önemine vurgu yapar.	Öğrencilerden örnek peygamberlerin hangi iş yaptıklarına dikkat etmeleri beklenmektedir.
2 Öğretmen bu aşamada çalışma yapraklarını dağıtır ve öğrencilerden incelemelerini ister. Çalışma yaprağını açıklar ve anlamadıkları kısım olup olmadığı sorusunu yöneltir. Daha sonra öğrencilere çalışma yaprağını doldurmaları için süre tanır.	Öğrencilerden çalışma yaprağını dikkatli bir şekilde incelemeleri, anlamadıkları kısımlar hakkında soru sormaları beklenmektedir. Tanınan süre içerisinde çalışma yaprağını doldurmaları beklenmektedir.
3 Öğretmen çalışma yapraklarının tamamlanmasının ardından öğrencilerinden iş yerlerini tanıtmalarını ve ne amaçla açtıklarını anlatmalarını ister. Daha sonra sınıf içerisinde diğer öğrencilerden arkadaşlarının iş yerleri hakkında önerilerde bulunmasını ister.	Öğrencilerden iş yerlerini tanıtmaları arkadaşlarından iş yerleri hakkında görüş ve önerileri dinlemeleri beklenmektedir.
Değerlendirme Öğretmen iş yerini tanıtan öğrenciden ise arkadaşlarının önerilerini not almasını ve gerekli gördüğü kısımlarda düzenleme yapmasını ister. Bu şekilde çeşitli iş yerleri tanıtılmasını ve eksiklikleri üzerinde düşüncelerini sağlar. Değerlendirme sürecinde yer alan değerlendirme araçlarını kullanır.	Öğrencilerden iş yerleri hakkında önerileri not almaları ve gerekli gördükleri kısımlarda düzenleme yapmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Sizin işleriniz, çalışıp çabalamalarınız çeşit çeşittir.” (Leyl, 4)

1. İş Yerinin Adı:
2. İş Yerinin Türü:
3. İş Yerinin Açıldığı Yer (şehir, mahalle vs.):
4. İş Yerinde Çalışacak Çalışan Sayısı (tahmini):
5. İş Yerinin Resmi

6. Sınıf Yatırım Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Yatırım temasında “İş Yeri” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “yatırım” ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak yatırıma yönelik düşüncelerindeki değişiklik ve bilgi seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.5.6.’da verilmiştir.

Tablo 4.5.6. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

	Etkinlik Öncesi İş Yeri Türü	Etkinlik Öncesi İş Yerinin Açıldığı Yer	Etkinlik Öncesi İş Yerinde Çalışacak Kişi Sayısı
Ö1	Kafe	Kastamonu	20
Ö2	Hırdavatçı	İnebolu	3
Ö3	Ayakkabıcı	İstanbul	10
Ö4	Kot Mağazası	Bolu	15
Ö5	Galeri	Kastamonu	5
Ö6	Kırtasiye	Kastamonu	100
Ö7	Orman İşletmesi	Kastamonu	10
Ö8	Pastane	Kastamonu	50

Etkinlik Sonrası İş Yerinin Adı	Etkinlik Sonrası İş Yerinin Türü	Etkinlik Sonrası İş Yerinin Açıldığı Yer	Etkinlik Öncesi İş Yerinde Çalışacak Kişi Sayısı
---------------------------------	----------------------------------	--	--

Ö1	Harikalar Restoranı	Restoran	İstanbul	11 kişi 1 aşçı, 2 aşçı yardımcısı, 3 garson, 3 güvenlik, 2 temizlikçi
Ö2	Gökgözler Kırtasiye	Kahve	İstanbul	2 kişi
Ö3	Saatin Tiktakları, Zamanın Taktikleri	Saat Dükkanı	İnebolu	Kendim ya da bir çalışan
Ö4	Melek Kot Pantolon	Pantolon Yeri	İstanbul	7 Kişi
Ö5	Reis Ali'nin Galerisi	Galerici	Kastamonu, Tosya Yolu	10 Kişi
Ö6	Tatlı Pastane, Pizza	Pastane	Antalya	20 Kişi
Ö7	Şahin Condere	Traktör Bayii	Kastamonu	4 Tane Eleman
Ö8	HEK FC Stadı	Stadyum	İstanbul-Küçükçekmece	12 Çalışan

Etkinlik sonucunda Tablo 4.5.6.'da elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin yatırım fikirlerinden birkaçı devamlılığını korurken, birkaç tanesi ise farklılık göstermiştir. Etkinlik öncesinde galeri ve orman işletmesi yanıtını veren öğrenciler etkinlik sonrası cevaplarını etkinlik öncesi ile benzer şekilde devam ettirmişlerdir. Söz konusu bu öğrencilerin verdiği cevapların etkinlik öncesi ve sonrasında benzer olmasında başta babaları olmak üzere diğer aile bireylerinin bu işlerde çalışmasının etkili olduğu etkinlik sürecinde gözlemlenmiştir. Baba mesleğini devam ettirme eğilimi öğrenciler için bir amaç duruma gelmiştir. Öğrencilerin geri kalanları ise yatırım fikirlerini ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda oluşturmaya özen göstermişlerdir. Saat dükkanı açmak isteyen öğrenci saatleri çok sevdiğini traktör satmak istediğini söyleyen öğrenci ise traktörlere karşı özel bir ilgisinin olduğunu etkinlik sürecinde ifade etmiştir. Yatırımın yapılacağı mekanlarla ilgili ifadelerde ise bir devamlılık söz konusudur. İş yerindeki çalışacak kişi sayısının belirlenmesinde etkinlik öncesi temalarda gelişmiş güzel rakamlar öğrenciler tarafından ifade edilirken etkinlik sonrasında yatırımın boyutuna göre hesaplanarak belirlenmiştir. Etkinlik kazanımı olan “Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder.” Kazanımı çerçevesinde peygamberlerin her konuda olduğu gibi alın teri ile para kazanma, meslek sahibi olma konusunda da güzel örnekler olduğuna dair farkındalığın etkinlik uygulaması ile gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin yatırım boyutuna yönelik geliştirilebilir sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Öğrencilerden mevcut örnekler çerçevesinde girişimcilik fırsatlarını fark ederek bir amaç doğrultusunda iş yeri açma becerisini kazanmaları beklenir.” Şeklindeki

öğrenme çıktısının kısmen gerçekleştirildiği görülmüştür. Etkinlik uygulaması örneği için Bkz. Ek. 7.

Tablo 4.5.7. 7. Sınıf Yatırım Etkinlik Uygulaması Örneği

Etkinlik Künyesi				
Hedeflenen Öğrenme Türü	Bireysel Özellikler	Plan	Uygulama	Düşünme
Etkinliğin Adı	Ahi Teşkilatı			
Etkinliğin Amacı	Etkinliğin amacı öğrencinin Ahi Teşkilatı üzerinden iş ilişkileri bağlamında önemli değerleri fark etmesi ve iş ilişkilerinin bu değerler üzerine temellendiğini fark etmesi.			
Süre	40 +40 dk.			
Öğrenme Süreci	Bireysel Çalışma			
Öğretim Süreci	Öğretmen rehber (moderatör) rolündedir.			
Öğrenme Çıktısı	Ahi Teşkilatı örneği üzerinden esnaf ve müşteri ilişkisinin temellerini anlamlandırmaya çalışır.			
Temel Araç-Gereç ve Materyaller	Çalışma Yaprakları			

Girişimcilik Eğitimi Unsurları ile İlişkilendirme	Yeterlilikler		Performans Göstergesi	
	Boyut	Yatırım	Yeni bir iş yeri açmadan önce iş yerinin amacını ve niteliğini belirler. İş yeri ile ilgili talepler doğrultusunda iş yerinin eksikliklerini giderir.	
	Bilgi (Konu)	Mesleki Yatırımlar (Müşteri, Personel, Kişisel Gelişim)		
	Beceri	Ağ oluşturma becerisi		
	Değer	Hoşgörülü Olma, Merhametli Olma		

DİKAP	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
Ders	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				
Öğrenme Alanı	Ahlaki Davranışlar				
Kazanım	7.3.1. Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar.				
Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri	İşbirlikli Öğrenme	Buluş-Araştırma İnceleme	Tartışma-Argümantasyon	Yansıtma	Problem Kurma
	Problem Çözme	Metaboliş	Gösterip Yaptırma	Beyin Fırtınası	Karar Verme
	Girişimci Sözleri Tekniği	Fütüristik Düşünme Tekniği	Girişimcilik Fuarı Tekniği	Girişimci Mektupları Tekniği	Girişimci Oyunlar Tekniği

ETKİNLİKLERDE HEDEFLENEN 21. YÜZYIL/ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ			
İletişim Becerileri	Liderlik	Finansal Okuryazarlık Becerisi	Bilgi Medya Okuryazarlığı
İşbirlikli Çalışma	Eleştirel Düşünme	Sosyal Sorumluluk	Yenilikçi Düşünme
Girişimcilik	Analitik Düşünme	Karar Verme	Bilimsel Süreç Becerileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları					
Değerlendirme Araçları	Kontrol Listesi	Gözlem	Yansıtma	Çalışma Yaprakları	Anket
	Bireysel (Öz) Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi	Grup Değerlendirmesi	Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı)	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Etkinlik Süreci		Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
Merak Uyandırma		Öğretmen tarafından öğrencilere Ahilik ya da Ahi Teşkilatı isimlerini daha önce duyduunuz mu şeklinde soru yöneltilir.	Öğrencilerden öğretmenin Ahilik/ Ahi Teşkilatı hakkındaki sorusun yanıt vermeleri, mevcut bilgilerini sınıf ortamında paylaşmaları beklenmektedir.
	1	Öğretmen öğrencilerin cevaplarını dinledikten sonra Ahi Teşkilatı hakkında bilgilendirme yapar ve ilgili videoları sırasıyla izletir. Videolar izlendikten sonra Ahi Teşkilatı hakkında videolardan neler öğrendik şeklinde soru yöneltilir ve öğrencilerin karşılıklı fikir alışverişinde bulunmalarını sağlar.	Öğrencilerden öğretmenin Ahilik/ Ahi Teşkilatı hakkındaki anlatımını dinlemeleri, videoları dikkatli bir şekilde izlemeleri beklenmektedir. Öğretmenin sorusuna yanıt vermeleri ve sınıf içerisinde karşılıklı fikir alışverişinde bulunmaları beklenmektedir.
	2	Öğretmen daha sonra kazanımın içerisinde doğruluk, dürüstlük, yardımseverlik, adalet, sevgi, saygı, dostluk vb. kavramları hakkında sorular sorarak bu kavramların dini açıdan öneminin kavranmasını sağlar. Ahi teşkilatı için de bu kavramların öneminde değinir ve ahi teşkilatının bu değerler üzerine konumlandığına vurgu yapar.	Öğrencilerden doğruluk, dürüstlük, yardımseverlik, adalet, sevgi, saygı, dostluk vb. kavramlar hakkında fikir yürüterek anlamlarını ve önemini kavramaları beklenmektedir. Ahi Teşkilatı örneğinin bu kavramlar açısından değerlendirilmesi beklenmektedir.
	3	Öğretmen etkinlik kağıtlarını dağıtır. Öğrencilere etkinliği nasıl tamamlayacaklarına dair gerekli bilgilendirme ve yönlendirmelerde bulunur. Etkinliğin tamamlanması için gerekli süreyi öğrenciye tanır.	Öğrencilerden öğretmenin bilgilendirme ve yönlendirmelerini dinleyerek etkinliği tanınan süre içerisinde tamamlamaları beklenmektedir.
Değerlendirme		Öğrenciler etkinlik sorularını yanıtladıktan sonra etkinlik içerisinde yer alan soruların sınıf içerisinde sesli bir şekilde	Öğrencilerden etkinlik sorularını sınıf içerisinde öğretmenle birlikte cevaplandırmaları

cevaplandırılması sağlanır. Öğrencilerle birlikte insani ilişkilerde, müşteri esnaf ilişkilerinde Ahi Teşkilatı üzerinden önemli olan değer ve davranışlara değinilir. Değerlendirme araçları kullanılarak etkinlik sonlandırılır.

beklenmektedir. Söz konusu değer ve davranışlar hakkında fikirlerini sunmaları beklenmektedir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

AHİ TEŞKİLATI

1. Ahilik/ Ahi Teşkilatı nedir?

.....

.....

.....

2. Ahi teşkilatı kim tarafından kurulmuştur?

.....

.....

.....

3. Ahi Teşkilatına kimler kabul edilirdi?

.....

.....

.....

4. Ahi Teşkilatına kimler alınmazdı?

.....

.....

.....

5. Ahiler için önemli davranışlar ve özellikler nelerdir?

.....

.....

.....

7. Sınıf Yatırım Etkinlik Uygulaması Sürecinde Elde Edilen Bulgular

Yatırım temasında “Mesleki Yatırımlar (Müşteri, Personel, Kişisel Gelişim)” alt temasına yönelik hazırlanan etkinlikte “Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar.” Kazanımına göre elde edilen bulgular şu şekildedir: Etkinlik öncesinde öğrencilere “yatırım” ve Ahi Teşkilatı ile ilgili sorular sorulmuş ve bilgi seviyeleri ölçülmeye çalışılmıştır. Sonrasında ders süreci içerisinde etkinlik uygulanmış belirlenen öğrenme alanı ve kazanımlar doğrultusunda ders işlenmiştir. Etkinlikler tekrar sınıfa uygulanarak yatırıma yönelik düşüncelerindeki ve bilgi

seviyelerindeki durumlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4.5.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.5.8. Etkinlik öncesi ve sonrası bulgular

Ahilik/Ahi Teşkilatı nedir?	f	Ahi Teşkilatı kim tarafından kurulmuştur?	f	Ahi Teşkilatına kimler kabul edilirdi?	f	Ahi Teşkilatına kimler alınmazdı?	f	Ahiler için önemli davranışları ve özellikler nelerdir?	f
Bilmiyorum, hiç duymadım.	7	Bilmiyorum.	9	Erkekler olabilir.	4	Kötü alışkanlıkları olanlar.	3	İyi birisi olmak.	2
Duydum ama ne olduğunu bilmiyorum.	2			18 yaş üstü.	2	Hırsızlık yapanlar.	2	Doğru sözlü olmak.	2
				Çalışan insanlar.	2	Küfür edenler.	2	Kul hakkı yememek.	2
				Herkes.	1	Yalancıyı	2	Helal para kazanmak.	3

Etkinlik Sonrası:

	Ahilik/Ahi Teşkilatı nedir?	Ahi Teşkilatı kim tarafından kurulmuştur?	Ahi Teşkilatına kimler kabul edilirdi?	Ahi Teşkilatına kimler alınmazdı?	Ahiler için önemli davranışları ve özellikler nelerdir?
Ö1	Ahi teşkilatına küfür etmeyenleri almalılar, üretim yaparlar	Ahi Evran	Yalancı olmayanı, kazıklamayanları	Yalancılar, dolandırıcıları, kâfirleri	Küfür etmemesi, kazıklamaması, yalan söylememesi
Ö2	Üretim yaparlar	Ahi Evran	Üreticileri yalan konuşmayan	Yalancılar, tüketiciler, hırsızlar, dolandırıcılar, falcılar	Stok yapmamaları
Ö3	Ahi Evran ve arkadaşları tarafından denetleyenlere denir.	Ahi Evran	Merhametli, saygılı, sevgili olan.	Falcı olanları, yalancı olanları	Çalışkan olanlar

Ö4	Denetleme, tarihi geçmiş mi, geçmemiş mi diye denetleyen, çırak yetiştiren, zamanı gelince vatanını korumak için bir araya gelen	Ahi Evran tarafından kurulmuştur.	Terbiyeli, güzel ahlaklı, içki içmeyenler ve kumar oynamayanlar, normal bir ses tonuyla konuşan, dini için her şeyi yapan, insanlarla iyi anlaşılan	Küfür edenler, yüksek sesle bağırانlar, kumar oynayanlar, içki içenler, kavga edenler, uyuşturucu kullananlar, falcı olanlar alınmaz.	Çalışkan, işini güzel yapan, önemli işimiz çıkınca dükkanı emanet edebileceğimiz. Terbiyeli, saygılı
Ö5	Esnafları kontrol eden bir teşkilattır.	Ahi Evran	Uyguna satanları alırlar.	İki yüzölçü, üç kağıtçı, dolandırıcı, yalancı	Stok yapmamaları
Ö6	Ahi Evran ve arkadaşları tarafından denetlenen şeye ad verilir.	Ahi Evran	Doğru söyleyen, merhametli olan, saygılı olan.	Yalan söyleyen, kötülük yapan, hırsızlık yapan	Çalışkan olanlar, güzel huylu olanlar
Ö7	Eskiden kurulan bazı dükkanları denetleme, yardımlaşma kurumu olarak anılır.	Ahi Evran	Doğru sözlü olan, hakkınca işini yapan, yalan söylemeyen, güzel ahlaklı olan.	Yalan söyleyen, hırsızlık yapan, kötü madde kullanan	Doğru sözlü olması, güzel ahlaklı olması.
Ö8	Yiğit, cömertlik, sofraları açık, hemen örgüt olan, dayanışmayı ele alan toplum anlamına gelir.	Ahi Evran kurmuştur.	Yalan söylemeyenler, kötü alışkanlıkları olmayanlar, şarap içmeyenler kabul edilirdi.	Kafirler, münafıklar, iftiracılar, falcılar, müneccimler, şarap içenler, avcılar alınmazdı.	Ahlaklı davranışları olan, yalan söylemeyenler, kötü alışkanlıkları olmayanlar, hırsızlık yapmayanlar ve küfür etmeyenler.
Ö9	Ahi kardeşlik anlamına gelir.	Ahi Teşkilatı Selçuklularda başlamıştır.	Ahiye inananlar, yalan söylemeyenler, iftiracı olmayanlar.	Kafir, münafık, iftiracı, müneccim, yalancı	Ahi dünyadaki pek çok kuruma yardım etmiştir. Başka esnaflarda kazansın.

Etkinlik sonucunda Tablo 4.5.8.'de elde edilen veriler incelendiğinde Ahi Teşkilatı ile ilgili temaların sayısında önemli bir artışın olduğu görülmektedir. Nitekim Ahi Teşkilatı nedir teması etkinlik öncesinde 2 iken etkinlik sonrasında 9'a çıktığı görülmektedir. Ahi Teşkilatı'nın kurucusunun kim olabileceğine dair olan tema etkinlik öncesinde 1 iken etkinlik sonrasında 9'a yükseldiği ve öğrencilerin bilgi durumunun değiştiği görülmektedir. Ahi Teşkilatı'na kimlerin kabul edildiğine dair olan tema etkinlik öncesi 4 iken etkinlik sonrası 9'a, Ahi Teşkilatı'na kimlerin alınmayacağına yönelik olan tema 4'ten 9'a, Ahiler için önemli davranışları içeren temanın da aynı şekilde 4'ten 9'a yükseldiği görülmektedir.

Etkinlik öncesinde temalar hakkındaki bilgiler sınırlı ilken etkinlik sonrasında bilgi seviyesinde de önemli gelişmenin yaşandığı görülmektedir. Etkinlik öncesi ve sonrasına ait gelişme ve tema artışı bulgulara yansımıştır. Öğrencilerin ifadelerine kanıt oluşturacak örnekler şu şekildedir: “Ö1: *Ahi dünyadaki pek çok kuruma yardım etmiştir. Başka esnaflarda kazansın. Ö2: Esnafları kontrol eden bir teşkilattır. Ö3: Yiğit, cömertlik, sofraları açık, hemen örgüt olan, dayanışmayı ele alan toplum anlamına gelir. Ahi Evran tarafından kurulmuştur. Ö4: Çalışkan, işini güzel yapan, önemli işimiz çıkınca dükkânı emanet edebileceğimiz. Terbiyeli, saygılı.*”

Bu bağlamda ilgili etkinlikte girişimcilik eğitiminin yatırıma yönelik geliştirilmiş sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Diğer taraftan “Ahi Teşkilatı örneği üzerinden esnaf ve müşteri ilişkisinin temellerini anlamlandırmaya çalışır.” Şeklindeki öğrenme çıktısının da gerçekleştirildiği görülmüştür. Müşteri, Personel ilişkisi açısından hareketle yatırım boyutunun kavranılması hedeflenmiştir. Etkinlikte hedeflenen bilgi, beceri ve değerlerin ise kazandırıldığı düşünülmektedir. Etkinlik için belirlenen kazanım olan “Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar.” kazanımı çerçevesinde belirli güzel ahlak ve davranışların hem toplumsal hayatta hem de iş hayatındaki önemi ve gerekliliği Ahi Teşkilatı örneği üzerinden anlatılmaya çalışılmış, doğru sözlü olmak, hırsızlık yapmamak, çalışkan olmak gibi DKAB dersleri bünyesinde bulunan değerler kazandırılmaya çalışılmıştır.

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde yapılan çalışmaya ait bulgular tartışılmış, sonuç değerlendirilmesinde bulunulmuş ve alan yazımına katkı sağlayacak öneriler verilmiştir.

5. 1. Tartışma ve Sonuç:

Bu araştırmada Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı'nın “...öğrencilerin ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda onları hayata hazırlamak, öğrencilerin milli ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını sağlamak, öğrencilerin başta kendileri olmak üzere ailelerine, topluma ve çevreye katkıda bulunan; çalışkan, hoşgörülü, dürüst, erdemli ve mutlu yurttaşlar olmalarını sağlama (Resmi Gazete: 27.03.2003/25212, Madde 5), “...Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır...” (TTKB, DKAB, 2018, s. 1)” şeklindeki amacından ve programda yer alan inisiyatif alma ve girişimcilik adlı yetkinliğe dair var olan öğrenme alanı ve kazanım eksikliğinin giderilmesi hususunda girişimcilik unsurlarından hareketle (iş fikri, finansman, ürün tasarımı ve üretim, tanıtım ve pazarlama, yatırım ve sürdürülebilirlik) etkinliklerin düzenlenmesi ve uygulanması amaçlanmıştır.

Girişimcilik eğitiminin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri öğrenme alanları ve kazanımları ile ilişkilendirilerek, ilköğretim 5, 6 ve 7. sınıf kademelerindeki öğrencilere girişimcilik becerisine dair yetkinliklerin kazandırılmasında etkinlik temelli öğrenmenin ne kadar etkili olduğunu tespit etmek ve DKAB programı içerisinde yer alan öğrenme alanları ve kazanımlar içerisindeki bilgi, beceri ve değerlerin öğretmek ve kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde girişimcilik becerisini kazandırmaya yönelik etkinlikler hazırlanmış ve her sınıf kademesinde uygulanmıştır. Etkinlik uygulamalarının değerlendirme sonuçları bulgulara yansımıştır.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi eğitiminde girişimcilik becerisi ile ilgili bilgilerin ve girişimciliğe ayrılmış alanı oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Bu

sebeple söz konusu çalışmada Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde alan yeterlilikleri ile birlikte girişimcilik becerisinin etkinlikle kazandırılmasını konu edinilmiştir ve etkinlik uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda girişimcilik becerisinin din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında tema, beceri ve değerleri içerecek şekilde, etkinliklerle zenginleştirilerek verilmesinin girişimcilik becerisinin kazandırılmasındaki etkisi araştırma sonuçlarına yansımıştır.

Yapılan çalışmada her sınıf kademesi için 5 'er etkinlikten toplamda 15 adet etkinlik hazırlanmıştır. Girişimcilik eğitimine yönelik bu etkinlikler “İş fikri, finansman, ürün ve üretim, tanıtım ve pazarlama ve yatırım” olmak üzere beş tema içerisinde verilmiştir. Her bir tema için bilgi, beceri, değer, alt kazanım, öğrenme çıktısını içeren etkinlikler örnek bir konu üzerinden gerçekleştirilmiştir.

İş fikri teması ile ilgili etkinliklerinin etkinlik öncesi ve sonrası verileri incelendiğinde iş fikri boyutunun bilgi, beceri ve değerlerinin kazandırılmasında önemli sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin iş fikri boyutuna dair iletişim becerileri, eleştirel düşünme, girişimcilik, analitik düşünme, sosyal sorumluluk, karar verme becerilerinin yanında, sevgili olma, saygılı olma, sosyal olma, çalışkan olma şeklindeki değerler geliştirilirken DKAB programında ait “5.1.5. Allah’a (c.c.) imanın, insan davranışlarına etkisini fark eder, 6.4.1. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) davetinin Mekke Dönemini değerlendirir. 7.1.3 Dünya hayatı ile ahiret hayatı arasındaki ilişkiyi yorumlar.” kazanımlarının öğretildiği şu ifadelerle anlaşılmıştır ve görülmüştür: “Ö1: *Ayakkabı üreten, ayakkabı çizen firmada ayakkabıcılık, Ö2: ormancılık bir tane iletme yeri olmasını isterdim*”, Ö3: *İnsanın kendi el emeği gibi olan yoktur. Çünkü insan kendi işine yani kendi yaptığı işe haram katmazsa o insanın kazancı bereketli ve hayırlı olur. İnsanın haram para yemesi hem günah hem de bereketli ve hayırlı olmaz. Ben ilerde oyuncu olmak istiyorum ve işimi layığıyla yapıp helal ve bereketli para yerdim. Ben çalışıp kul hakkına girmeden işimi yapmak isterdim. İnsanın yiyip içtiklerinden en helal ve bereketli olanı çalışıp kazanarak elde ettiğidir.*” Balan (2014), *Methods And Means Used In Teaching Entrepreneurship In High School Can Improve Entrepreneurial Skills*” adlı çalışmada yükseköğretim seviyesinde girişimcilik eğitiminin verilmesinden ve girişimcilik becerisinin geliştirilebilirliğinden bahsetmiştir. Akyürek ve Şahin (2013) öğrencilerde var olan yaratıcı olma, özgüveni yüksek tutma, karar verme, yeni fikir üretirken risk alabilme içgüdüsel

donanımlar üzerinde girişimcilik becerisinin etkili olduğunu ifade etmiştir. Gartner (1988) “Who is an entrepreneur? Is the wrong question” adlı çalışmasında girişimci bireylerin kimler olabileceği tartışmıştır ve girişimci özelliklerinden bahsetmiştir ve risk alabilme, özgüven sahibi olma, yaratıcı olma, fırsatları görme vb. özellikleri girişimcilik özelliği olarak belirtmiştir. Balaban ve Özdemir (2008), yine bireylerde var olan girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkmasında ve girişimcilik eğilimin pozitif anlamda desteklenmesinde eğitimin önemine vurgu yaparak girişimcilik eğitiminin gerekliliğini savunmuştur. Binnetoğlu, Bağ ve Tarhan (2023) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi çerçevesinde alan yazınındaki eksikliklerin giderilmesi adına öğretim programı içerisinde yer alan kazanımların daha detaylı şekilde çalışılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlardan hareketle yapılan çalışmada girişimcilik eğitiminin iş fikri boyutuna yönelik bulgular değerlendirildiğinde yukarıda ifade edilen çalışma bulgularıyla örtüşmektedir.

Finansman teması ile ilgili etkinliklerinin etkinlik öncesi ve sonrası verileri incelendiğinde finansman boyutunun bilgi, beceri ve değerlerinin kazandırılmasında önemli sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin finansman boyutuna dair gelir gideri kontrol etme becerisi, maliyeti hesaplama becerisi, ihtiyaç analizi becerileri ile sorumluluk sahibi olma, sabırlı olma, öz güven sahibi olma, dürüst olma şeklindeki değerler ve finansman boyutunun bilgilerinden olan hesaplamaları yapabildikleri, ürün-fiyat dengesini öğrendikleri ve DKAB öğretimi çerçevesinde “5.2.1. Ramazan ayı ve orucun önemini fark eder. 6.1.1. Peygamber ve peygamberlik kavramlarını tanımlar. 7.3.2. Örnek tutum ve davranışların, birey ve toplumların ahlaki gelişimine olan katkısını değerlendirir.” Kazanımlarını anlamlandırdıkları öğrencilerin şu ifadelerinden anlaşılmıştır: “Ö1: Türkiye’de üretilmiş olması, Ö2: sağlam ve zarif olması arz edilen bir durumdur, Ö3: Makinede yıkanmaya dayanıklı olması, markanın kaliteli olması, hilesiz mal olması, Ö4: Kaliteli olması, çabuk yırtılıp eskimemesi, hileyle yapılmaması, dikkat ve düzenle yapılması, mala göre parası olması”. Bozkurt (2006), bireylerde geliştirdikleri iş fikirlerine yönelik finansman bulma ve sağlama konusunda belirli bir fon belirleme eğiliminin mevcut olduğunu ve bu eğilim çoğunlukla bireysel birikimleri kullanamaya yönelik olduğunu ifade etmiştir. Alparslan ve Bozkurt (2013), ekonomik anlamda gelişme ve kalkınma için bireylere kendi işlerini kurma ve yönetebilme becerilerinin kazandırılması gerektiğinin ifade etmiştir. Gözübüyük

(2019), yaratıcı, eleştirel ve yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesinin girişimcilik becerisi üzerinde önemli ve belirleyici etkilerinin olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlardan hareketle yapılan çalışmada girişimcilik eğitiminin finansman boyutuna yönelik bulgular değerlendirildiğinde yukarıda ifade edilen çalışma bulgularıyla örtüşmektedir.

Ürün tasarımı ve üretim teması ile ilgili etkinliklerinin etkinlik öncesi ve sonrası verileri incelendiğinde ürün tasarımı ve üretim boyutunun bilgi, beceri ve değerlerinin kazandırılmasında önemli bulgular kaydedilmiş, öğrenciler etkinlik uygulamaları ile var olan ürünleri geliştirmiş, yeni ürünler ortaya koymuş ve bazı yerli girişimcileri tanıtmaya fırsatı elde etmiştir. Öğrencilerin ürün tasarımı ve üretim boyutuna dair ürün tasarımı becerisini ve duyarlı olma (tarihe, çevreye ve insana), sevgili olma (millet, sevgisi, bayrak sevgisi) şeklindeki değerleri kazandıkları ve DKAB programında yer alan “5.5.1. Mimarimizde yer alan dinî motifleri inceler. 6.2.5. Fil suresini okur, anlamını söyler.7.2.3. Umre ibadeti ve önemini açıklar.” kazanımları hakkında bilgi sahibi oldukları şu ifadelerle anlaşılmıştır ve görülmüştür: “Ö1: Benim öne çıkan özelliğim bir şeyi kafama koyduğum zaman o şeyi yapmakta biraz inat etmem. Ben büyüyünce akıllı çanta yapmak isterim. Mesela bir düğmeye basınca açılsın ve işim bitince benim komutumla kapansın ve benim sesimin dışında kimsenin sesi ile açılmasın.” Ö2: Benim ilgi alanım kitap okuma, yeni şeyler araştırma, resim çizme gibi ilgi alanlarım var ve ben bu yoldan çıkarak mühendis olmaya karar verdim hangi alandan okuyacağıma daha karar vermedim ama ben ev veya uçak gibi şeyler tasarlamak isterdim. Bu düşüncemin sebebi ise kendime güvencim ve inanışım umarım istediğim mesleğe ulaşırım aynı SELÇUK BAYRAKTAR gibi. Günay (2013), etkinlik temelli öğretim yöntemi kullanılarak metin veya resim temalı etkinlik uygulamalarının öğrencilerin öğrenme düzeylerini arttırdığını ve daha az zihinsel çaba sarf ederek öğrendiklerini ifade etmiştir. İlhan (2003), bireyin girişimciliğinin ortaya çıkabilmesi, girişimci kişilik yapısının biçimlenmesi için bireyi girişimci olması yönünde güdüleyen farklı etkenlerin olması gerektiğinin önemine vurgu yapmıştır. Samwel (2010) “Entrepreneurship Education” adlı çalışmada girişimcilik eğitimi, amaçları, uygulanabilirliği ve girişimcilik eğitiminin bireylerde var olan girişimci özelliklerinin geliştirilebileceğini ifade etmiştir. Kahya (2016), ortaokul ve ortaöğretim düzeyinde zorunlu olarak verilen derslerin programlarında yer alan temel becerilerle girişimciliğin ilişkilendirilebilme noktasını vurgulamıştır ve

girişimcilik becerisinin programların kazanımları çerçevesinde verilmediğini ifade etmiştir. Bu sonuçlardan hareketle yapılan çalışmada girişimcilik eğitiminin ürün tasarımı ve üretim boyutuna yönelik bulgular değerlendirildiğinde yukarıda ifade edilen çalışma bulgularıyla örtüşmektedir.

Tanıtım ve pazarlama teması ile ilgili etkinliklerinin etkinlik öncesi ve sonrası verileri incelendiğinde tanıtım ve pazarlama boyutunun bilgi, beceri ve değerlerinin kazandırılmasında önemli bulgular kaydedilmiş, öğrenciler DKAB öğrenme alanları ve kazanımları çerçevesinde tanıtım ve pazarlama yapabilme fırsatı elde etmişlerdir. Öğrencilerin tanıtım ve pazarlama boyutuna dair ürünü tanımlama ve tanıtmaya becerisi, reklam tasarımı becerisi, güzel konuşma ve müşterilerle etkili iletişim kurma becerilerini, çalışkan olma, güvenilir olma, öz güven sahibi olma şeklindeki değerleri geliştirdikleri gibi DKAB programında yer alan “5.1.4. Allah’ın (c.c.) her şeyi işittiğinin, bildiğinin, gördüğünün ve her şeye gücünün yettiğinin farkında olur.6.5.1. Toplumumuzu birleştiren temel değerleri fark eder.7.2.4. Kurban ibadetini İslam’ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem açısından değerlendirir.” kazanımlarını edindikleri şu ifadelerle anlaşılmıştır ve görülmüştür: “Ö1:ne tanıtımı yapılıyorsa onunla ilgili çok fazla doğru bilgi verilmelidir, Ö2: Sosyal medyadan, ilan vermek, reklam vermek, poster hazırlamak, afiş asmak, yazıyla anlatırdım. Ö3: Reklam, sosyal medya, gazete, tanıtım videosu bu gibi şeyleri yaparak yaptığımız aracı insanlara tanıtabiliriz. Ö4: Kilosuna etine, yaşına dikkat ederim. Kurbanın dana olmasına dikkat ederim. Kurbanımın genç olmasına dikkat ederim ve kurbanlık olmasına dikkat ederim. Parasının ucuz olmasına.” Doğaner (2014), girişimciliği bireylerin önlerine çıkan zorlukları aşma ve hedeflenene ulaşma gayreti olarak ifade etmektedir. Yapılan çalışmada da elde edilen bulgular incelendiğinde girişimciliğin bireylerin ilgi ve kabiliyetleri neticesinde geliştirebilecekleri ifade edilmiştir. Kirby (2007), girişimciliğin gelişebilir ve değişebilir etkilerinden, girişimci bireylerde başarıya ihtiyacı, risk alma, belirsizliklerin üstesinden gelebilme, kendine güvenme, gelişmiş iletişim becerilerine sahip bireyler olarak tanımlamıştır. Bu sonuçlardan hareketle yapılan çalışmada girişimcilik eğitiminin tanıtım ve pazarlama boyutuna yönelik bulgular değerlendirildiğinde yukarıda ifade edilen çalışma bulgularıyla örtüşmektedir. Demirel ve Tikici (2004), girişimci bireyleri ezber içerikli öğrenme yöntemini sevmeyen, yaparak ve yaşayarak öğrenemeye meyilli bireyler olduğunu ifade etmiştir. Yapılan çalışmada bu durumu destekler nitelikte herhangi bir bulguya

rastlanmadığı gibi bireylerin tanıtım ve pazarlama için bireylerin reklam, tanıtım filmi, afiş, poster gibi var olan tanıtım yöntemlerine ait cevapları ile ilişkilendirilmediği düşünülmektedir.

Yatırım ve Sürdürülebilirlik teması ile ilgili etkinliklerinin etkinlik öncesi ve sonrası verileri incelendiğinde yatırım boyutunun bilgi, beceri ve değerlerinin kazandırılmasında önemli bulgular kaydedilmiş, öğrenciler DKAB öğrenme alanları ve kazanımları çerçevesinde yatırım ve sürdürülebilirlik boyutuna dair yönetim becerisi, problem tanımlama ve çözme becerisi ile vicdanlı olma, hoşgörülü olma, öz güven sahibi olma değerlerini geliştirdikleri ve DKAB programında yer alan “5.5.4. Örf ve âdetlerimizde yer alan dinî unsurları fark eder. 6.1.3. Peygamberlerde insanlar için güzel örnekler olduğunu fark eder.7.3.1. Güzel ahlaki tutum ve davranışları örneklerle açıklar.” kazanımlarını edindikleri şu ifadelerle anlaşılmıştır ve görülmüştür: “Ö1: Çalışkan, işini güzel yapan, önemli işimiz çıkınca dükkânı emanet edebileceğimiz. Terbiyeli, saygılı. Ö2: Ahlaklı davranışları olan, yalan söylemeyenler, kötü alışkanlıkları olmayanlar, hırsızlık yapmayanlar ve küfür etmeyenler Ö3: Doğru sözlü olması, güzel ahlaklı olması.” Güner ve Uygun (2016), öğrencilere verilen girişimcilik eğitime bağlı olarak, girişimciliğe aday bireylerin girişimciliğe dair tutumlarının, algılarının ve girişimcilik eğilimlerinin olumlu yönde artırılabilceğini savunmaktadır. Yurtseven (2020), temel düzeyde girişimcilik kapsamında yer alan; “iş planlaması, ekonomi, girişimcilik, girişimcilerin öne çıkan özellikleri, satın alma becerileri, yenilikçi ve alternatif düşünme becerileri, fiyatlandırma, reklamcılık, kar, zarar, pazarlama, genel iş bilgisi, sorumluluk, liderlik, ekip çalışması, iletişim, ürün geliştirme, proje geliştirme, maliyet, satış, fikir üretmek, yaratıcılık, yenilik, fırsat değerlendirme, değişime uyum, risk alma, girişkenlik, girişimcilerin yaptığı işler, bilgi teknolojilerini kullanma, yaratıcı fikirleri uygulama, sorunlara yaratıcı çözümler bulma ve başarısızlıktan ders çıkarma” gibi konu ve kavramların ilköğretim düzeyinden itibaren öğretilmesi gerektiğini savunmaktadır. Fayolle ve Lassas-Clere (2006), “Assessing The Impact Of Entrepreneurship Education Programmes: A New Methodology” adlı çalışmalarında girişimcilik eğitimi programının etkileri değerlendirilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle yapılan çalışmada girişimcilik eğitiminin yatırım ve sürdürülebilirlik boyutuna yönelik bulgular değerlendirildiğinde yukarıda ifade edilen çalışma bulgularıyla örtüşmektedir.

Yapılan çalışma sonuçları incelendiğinde girişimcilik becerisinin alt tema, bilgi ve becerilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında, alanları ve kazanımları içerisine dahil edilerek disiplinler arası bir yöntemle verilebileceği düşünülmektedir.

5. 2. Öneriler

Araştırmanın önerileri araştırmanın alt amaçları, bulgular, tartışma ve sonuç kısmında elde edilen ve irdelenen bilgiler doğrultusunda şu şekilde sıralanmıştır:

İş fikri boyutunun geliştirilmesine yönelik olarak DKAB programı çerçevesinde hem DKAB konularının öğretilmesi hem de iş fikri boyutuna ait bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması hususunda alan yazınında iki alanı bir araya getiren ve ortaklaşa çalışmalarını destekleyen nitelikte çalışmalar yapılabilir. Söz konusu çalışmalar araştırmada tercih ettiğimiz etkinlik temelli öğretim yöntemi kullanılarak gerçekleştirilebileceği gibi farklı yöntem ve teknikler kullanılarak da gerçekleştirilebilir.

Finansman boyutunun geliştirilmesine yönelik olarak DKAB programı çerçevesinde hem DKAB konularının öğretilmesi hem de finansman boyutuna ait bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması hususunda program içerisinde yer alan öğrenme alanları ve kazanımlar içerisine (zekat, sadaka, peygamberler vb.) finansman boyutunun unsurları daha fazla dahil edilerek finansmana ait becerilerin kazandırılması ve dersin konularına ait bilgilerin öğrenciler tarafından kalıcı hale getirilmesi sağlanabilir.

Ürün tasarımı ve üretim boyutunun geliştirilmesine yönelik olarak DKAB programı çerçevesinde hem DKAB konularının öğretilmesi hem de ürün tasarımı ve üretim boyutuna ait bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması hususunda ülkemizde yetişen yerel girişimcileri tanıtmaya yönelik biyografi çalışmaları yapılabilir, girişimcilerin çalışmaları video gösterimleri ile izletilebilir, mevcut şartlar ve imkanlar dahilinde öğrencilerle yerel girişimcilerin bir araya gelmeleri ve görüşmeleri sağlanabilir. Bu tür uygulamalar girişimci bireylerin tespit edilmesinde, girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesinde ve ders sürecinin öğrenciler açısından etkili ve eğlenceli bir hal almasına katkı sağlayacaktır.

Tanıtım ve pazarlama boyutunun geliştirilmesine yönelik olarak DKAB programı çerçevesinde hem DKAB konularının öğretilmesi hem de tanıtım ve pazarlama ait bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması hususunda program

içerisinde yer alan uygun öğrenme alanları ve kazanımlar belirlenerek (hac, umre, kurban vb.) konferans görüşmelerinden yararlanılarak girişimciliğe ait bilgi ve beceri öğretimi yapılabilir, seçilen öğrenme alanı ve kazanıma yönelik DKAB hedeflerinin gerçekleştirilmesi sağlanabilir.

Yatırım ve Sürdürülebilirlik boyutunun geliştirilmesine yönelik olarak DKAB programı çerçevesinde hem DKAB konularının öğretilmesi hem de yatırım ve sürdürülebilirliğe ait bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması hususunda kazanım ve öğrenme alanlarını destekleyici olarak ders kitaplarının yanında girişimcilik becerisine yönelik bir etkinlik kitabı hazırlanarak orta öğretim kademesinde kullanılabilir veyahut girişimcilik becerisini kazandırmak amacıyla programa yeni ünite ve öğrenme alanları dahil edilebilir.

KAYNAKLAR

(Bu tez çalışmasında APA 6/ atıf sistemi kullanılmıştır.)

Acar, S. ve Gürsoy H. (2014). İlişkisel Toplumda Sosyal İş Ağlarının Kariyer Gelişimi Açısından Önemi: LinkedIn Örneği, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, (Bürokon Özel Sayısı), s: 17-38.

Açıkgöz, K. Ü. (2006). Aktif Öğrenme Uygulamaları. *İlköğretim Eğitimci Dergisi*, 2, s: 21-35.

Aksoy, B., Koçanlı, M., Namal, M.K. (2019). Girişimcilik motivasyonu: Uygulamalı girişimcilik eğitimi katılımcıları örneği. *Yönetim ve Ekonomi*. 26(1). 109-129.

Akyürek Ç. ve Şahin Ç. (2013) İlkokul Öğretmenlerinin Girişimcilik Becerisine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 17(57), s:51-68.

Akyüz Y. v Soba M. (2013) Electre Yöntemiyle Tekstil Sektöründe Optimal Kuruluş Yeri Seçimi: Uşak İli Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 9, Sayı 19, s: 185-198.

Alain F. Benoît G. ve Narjisse L. C. (2006), "Assessing The Impact Of Entrepreneurship Education Programmes: A New Methodology". *Journal Of European Industrial Training*, 30 (9), s:701- 720.

Alberti, F., Sciascia S., Poli A. (2004), "Entrepreneurship Education: Notes On An Ongoing Debate", 14th Annual Int. Ent. Conference, İtalya: University Of Napoli FedericoIı, 4-7 July.

Aşkın A. Nehir S. ve Vural S. Ö. (2011) Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6 (2), s:55-72

Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008), "Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3 (2), s: 133-147, <http://Girisim.Comu.Edu.Tr/Dergiall/> Eskisyıl/3in2.Htm

Balan S. M. (2014). Methods And Means Used In Teaching Entrepreneurship In High School Can Improve Entrepreneurial Skills. *International Journal Of Management*, 5 (7), s: 51-6.

Belen E. ve Demirkaya T. (2012). *Girişimciliğin Altın Kuralları*, Optimist Yayınları, İstanbul.

Berglund ve Skoglund (2016) “Social Entrepreneurship: to Defend Society from Itself”, *Rethinking Entrepreneurship* (Ed: A. Fayolle ve P. Riot, s:57), Routledge Published, New York.

Blenker P., Dreisler P ve Faergeman H. M. (2006) *Learning and Teaching Entrepreneurship: Dilemmas, Reflections and Strategies*. International Entrepreneurship Education (Ed. A. Fayolle ve H. Klandt s:21), Edward Elgar Publishing, Massachusetts.

Bingölbali, E. ve Özmantar M. F. (2009). *İlköğretimde Karşılaşılan Matematiksel Zorluklar ve Çözüm Önerileri. Etkinlik Tasarımı ve Temel Tasarım Prensipleri* (313-344). Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.

Binnetoğlu, S., Bağ, S., Tarhan, M. (2023). Din eğitiminde girişimcilik becerisinin etkinliklerle kazandırılmasına yönelik bir değerlendirme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 12(5), 2928-2950.

Blank S. ve Dorf B. (2012). *Girişimcinin El Kitabı*, (Çeviri: Ahmet Usta), İstanbul: Boyut Yayınları.

Bozkurt Ö. ve Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), s:33-56.

Büyük Ö. (2014). *Girişimcilik Üzerine Notlar*. İstanbul: Paradigma Kitabevi Yayınları. 10 (2). 106-125

Büyükuslu Ali Rıza (2015) *İnovasyon ve Girişimcilik*. İstanbul: Derin Yayınları.

Büyükyılmaz, O., Karakaya A., Yıldırım C., (2016). Girişimcilik eğitimi alan bireylerin demografik özellikleri açısından girişimcilik eğilimleri arasındaki farklar. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*.

Chabaud D. ve Ngijol J. (2016) “Entrepreneurs’ Social Networks and Formation of Business Opportunities: an Exploratory Study”, *Entrepreneurial Process and Social Networks* (Ed. A. Fayolle vd s:80) Elgar Publishing, Cheltenham.

Chell E. Haworth J. ve Brearley S. (1991). *The Entrepreneurial Personality: Concepts, Cases And Categories*, London: Routledge Publishing.

Çetinkaya Bozkurt Ö. (2011). *Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Çetinkaya Bozkurt Ö. ve Alparslan A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler İle Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8(1), s: 7-28.

Çubukçu, Z. ve Girmen, P. (2008). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Görüşleri. *Biliş Dergisi*, 1(44), s: 123-142.

Dana, L. P. (2001). The Education and Training Of Entrepreneurs In Asia. *Education And Training* 43(8/9), s: 405-415.

Demirel E. T. ve Tikici M. (2004) Kültürün girişimciliğe etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*.2 (3), s:49-58

Doğaner E. A. (2014). *Girişimcilik Okulu*, Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul.

Elliot, J. (1991), *Action Research for Educational Change*. Open University Press. Buckingham.

Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdem, F. (2001). Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, (2), s:43-61.

Etemand H. (2004). International Enterprenurship As a Dynamic Adaptive System. *Journal of International Entrepreneurship*,2(1-2), s: 5-59.

Fayolle A., Kyrö P. ve Ulijn J. (2005) The Entrepreneurship Debate in Europe: a Matter of History and Culture? *Entrepreneurship Research in Europe* (Ed. A. Fayolle ve ark. s:1) Edward Elgar Publishing, Massachusetts.

Ferrance, E. (2000). *Action reserach: themes in education*. USA: Northheast and Islands Regional Educational Laboratory at Brown University.

Fidan N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Gartner W. B. (1988) “Who is an entrepreneur? Is the wrong question”, American Journal of Small Business, 12(4), s:11-32.

Gelbal S. (1991). Problem Çözme.*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (6), s: 167-173.

Glanz, J. (1999). A Primer on Action Research for the School Administrators. The Clearing House, May/June, p:301 -304.

Gökçeğöz K. ve Ekşi, H. (2003). *Perese Karakter Okulu Öğretmen Kitabı 2, Yardımseverlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Göksu T. (2017). Yönetimin Fonksiyonları.<http://Www.Turgutgoksu.Com/Fileupload/Ks7441/File/Yonetiminfonksiyonlari12.Pdf>.

Gözübüyük D. (2019). *Yaratıcı, Eleştirel ve Yansıtıcı Düşünmenin Girişimcilik Becerisi Üzerine Etkisi*, Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın.

Guerrero M. ve Rialp J. (2008). David Urbano The Impact Of Desirability And Feasibility On Entrepreneurial Intentions: A Structural Equation Model, International Entrepreneurship And Management Journal. 4(1), s: 35–50.

Günay R. (2013).*İlköğretim 7. Sınıf Matematik Derslerinde Etkinlik Temelli Öğretim İçeriklerinin Farklı Düzenleme Biçimlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.

Güz H. (2000). Reklamın İki Yüzünün Psikolojik, Ekonomik ve Toplumsal Çerçeve Değerlendirilmesi, *Selçuk İletişim Dergisi*,1 (2), s:135-146.

Greenwood J.D.& Levin, M. (2007). *Introduction to action research: social research for social change*. (2. Addiction). USA: Sage Publications.

Hee, S. (2005). Activity Based Teaching For Effective Learning. Evani Venkata Anantha Lakshmi Lecturer, s.307-389.

Hjorth D. ve Johannisson B. (2007) Learning as an Entrepreneurial Process. Handbook of Research in Entrepreneurship Education, Ed: Alain Fayolle, (1), s:46, Edward Elgar Publishing, Massachusetts.

İlhan S. (2003). Sosyo-Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(Güz), s: 61-79.

İrmiş A. (2010) *Girişimcilik Kültürü*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Kahya, L. A. (2016). *Ortaokul ve ortaöğretimde girişimcilik eğitimi*. (Yüksek lisans tezi). Yaşar Üniversitesi, İzmir.

Kawasaki G. (2007). *Girişimcinin El Kitabı*. (Çeviri. Taner Gezer) İstanbul: MediaCat Kitapları Vizyon Basım.

Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi (9. Basım). Nobel Yayın Dağıtım Ankara.

Keyifli, Ş. (2013). Eğitim ve din eğitimi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(2), 103-126.

Kılıç R. ve Keklik B. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (2), s:423-435.

Kyrö P. ve Fayolle A. (2006). Introduction: Broadening the Scope and Dynamics of Entrepreneurship Research in Europe. The Dynamics between Entrepreneurship, Environment and Education (Ed. A. Fayolle ve P. Kyrö, s:1) Edward Elgar Publishing, Massachusetts.

Kickul J. ve Fayolle A. (2007). Cornerstones of Change: Revisiting and Challenging New Perspectives on Research in Entrepreneurship Education. Handbook of Research in Entrepreneurship Education (Ed. A. Fayolle, s:1), Edward Elgar Publishing, Massachusetts.

Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (1), s: 163-179.

Köklü, N. (1993). Eylem araştırması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(2), 357-366

Köklü, N. (2001). Eğitim eylem araştırması-öğretim araştırması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(1-2), 35-43

Kirby D. (2007). Changing the entrepreneurship education paradigm. Handbook of Research in Entrepreneurship Education (Ed. A. Fayolle, s:21), Edward Elgar Publishing, Massachusetts.

Macgregor C. (2004). *Okul Sonrası 365 Aktivite*.(Çeviri: A. C. Atmaca) İstanbul: Rota Yayınevi.

Marangoz M. (2016). *Girişimcilikte Güncel Konular ve Uygulamalar*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

MEB. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı. 2018

Morable L. (2009). *Using Active Learning Techniques*. Technical Education Division, Dallas, Texas: Richland College Publishing.

Müftüoğlu T. ve Akbulut Y. (1996). Türkiye’de Girişimcilik Tarihi. *TOSYÖV Girişim*, 8 (Kasım – Aralık).

O'Brien, R. (2003). An Overview of the Methodological Approach of Action Research. (On-line). <http://www.wb.neVrobrien/papers/artinal.hum>.

Olkun S. ve Uçar Z. (2006). *İlköğretimde Matematik Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar*. İstanbul: Ekinoks Yayınları.

Öcal H. A. (2012). *Etkinlik Temelli Öğretimin Uygulanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Y. Lisans Tezi, Gaziantep.

Özdemir Y. ve Mazgal S. (2012). Bir Kariyer Tercihi Olarak Girişimcilikte Dışsal Faktörlerin Etkisi: Sakarya Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7 (1), s: 87-102.

Özsoy V.ve Ayaydın A. (2016).*Görsel Tasarım Öğretim ve İlkeleri*. Ankara Pegem Akademi Yayıncılık.

Raposo M. ve Paço, A. (2011). Entrepreneurship Education: Relationship Between Education And Entrepreneurial Activity. *Psicothema Journal*, 23(3), s: 453-457.

Rasmussen E. ve Sorheim R. (2006). Action Based Entrepreneurship Education. *Technovation Journal*, 26 (2), s: 185-194.

Samwel Mwasalwiba E. (2010). Entrepreneurship Education: A Review Of Its Objectives, Teaching Methods, And Impact Indicators. *Education Training*, 52 (1), s: 20 – 47.

Semra A. (2004). *Girişimcilik, Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*. Ankara: Siyasal Kitabevi (2. Baskı).

Stevenson H. H., Roberts, M. J. ve Grousbeck, H. I. (1989) *New business ventures and entrepreneur*, Homewood, IL.

Smith K. ve Petersen J. L (2011) *What is Educational Entrepreneurship?*. F. M. Hess (Ed.) *Educational Entrepreneurship* (s:21-45). Cambridge, Massachusetts: Harvard Education Press.

Yurtseven, R. (2020). İlkokulda girişimcilik eğitimi: amaç, içerik ve öğretim süreci. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 135-153

TDK. (2006). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Temur T. (2007). *Yeni Türkçe Öğretim Programları, İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Uygun, M., Güner, E. (2016). Girişimcilik eğiliminin gelişiminde girişimcilik eğitiminin rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5). 38-57

Thackray R. (2004) *Adım Adım Girişimcilik*.(Çev: G. Çetinkanat)Ankara: Elips Kitap.

Thorne, C. & Qiang W. (1996). Action research in language teacher education. *English Language Teaching Journal*, 50(3), 254-262.

Türk Dil Kurumu (2017). Büyük Türkçe Sözlük, [http://www.tdk.gov.tr /index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.583be9fa3aa6f9.68296340](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.583be9fa3aa6f9.68296340).

TÜSİAD (2002). *Türkiye’de Girişimcilik*, Ankara: TÜSİAD Yayınları.

Vesper K. H. ve Gartner W. B. (1997). Measuring Progress In Entrepreneurship Education, *Journal Of Business Venturing*,12 (5), s: 403-421.

Weber R. (2011) *Evaluating Entrepreneurship Education*, Springer Gabler Publishing, Munich.

Yalman Ş. ve Aytekin P. (2014). Promosyonların Anlık Satın Alma Davranışına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), s: 83-119.

Yelkikalan N. ve Akatay A. (2010) Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12 (19), s: 51-59.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz E. ve Sünbül A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21, s:195-203.

Yurtseven, R. (2020). İlkokulda girişimcilik eğitimi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*. 3(2), 135-153.

İnternet Kaynakları

<http://Dergipark.Ulakbim.Gov.Tr/Esef/Article/Viewfile/5000091921/5000085359>.

<http://Www.İskur.Gov.Tr/İsarayan/Giri%C5%9fımıcılık.Aspix>.

<http://Www.Kosgeb.Gov.Tr/Site/Tr/Genel/Detay/1231/Girisimcilik-Destek-Programi>.

http://Www.Tdk.Gov.Tr/İndex.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=Tdk.Gts.5a0719ac0a7718.02034460.

<https://Www.Tubitak.Gov.Tr/Tr/Destekler/Girisimcilik/Ulusal-Destek-Programlari>.

EKLER

EK:1 Yasal izinler

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Sema BAĞ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Bölümü Felsefe ve Din Bilimleri

Sayın Sema BAĞ,

“Girişimcilik Eğitimi Bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programına Yönelik Etkinlik Uygulamaları” adlı İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna yapmış olduğunuz başvurunuz (Protokol NO. 2023/459) kurulumuzun 12.10.2023 tarihli ve 2023/08 toplantısında değerlendirilerek etik olarak **uygun bulunmuştur**. Bilgilerinize sunarız.

Prof. Dr. Hamit COŞKUN (Başkan)

T.C
İNEBOLU KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-20521061-622.99-89375445
Konu : Girişimcilik Becerisi Uygulama Talebi
(Sema BAĞ)

09.11.2023

MÜDÜRLÜK MAKMINA

İlgi : Sema BAĞ'ın 10.10.2023 tarih ve 88616879 sayılı Dilekçesi.

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Din Eğitimi alanında Yüksek Lisans Eğitimi alan Sema BAĞ, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında Girişimcilik Becerisi konusunda çalışmakta ve 5., 6. ve 7. Sınıf kademelerinde öğretim programında yer alan kazanımlar ile girişimcilik becerisine yönelik ekte yer alan planlamaya göre Kabalar Ortaokulu Müdürlüğünde uygulamayı talep etmekte ve daha sonra etkinlik öncesi ve sonrası gözlemlerini tezinde yer alan bulgular kısmına eklemek istemektedir. Sema BAĞ'ın Girişimcilik Becerisi Programını 20.11.2023 tarihi itibarıyla uygulamaya başlaması Şube Müdürlüğümüzce uygun görülmüşse de;

Makamlarında da uygun görülmesi halinde Olurlarınıza arz ederim.

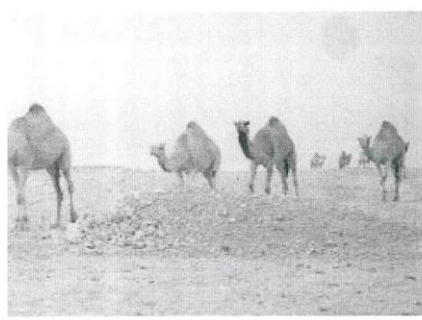
Mustafa AKCA
Şube Müdür V.

OLUR
Hakan CİVELEKOĞLU
Milli Eğitim Müdür V.

Ek: İlgi Dilekçe ve Uygulama Planı

EK:2 İş fikri etkinlik örnekleri

ÇALIŞMA YAPRAĞI

1. Mekke nasıl bir yerdir ve insanlar hangi işlerde çalışmaktadır?

Ticaret, vardır
hayvancılık
ve çobancılık
gibi şeyler vardır.
Kabe vardır, İslamiyet vardır

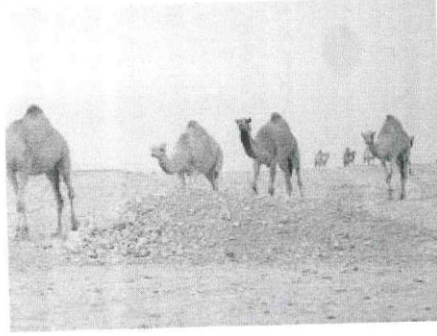
2. Yaşadığınız şehir nasıl bir yer, insanlar çoğunlukla hangi işlerde çalışıyor?

~~Ormancılık, inşaat~~
Ormancılık, inşaat
tarım, sanayicilik
vb. meslekler vardır.
dağlık ve sulak bir
bölge dir. Heyelan olur.

3. Siz yaşadığınız şehirde hangi işlerde çalışmak isterdiniz, nasıl bir iş kurardınız?

Ben futbolcu olmak
istiyorum. Futbolu
bıraktıktan sonra
Galatasaray kulübünü
Teknik Direktör
olmak istiyorum veya
kendi kulübümü
kurmak istiyorum

ÇALIŞMA YAPRAĞI

1. Mekke nasıl bir yerdir ve insanlar hangi işlerde çalışmaktadır?

Gözet, kurak/ve susuz
yer dere olan bir
yer. hayvancılık

2. Yaşadığınız şehir nasıl bir yer,
insanlar çoğunlukla hangi işlerde
çalışıyor?

arancılık, hayvancılık

arancılık ağırlık bir
yer ve burada hayvancılık
vardır.

3. Siz yaşadığınız şehirde hangi
işlerde çalışmak isterdiniz, nasıl
bir iş kurardınız?

Ayakkabı üreten

Ayakkabı ailen bir

firmada Ayakkabıcılık

Ek:3 Ürün tasarımı ve üretim ile ilgili etkinlik örnekleri

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Binanın Adı:	ibadet evi.
Ne İşe Yarıyor:	bu evde insanlar kimse şüphesiz etmeden
Kimler Kullanabilir:	ibadet eden insanlar

Krokî:

ibadet bölgesi

kadın wc

erkek wc

Hst. kayıt yeri

namaz bölgesi

otomatik kapı

ibadet

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Binanın Adı:	İhtiyaç evi.
Ne İşe Yarıyor:	Birilerinin kalmasına, Eşya verilmesine.
Kimler Kullanabilir:	İhtiyaçlı olanlar, Fakirler.

ihtiyaç olan
gelebilir. ❤️

ÇALIŞMA YAPRAĞI

Binanın Adı:	toplama alanı
Ne İşe Yarıyor:	şehbet
Kimler Kullanabilir:	900 insanlar

Selçuk Bayraktar kimdir?

Türkiye'nin ilk milli SİHA/İHA sistemlerinin ve ilk milli insansız savaş uçağını Bayraktar Kızılelma'nın mimarı olan Selçuk Bayraktar, 1979 İstanbul-Sarıyer'de doğmuştur. Mühendislik alanında eğitimlerini tamamladıktan sonra 2007 yılında insansız hava araçları ile ilgili alanlarda çalışmaya başlamıştır.

Selçuk Bayraktar'ın öne çıkan özellikleri nelerdir?

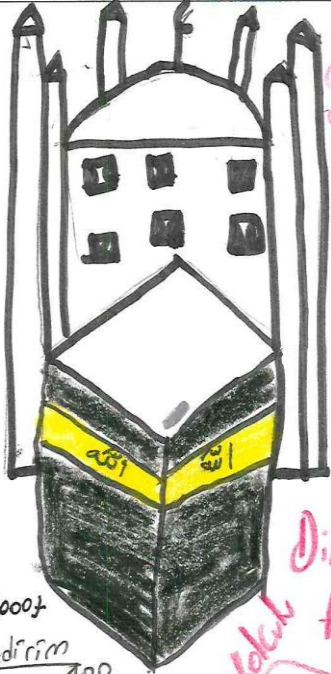
Selçuk Bayraktar'ın öne çıkan özellikleri azim, kararlılık ve güdüldüğü her zorluklara karşı azim, kararlılığı ve bunları yapmak için güçlü Selçuk Bayraktar'ın öne çıkan özellikleri budur.

Selçuk Bayraktar'ın mesleği nedir ve hangi alanlarda çalışmaktadır?

Selçuk Bayraktar uçak mühendisi, İHA, SİHA, AKINCI ve Kızılelma gibi BİT, SİHA çalışmaları olmuştur.

Sizin öne çıkan özellikleriniz ve ilgi alanlarınız nelerdir? Hangi alanlarda ürün/alet/cihaz tasarlamak isterdiniz?

Benim ilgi alanım kitap okumak, yeni şeyler araştırmak, resim çizmek gibi ilgi alanlarım var ve ben bu yoldan çıkarak mühendis olmaya karar verdim hangi alanda okuyacağımı daha karar vermedim ama ben ev veya uçak gibi şeyler tasarlamak isterdim. Bu düşüncemün sebebi ise kendime öğrencim ve inancım umarım istediğim mesleğe ulaşırım aynı SELÇUK BAYRAKTAR gibi.

Hac	Umre
 indirim 200₺ 1350₺	 indirim 100₺ 1000₺
• Berirli gsnlerde olur • kabe ziyaret edilir • Yılda birkez olur • iframa girilir • Say ve tavaf, vakfe, kurban kesme seyyan tasbma yapılır • forz dir. Sorumluluk = Sımeyye nureddin • Sorumludur. Sorumludur. • Sıze özel tarihi canker gezilecektir. • Hıgıt harkı yoktur	• Her yıl bİrden faela gopılır • Kabe ziyaret edilir • iframa girilir • Say ve tavaf vardır, vakfe, seyyan tasbma kurban kesme yoktur • Sınnetir. Sorumluluk = Esmanur butur • Sorumludur • Sıze özel tarihi yİter gezİlecektİr. • Hıgıt harkı yoktur

Ek:4 Tanıtım ve pazarlama ile ilgili etkinlik örnekleri

ÇALIŞMA YAPRAĞI

“Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.” (Lokman, 28)

“O her şeyi işiten ve bilendir.” (Maide, 76)

1. Sizce bir reklam nasıl olmalıdır?

Doğru bilgi vermelidir

2. Reklam ile reklamda tanıtılan ürün arasında nasıl bir ilişki olmalıdır?

Ürün ile reklam ilişkili olmalıdır

3. Reklamda ürünle ilgili hangi bilgiler yer almalıdır? (rengi, kullanım amacı vs.)

Rengi: yeşili
özellikleri
Fiyatı
Boyutu

4. Siz bir reklam tasarlayacak olsanız nelere dikkat eder ve nasıl bir reklam tasarlardınız?

Ürünü doğru bir şekilde tanıtırım
fiyatını belirtirim

ÇALIŞMA YAPRAĞI

"Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." (Lokman, 28)

"O her şeyi işiten ve bilendir." (Maide, 76)

1. Sizce bir reklam nasıl olmalıdır?

Doğru ve güvenilir.

2. Reklam ile reklamda tanıtılan ürün arasında nasıl bir ilişki olmalıdır?

Benzer ilişki si olmalıdır.

3. Reklamda ürünle ilgili hangi bilgiler yer almalıdır? (rengi, kullanım amacı vs.)

1. Sağlam olduğunu görmek.
2. Rengini.
3. Fiyatını.
4. Ne kadar dayanacağını.
5. Boyutunun aynı olması da.

4. Siz bir reklam tasarlayacak olsanız nelere dikkat eder ve nasıl bir reklam tasarlardınız?

1. Her şeyi izlemesine.
2. Boyutunun aynı olmasına.
3. Sağlam olmasına.
4. Doğru ve güvenilir.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

VECİHİ HÜRKUŞ KİMDİR?

<https://www.youtube.com/watch?v=...> KİGU

1. Vecihi Hürkuş Kimdir?

Başarılı, azimli, inatçı bir insan.

Mühendis Uçaklarda ilgilenir

2. Vecihi Hürkuş'un hayatı boyunca hangi duygu ve düşünceler etkili olmuş olabilir?

Vatanı, milletini sevdiği için
Bayrağını devlediği için

3. Siz Vecihi Hürkuş'un özellikleri sizce nelerdir?

azim, kararlı, başarılı, inatçı

4. Vecihi Hürkuş'un geliştirdiği araç siz nasıl bir araç geliştirdiniz?

Uçak insansız, benzsinsiz bir uçak ama havada da,
karada, denizde gidebilecek

5. Geliştirdiğiniz aracı insanlara nasıl tanıttınız?

Sosyal medyadan, ilan vermek, Reklam vermek,
poster hazırlamak, Afis asmak, Yazıyla anlatırım.

ÇİZİM YAPRAĞI

VECİHİ HÜRKUŞ KİMDİR?

<https://www.youtube.com/watch?v=s...> KİGU

1. Vecihi Hürkuş Kimdir?

İlk savaş pilotu ve bir sürü işi yapmıştır. Mesela uçak okulu, hava yolu şirketi gibi yapılar inşa etmiştir.

2. Vecihi Hürkuş'un havacılığa başlamasında hangi duygu ve düşünceler etkili olmuş olabilir?

Vatan Sevgisi için ve de o dönemdeki savaşlar nedeniyle diğer pilotlar vefat etmiştir. Bu sayede Vecihi Hürkuş'un havacılığa başlamasını sağlamıştır.

3. Siz Vecihi Hürkuş'un başarı özellikleri sizce nelerdir?

İnatçı, azim, kararlılık ve basatılı olması Vecihi Hürkuş'un öne çıkan özellikleri arasında ve büyüklerden ona KARA TEHLİKE denmiştir.

4. Vecihi Hürkuş'un yerinde olsanız siz nasıl bir araç geliştirdiniz?

Vecihi Hürkuş'un yerinde olsaydım ben bir ev geliştirmek isterdim. Mesela yaptığım ev akıllı olsun yani bir şey istediğimizde o yapsın mesela temizlik, yemek, camıyı asma, Sofrayı kurma ve kaldırma gibi özellikleri olsun isterim.

5. Geliştirdiğiniz aracı insanlara nasıl tanıttırdınız?

Reklam, sosyal medya, gazete, tanıtım videosu bu gibi şeyleri yaparak yaptığımız aracı insanlara tanıtabiliriz.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

KURBAN ALIYORUM/ SATIYORUM

Kurbanlık Alırken Nelere Dikkat Ederim?	Kurbanımı Nasıl Satabilirim, İnsanların Dikkatini Nasıl Çekebilirim?
- Eti mi fazla gökSa kasmı, - Eti fazlaSa alırız. Göz, fazlaSa Alma - Held karnalarnı doğuruluşu gökSa hdam m, - Tutumuz eti birtatmam - Bıdan fazla dökme biter en iyi Sini bulurum	- Bağırırız, bayındır, bayeim zeta banım gör doğum bayınların başlına kına, yekilmie oluyolar, - Molimı bellandıra bellandıra okuturım ıbez kılana Pa Pa birtatmam - mallerimin held karnala Doğurdumu söyleim

ÇALIŞMA YAPRAĞI

KURBAN ALIYORUM/ SATIYORUM

Kurbanlık Alırken Nelere Dikkât Ederim?	Kurbanımı Nasıl Satabilirim, İnsanların Dikkatini Nasıl Çekebilirim?
Yaşına Dananın Kilosuna Hastalığı varmı, ona Ucuz olduğuna Etli olmasına Yağsız olmamasına	Gel abim, ablam/dayım, amcam dananın ağılası burda. Gel vatandaş gel böyle dana bulamassınız.

ÇALIŞMA YAPRAĞI

KURBAN ALIYORUM/ SATIYORUM

Kurbanlık Alırken Nelere Dikkat Ederim?	Kurbanımı Nasıl Satabilirim, İnsanların Dikkatini Nasıl Çekebilirim?
→ etli olmasını, → Büyük olması. → Diri olması. → Dana veya inek eti olması, → midesinde Gırtlak, iğne, poşet ve kâğıt gibi birşey var mı.	→ etli olduğunu söylerim. → güzel beslediğimi söylerim. → hastalığı olmadığını söylerim. → Büyük olduğunu isterim. → inek olmasını veya dana eti olmasını isterim. → Diri olmasını isterim.

Ek:5 Yatırım süreci ile ilgili etkinlik örnekleri

ÇALIŞMA YAPRAĞI 2

İŞ YERİMİ AÇIYORUM

İş Yerimin Adı: Ankara özel okulu

İş Yerinin Açılacağı Şehir: Ankara

İş Yerinin Konumu (çarşı, Pazar, mahalle vb.):

Ankara'nın merkezi

İş Yerinizi Nasıl Düzenlemek İsterdiniz:

5 katlı bir okul girişi katta kontin üst katta öğretmenler odası ve müdür odası üçüncü katta 5,6,7. sınıf 4. katta 8,9,10. sınıflar ve lavaba en üst katta 11,12. sınıf

İş Yerinden Hedeflediğim Kazanç:

Ayda 15.000 milyar

ÇALIŞMA YAPRAĞI 2

İŞ YERİMİ AÇIYORUM

İş Yerimin Adı:

uğurlu roket

İş Yerinin Açılacağı Şehir:

istanbul

İş Yerinin Konumu (çarşı, Pazar, mahalle vb.):

şehir dışı

İş Yerinizi Nasıl Düzenlemek İstediniz:

İş Yerinden Hedeflediğim Kazanç:

4500200000 2019

ÇALIŞMA YAPRAĞI 2

İŞ YERİMİ AÇIYORUM

İş Yerimin Adı:

yıldırım kütüphane

İş Yerinin Açılacağı Şehir:

Balık e sir

İş Yerinin Konumu (çarşı, Pazar, mahalle vb.):

çarşının ortasında

İş Yerinizi Nasıl Düzenlemek İsterdiniz:

Kitaplarla dolu bir cennet gibi

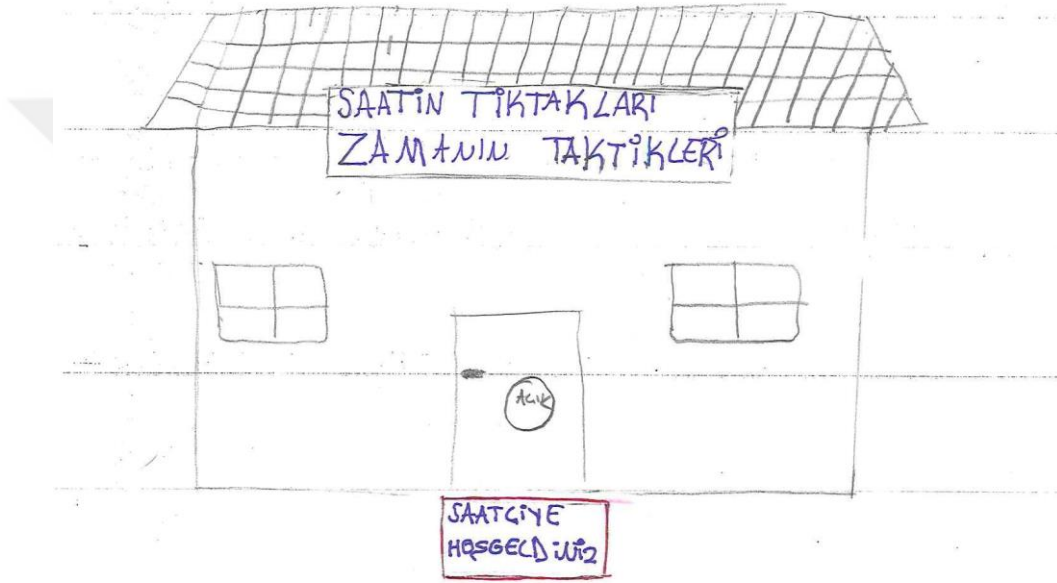
İş Yerinden Hedeflediğim Kazanç:

10.000

ÇALIŞMA YAPRAGI

"Sizin işleriniz, çalışıp çabalamalarınız çeşit çeşittir." (Leyl, 4)

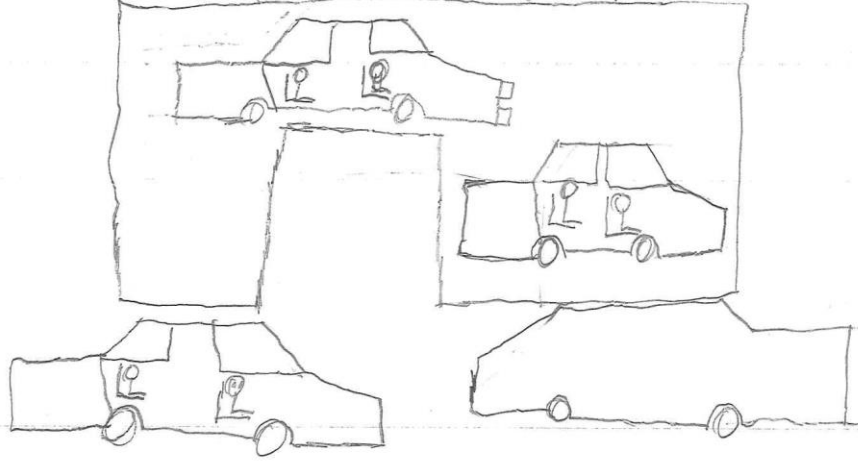
1. İş Yerinin Adı: Saatin tiktakları zamanın taktikleri
2. İş Yerinin Türü: Saat Dükkanı
3. İş Yerinin Açıldığı Yer (şehir, mahalle vs.): İnebolu
4. İş Yerinde Çalışacak Çalışan Sayısı (tahmini): Kendim yoda bir çalışan
5. İş Yerinin Resmi:

ÇALIŞMA YAPRAĞI

"Sizin işleriniz, çalışıp çabalamalarınız çeşit çeşittir." (Leyl, 4)

1. İş Yerinin Adı: Reis Ali'nin Galerisi
2. İş Yerinin Türü: Galerili
3. İş Yerinin Açıldığı Yer (şehir, mahalle vs.): Kastamonu, Tosya yolu
4. İş Yerinde Çalışacak Çalışan Sayısı (tahmini): 10
5. İş Yerinin Resmi: Reis Ali'nin Galerisi

ÇALIŞMA YAPRAGI

"Sizin işleriniz, çalışıp çabalamalarınız çeşit çeşittir." (Leyl, 4)

1. İş Yerinin Adı:

Tatlı Pastane Pizzo

2. İş Yerinin Türü: Pastane

3. İş Yerinin Açıldığı Yer (şehir, mahalle vs.):

Antalya.

4. İş Yerinde Çalışacak Çalışan Sayısı (tahmini):

20 kişi

5. İş Yerinin Resmi:

